

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน
เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพุดตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

นางสาวกัญญา กรุดแก้ว

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2563

**Factors affecting the participation of people in solid waste management in the
community of Plutaluang Subdistrict Administrative Organization,
Sattahip District, Chonburi Province**

Miss Kanya Krudkaew

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Public Administration
School of Management Science
Sukhothai Thammathirat Open University

2020

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ   ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ
ขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง
อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

ชื่อและนามสกุล   นางสาวกัญญา กรุดแก้ว

แขนงวิชา   บริหารรัฐกิจ

สาขาวิชา   วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา

อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติพงษ์ เกียรติวัชรชัย

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2564

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติพงษ์ เกียรติวัชรชัย)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิศเรศ สันสนีย์วิทย์กุล)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวิน ชินะโชติ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย
ในชุมชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ
จังหวัดชลบุรี

ผู้ศึกษา นางสาวกัญญา กรุดแก้ว **รหัสนักศึกษา** 2623002132 **ปริญญา** รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติพงษ์ เกียรติวัชรชัย **ปีการศึกษา** 2563

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี (2) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี และ(3) เสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จำนวน 37,206 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ ทาโร ยามาเน่ ได้ 396 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษา พบว่า (1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับปานกลาง (2) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ได้แก่ ปัจจัยด้านการได้รับข้อมูลข่าวสาร ด้านการมีจิตอาสา ด้านผู้นำชุมชน ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ และด้านเจตคติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (3) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี คือ หน่วยงานภาครัฐควรมีการประชาสัมพันธ์อย่างชัดเจนและทั่วถึง ควรมีการจัดกิจกรรมจิตอาสาและโครงการส่งเสริมการให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อเป็นการปลูกฝังค่านิยมให้คนในชุมชนรักท้องถิ่นของตนเอง และเพื่อเป็นการจัดการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยที่ยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ ปัจจัยที่มีผล การมีส่วนร่วม การจัดการขยะมูลฝอย องค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง
จังหวัดชลบุรี

Independent Study title: Factors affecting the participation of people in solid waste management in the community of Plutaluang Subdistrict Administrative Organization, Sattahip District, Chonburi Province

Author: Miss Kanya Krudkaew; ID: 2623002132; **Degree:** Master of Public Administration; **Independent Study advisor:** Dr.Kittipong Keatwatcharachai, Associate Professor; **Academic year:** 2020

Abstract

This research aimed to study: (1) The level of popular participation of solid waste management in the community of Plutaluang Subdistrict Administrative Organization, Sattahip District, Chonburi Province, (2) factors affecting the popular participation of solid waste management in the community of Plutaluang Sub-district Administrative Organization, Sattahip District, Chonburi Province and (3) the guidance for improving the popular participation of solid waste management in the community of Plutaluang Subdistrict Administrative Organization, Sattahip District, Chonburi Province.

The research is a quantitative method. The population of this study consists of 37,206 peoples in Plutaluang Sub-district Administrative Organization, Sattahip District, Chonburi Province. 396 samples who were calculated by using the formula of Taro Yamane. The instruments in the study was a questionnaire. The data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation and Multiple Regression analysis.

The results of study showed that (1) The level popular participation of solid waste management in Plutaluang Sub-district, Sattahip District, Chonburi Province was at a moderate level. (2) The factors that affected to the popular participation of solid waste management in Plutaluang Sub-district, Sattahip District included the perception of information, the volunteer spirit, the community leader, the government support and the good attitude of people. Over all factors can be used to explain the variation of the public participation by 48.20 percent at a level of statistical significance of 0.05. (3) The guidance for improving the popular participation of solid waste management in Plutaluang Sub-district Administrative Organization, Sattahip District, Chonburi Province including government agencies should have an information clearly and thoroughly, promoting the volunteer activities and public education programs to cultivate the values of people to love their own locality and to manage the sustainable of solid waste problems.

Keywords: Factors affecting, Participation, Solid waste management, Plutaluang Subdistrict Administrative Organization Chonburi Province

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความเมตตา และความอนุเคราะห์อย่างดียิ่ง ของรองศาสตราจารย์ ดร.กิตติพงษ์ เกียรติวัชรชัย อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ ข้อคิดเห็น และติดตามการทำการศึกษ ตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสมบูรณ์ ซึ่งผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง ผู้ศึกษาต้องกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิทยาการจัดการ แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ วิชาเอกรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ทุกคน ที่ได้สั่งสอนให้ความรู้ และคำแนะนำ แก่ผู้ศึกษาตลอดระยะเวลาที่ได้ศึกษา ขอบพระคุณประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ทั้ง 8 ชุมชน ที่ได้สละเวลาอันมีค่า ในการตอบแบบสอบถาม แสดงข้อเสนอแนะและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชน ทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความสมบูรณ์และตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

ขอขอบพระคุณทุกคนในครอบครัว ขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ ทุกคนที่เป็นกำลังใจในการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนพร้อมรับฟังปัญหาในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มาโดยตลอด หากมีสิ่งใดขาดตกบกพร่องและผิดพลาด ผู้ศึกษาต้องขออภัยมา ณ ที่นี้ และหวังว่าการศึกษาค้นคว้าอิสระนี้จะ เป็นประโยชน์ต่อชุมชน และผู้ที่ต้องการศึกษาต่อไป

กัญญา กรุดแก้ว

สิงหาคม 2564

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การศึกษา	3
ขอบเขตการการศึกษา	4
กรอบแนวคิดการศึกษา	5
นิยามเชิงปฏิบัติการ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	7
สมมติฐานการศึกษา	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน	9
การบริการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Service)	24
การจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ (New Public Governance)	26
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	29
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย	39
ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลพลูดาวหลวง อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	47
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	53
ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มตัวอย่าง	53
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล	56
การวิเคราะห์ข้อมูล	56

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	58
การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี.....	61
การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี.....	67
การทดสอบสมมติฐาน.....	75
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	81
สรุปผลการศึกษา	77
อภิปรายผล	83
บรรณานุกรม	88
ภาคผนวก	92
ก แบบสอบถาม.....	93
ข ค่าความสอดคล้องของแบบสอบถาม.....	101
ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	110
ง รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม.....	113
จ หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	115
ประวัติผู้ศึกษา.....	120

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง.....	54
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	58
ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ในภาพรวม.....	62
ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจ.....	63
ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการ ดำเนินการ.....	64
ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์.....	65
ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล.....	66
ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ในภาพรวม.....	68

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อตัวแปรปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ.....	69
ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อตัวแปรปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะมูลฝอย.....	70
ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อตัวแปรปัจจัยด้านผู้นำชุมชน.....	71
ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อตัวแปรปัจจัยด้านเจตคติ.....	72
ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อตัวแปรปัจจัยด้านการมีจิตอาสา.....	73
ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อตัวแปรปัจจัยด้านการได้รับข้อมูลข่าวสาร.....	74
ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี.....	75
ตารางที่ 4.15 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างตัวแปรอิสระ 6 ตัวแปร.....	77
ตารางที่ 4.16 ตัวแปรที่จะใช้ในการวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง.....	78
ตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูล ฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี.....	79

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษา.....5

บทที่ 1

บทนำ

1. ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

การพัฒนาประเทศ ต้องเริ่มมาจากการพัฒนาชุมชนในท้องถิ่น ซึ่งมีอยู่ทุกพื้นที่ของประเทศ ถึงแม้ว่าประชาชนในบางพื้นที่มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี แต่บางพื้นที่กลับประสบปัญหาในด้านต่าง ๆ มากมาย เช่นปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาด้านสาธารณสุข ปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันปัญหาสิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มที่จะมีความรุนแรงมากขึ้น เดิมทีที่บ้านเมืองยังไม่ได้พัฒนา ประชาชนยังมีจำนวนน้อย และอยู่กระจัดกระจายทั่วไป การทิ้งขยะและสิ่งปฏิกูลก็ไม่ได้มีการจัดการ อย่างเป็นระบบเช่นในปัจจุบัน ประชาชนมักจะทิ้งขยะและสิ่งปฏิกูลลงพื้นดิน บริเวณบ้าน ในที่สาธารณะ และในแหล่งน้ำต่าง ๆ แต่เนื่องจากปริมาณขยะที่ยังมีน้อยจึงไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อธรรมชาติ เพราะขยะและสิ่งปฏิกูลจะถูกย่อยสลายหรือถูกดูดซึมเข้าไปกับธรรมชาติ แต่ในปัจจุบันมีการเติบโตของชุมชนอย่างรวดเร็ว รวมทั้งการขยายตัวและการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ ทำให้เกิดปัญหาขยะที่เพิ่มมากขึ้น โดยขยะมูลฝอย คือ ของเหลือทิ้งจากขบวนการผลิตและการใช้สอยของมนุษย์ บางชุมชนก็มีการทิ้งขยะกันตามสะดวก โดยการนำไปเทกองรวมกันไว้ริมทางเดินข้าง โคนต้นไม้ข้าง ทำให้เกิดการหมักไหม้ สิ่งกลิ่นเหม็น ยามที่ฝนตกลงมาน้ำฝนก็พัดสิ่งสกปรกเน่าเหม็นในกองขยะไหลไป ยังพื้นที่ใกล้เคียง และอาจจะไหลลงท่อระบายน้ำ และแม่น้ำลำคลองใกล้ ๆ อีกด้วย ถือได้ว่าเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมสำคัญที่เกิดขึ้นในประเทศไทย

ขยะมูลฝอยที่มีลักษณะแตกต่างกันไปตามแหล่งกำเนิดจากฝีมือมนุษย์ ซึ่งเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกัน ในหลายแง่มุม ไม่ว่าจะเป็น พฤติกรรมการบริโภคและการแยกขยะ จากต้นทาง การจัดการขยะที่ไม่ได้มาตรฐาน ทำให้เกิดมลพิษ ไม่เกิดการนำกลับมาใช้ซ้ำ และเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น สถานที่ทิ้งขยะไม่เพียงพอ การเก็บขยะและการขนส่งยังไม่เหมาะสม รวมทั้งประชาชนที่ยังไม่ให้ความร่วมมือในการจัดการขยะมูลฝอย ไม่ช่วยกันรักษาความสะอาด อีกทั้งการทิ้งขยะลงท่อระบายน้ำ ทำให้เกิดผลเสียอย่างร้ายแรง เช่น ทำให้ท่อระบายน้ำอุดตัน

เมื่อฝนตกก็ไม่สามารถระบายน้ำฝนได้ จึงเกิดสภาพน้ำท่วมขังตามถนนสายต่าง ๆ ตามตรอกซอกซอย และผลที่ตามมาก็คือ การเดินทางไปตามเส้นทางเหล่านั้นลำบากมากขึ้น การจราจรก็ติดขัด และถนนหนทางอาจจะได้รับความเสียหาย ซึ่งเมื่อน้ำลดลงสู่สภาพปกติก็ต้องซ่อมแซมใหม่ ทำให้ต้องสิ้นเปลืองงบประมาณ ทุกวันนี้คนไทยกว่า 60 ล้านคน สามารถสร้างขยะได้มากถึง 14 ล้านตันต่อปี แต่ความสามารถ ในการจัดเก็บขยะกลับมีไม่ถึง 70 % ของขยะที่เกิดขึ้น จึงทำให้เกิดปริมาณขยะมูลฝอยตกค้าง ตามสถานที่ต่าง ๆ อีกด้วย (กรมควบคุมมลพิษ:2564) ในส่วนของภาครัฐเองจึงมีความจำเป็นที่จะต้องหาแนวทาง และกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่จะสามารถควบคุมจัดการกับปัญหาขยะมูลฝอย รวมถึงการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งหากไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชน การแก้ไขปัญหาดังกล่าวก็จะเป็นไปด้วยความยากลำบาก และไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ถือเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการและแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชน ประชาชนบางส่วนไม่มีความรู้สึกเป็นเจ้าของไม่ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อกรณีใด ๆ ประชาชนบางส่วนไม่มีเวลาเข้าร่วม เนื่องจากต้องดิ้นรนเพื่อหาเลี้ยงชีพเลี้ยงครอบครัว ดังนั้นการสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมจึงเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง ที่จะทำให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ทำให้เกิดการป้องกันแก้ไข และจัดการได้อย่างถูกวิธี โดยกระบวนการมีส่วนร่วมนั้น เริ่มตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมประเมินผล ทำให้การแก้ไขปัญหาของชุมชนประสบความสำเร็จ และดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชน เพราะปัญหาของชุมชนไม่ได้เกิดจากคนเพียงคนเดียว ทุก ๆ คนต้องช่วยกันคิด ช่วยกันหาทางแก้ไขไปพร้อมกัน

ปัจจุบันประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่ ได้หันมาให้ความสนใจและให้ความสำคัญต่อการกำจัดขยะมูลฝอยในชุมชนและบริเวณที่พักอาศัยของตนเองมากขึ้น มีการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน เพื่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ มีการสนับสนุนให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม ปัญหาเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอย เป็นปัญหาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังต้องเผชิญอยู่ โดยเฉพาะ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กที่ยังไม่มีพื้นที่ในการกำจัดขยะ และต้องหาสถานที่ในการกำจัดขยะการกำจัดขยะไม่ถูกต้องและไม่ถูกวิธี เกิดปัญหาขยะตกค้างในพื้นที่ของชุมชน รวมถึงก่อให้เกิดผลกระทบทั้งในด้านสิ่งแวดล้อม และสุขภาพของคนในชุมชนอีกด้วย

จากลักษณะพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง มีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาสูงต่ำสลับซับซ้อนล้อมรอบ ทำให้พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเนินและที่ราบลุ่มสลับกันไป ทิศใต้มีพื้นที่ติดทะเล ซึ่งเป็นเขตทหาร และปัจจุบันยังไม่มีพื้นที่ในการกำจัดขยะ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะ วันละ 25 ตัน ๆ ละ 400 บาท ไม่รวมค่าแรงงาน ค่าน้ำมัน ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่สูงมาก ในแต่ละปี ในการจัดเก็บขยะตกค้าง ดังนั้นจึงต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการคัดแยกขยะตั้งแต่ครัวเรือน ไม่ทิ้งขยะลงในแม่น้ำลำคลอง และบนท้องถนน จึงมีความจำเป็นเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง (อบต.พลูตาหลวง: <https://www.plutaluang.go.th/content/policy>) ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาประเด็นปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นในชุมชน เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง รวมทั้งการนำข้อเสนอแนะของประชาชนมาพัฒนาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

- 2.1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี
- 2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี
- 2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

3. ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

3.2 ขอบเขตด้านพื้นที่ มุ่งศึกษาเฉพาะพื้นที่ชุมชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

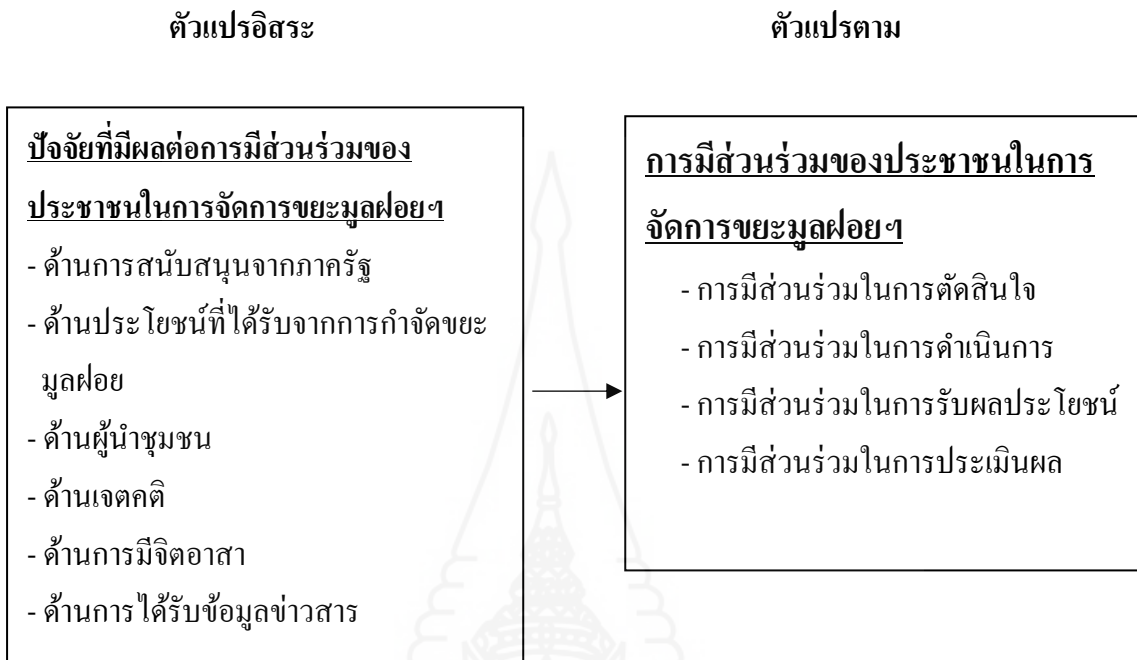
3.3 ขอบเขตด้านประชากร

3.3.1 ประชากร คือ ประชาชนที่อาศัยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จำนวน 37,206 คน (จากสถิติประชากรข้อมูลท้องถิ่นอบต.พลูตาหลวง ณ เดือน มีนาคม 2564)

3.3.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดยจำแนกในแต่ละชุมชน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญและคำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 396 คน

3.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาช่วงเดือน มีนาคม – สิงหาคม 2564 รวมระยะเวลาประมาณ 6 เดือน

4. กรอบความคิดการศึกษา

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษา

5. นิยามเชิงปฏิบัติการ

5.1 **หน่วยงานภาครัฐ** หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

5.2 **การมีส่วนร่วมของประชาชน** หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมประเมินผล ในโครงการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของหน่วยงานภาครัฐ โดยประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมได้อย่างอิสระ

5.3 **การจัดการขยะมูลฝอย** หมายถึง การลดปริมาณขยะ โดยการคัดแยกขยะ หรือการนำกลับมาใช้ใหม่ รวมทั้งวิธีการอื่นใด ซึ่งเป็นการทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยในชุมชนลดลง หรือหมดไปตั้งแต่ภาคครัวเรือน และเป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

5.4 **ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย** หมายถึง สิ่งที่ทำให้ประชาชนเสียสละตนเองและมีความสนใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ หรือ

กิจกรรม ต่าง ๆ รวมทั้งการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของหน่วยงานภาครัฐ ด้วยความเต็มใจ เพื่อให้สิ่งแวดล้อมของชุมชนมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ได้แก่

5.5 ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ หมายถึง แนวทางปฏิบัติที่หน่วยงานภาครัฐวางแผนไว้ล่วงหน้า มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการขยะมูลฝอย มีการดำเนินการตามแผนที่วางไว้อย่างชัดเจน มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์แก่ชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอย รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน

5.6 ปัจจัยด้านผลประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะมูลฝอย หมายถึง การที่ประชาชนสามารถนำขยะมาสร้างคุณค่า รู้จักการนำขยะเหลือใช้กลับมาใช้ได้ อีก รู้จักการคัดแยกขยะเพื่อนำไปจำหน่ายเป็นการสร้างรายได้ และรู้จักวิธีการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนด้วยตนเอง ทำให้สามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยได้ตั้งแต่ต้นทาง

5.5 ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำทั้งที่เป็นทางการ และไม่ เป็นทางการ เป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการโน้มน้าว หรือชักจูงประชาชนไปในทางที่เกิดประโยชน์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน

5.6 ปัจจัยด้านเจตคติ หมายถึง ความรู้สึกและความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อปัญหาขยะมูลฝอย มองความเห็นคุณค่าในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน มีพฤติกรรมแสดงออกในการรักษาความสะอาดในบ้านเรือนของตนเอง ความรู้สึกอยากเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอย และมีความเชื่อว่าการมีส่วนร่วมนั้นจะส่งผลต่อการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนได้เป็นอย่างดี

5.7 ด้านการมีจิตอาสา หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม เป็นแบบอย่างที่ดี และเสียสละเวลาส่วนตัวในการมีส่วนร่วมกับชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอย ด้วยความเต็มใจ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมส่วนรวม

5.8 ปัจจัยด้านการได้รับข้อมูลข่าวสาร หมายถึง ช่องทางที่ประชาชนได้รับทราบข้อเท็จจริงจากหน่วยงานภาครัฐเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

5.9 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการของชุมชน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน รวมทั้งการมี

ส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งนโยบายในการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของหน่วยงานภาครัฐ

5.10 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ หมายถึง การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอย มีส่วนร่วมในการปฏิบัติและให้ความร่วมมือตามโครงการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยของหน่วยงานภาครัฐ

5.11 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หมายถึง การมีส่วนร่วมได้รับความสะดวกสบาย รวมทั้งการได้รับผลประโยชน์ จากการโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ และจากการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของหน่วยงานภาครัฐ

5.12 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การมีส่วนร่วมและมีบทบาทในการตรวจสอบความโปร่งใส ติดตามประเมินผล และมีส่วนร่วมในการเสนอข้อเรียกร้องเกี่ยวกับความบกพร่อง จากการโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ และจากการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของหน่วยงานภาครัฐ

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

6.1 เพื่อให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

6.2 เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบจังหวัดชลบุรี

6.3 เพื่อนำข้อเสนอแนะของประชาชนที่ได้รับจากการศึกษามาเป็นแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

7. สมมติฐานการศึกษา

7.1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูดาวหลวง อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับปานกลาง

7.2 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูดาวหลวง อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี ได้แก่ ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะมูลฝอย ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ปัจจัยด้านเจตคติ ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา ปัจจัยด้านการได้รับข้อมูลข่าวสาร

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพุดตาลหลวง อำเภอเสด็จพิสัย จังหวัดชลบุรี ได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยมี รายละเอียดดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
2. การบริการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Service)
3. การจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ (New Public Governance)
4. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย
5. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย
6. ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลพุดตาลหลวง อำเภอเสด็จพิสัย จังหวัดชลบุรี
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นสิ่งที่สำคัญและถือได้ว่าเป็นหัวใจของการพัฒนาการจะพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการพัฒนา เริ่มตั้งแต่การค้นหาค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

William Erwin (1976) การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง

Cohen & Uphoff (1981) การมีส่วนร่วม หมายถึง สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร 2) การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ

United & Nations (1981) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าร่วมอย่างกระตือรือร้น และมีพลังของประชาชนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ในด้านการตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมายของสังคม และการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และปฏิบัติตามแผนการหรือโครงการต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ

Putti (1987) การมีส่วนร่วม หมายถึง พื้นฐานของกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะส่งผลให้การบริหารจัดการมีลักษณะกว้าง ซึ่งเป็นทางหนึ่งที่จะทำให้การมีส่วนร่วมขยายไปสู่การปฏิบัติงานในระดับล่างขององค์การ

Bertcher (1994) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่าเป็นการให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินงาน ปฏิบัติงาน และรับผลประโยชน์ของการพัฒนานั้น ๆ การมีส่วนร่วมในการพัฒนานั้น เป็นการกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงสถานการณ์ของตนเอง ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายใต้การกำหนดและการดำเนินการของประชาชนเอง

FARM (1998) อธิบายว่า เป็นกระบวนการกระทำทางสังคมที่เกิดจากความต้องการของแต่ละคน กระทั่งลงมือทำ ซึ่งต้องมีความชัดเจน โปร่งใส และเกิดประโยชน์ระหว่างกัน มีวิธีการดำเนินการโดยสนับสนุนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมสรุปปัญหาวางแผน ดำเนินการควบคุม เจริญ สร้างโอกาส ประสานประโยชน์ในการจัดการทรัพยากร

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ว่าจะผ่านทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามผล

อนุรักษ์ โปร่งสุชา (2559) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าร่วมของกลุ่มบุคคลในขั้นตอนต่าง ๆ ของการดำเนินกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ในการสนับสนุนที่เป็นไปในรูปแบบของผู้เข้าร่วม มีส่วนกระทำให้เกิดผลของกิจกรรมที่เข้าร่วม ซึ่งอาจเป็นไปโดยการมีส่วนร่วมแบบตัวแทน หรือเป็นไปโดยการได้เข้ามามีส่วนร่วมด้วยตนเอง

นุชสรุา แซ่เตียว (2559) การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องด้วยความพอใจ มีความต้องการที่จะร่วมกันแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง เกิดความสามัคคีมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง ที่ทำให้เกิดการพึ่งพาตนเองเกิดเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนที่สุด

วชิรวัชร งามละม่อม (2559) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนร่วมมือกันการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลร่วมกันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เสมอภาค นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานเพื่อพัฒนาหรือใช้

ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญของแต่ละคนในการแก้ปัญหาของชุมชนและพัฒนางานในกลุ่มให้มีความโปร่งใสและให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จิตติมา คำฉายทอง (2560) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมในการทำกิจกรรมของกลุ่มหรือชุมชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามความรู้ความสามารถในขั้นตอนของการเสนอความคิดเห็น การวางแผน การรับรู้ข่าวสาร การลงมือปฏิบัติ การติดตามประเมินผลและการรับผลประโยชน์ร่วมกัน โดยการพัฒนาชุมชนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีและบรรลุวัตถุประสงค์นั้น จำเป็นต้องมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมการทำงานร่วมกัน เพื่อให้การพัฒนาชุมชนที่ตรงกับความต้องการของประชาชน

พชร โทพล (2561) การมีส่วนร่วมคือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน กิจกรรมต่าง ๆ ที่รัฐจัดทำขึ้น ตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ และร่วมประเมินติดตามผลการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมยังมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับ โครงการต่าง ๆ จะทำให้ประชาชนรู้สึกผูกพันและรู้สึกในความเป็นเจ้าของ ทำให้ได้รับความร่วมมือจากประชาชนมากขึ้น ทำให้โครงการหรือการบริหารงานมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น นำพาไปสู่การแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนได้ตรงจุด

สุทธิพงษ์ อินหนู (2562) การมีส่วนร่วมของประชาชน คือการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินการตั้งแต่การเริ่มวางแผน ร่วมการตัดสินใจต่าง ๆ ร่วมคิดและหาวิธี ในการแก้ไขปัญหาตลอดกระบวนการทำงาน จนเสร็จสิ้นโครงการ

เกรียงไกร สุทธิสน (2562) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการริเริ่มตัดสินใจ การร่วมการปฏิบัติและรับผิดชอบต่าง ๆ อันมีผลกระทบถึงตัวประชาชนเอง ในการกำหนดการพัฒนาให้แก่ประชาชน โดยผู้เข้าร่วมอาจอยู่ในฐานะผู้กระทำหรืออยู่ในฐานะผู้รับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมของประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการอย่างมีอิสระ การทำงานต้องเน้นในรูปกลุ่ม หรือองค์กรชุมชนที่มีวัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมอย่างชัดเจน เนื่องจากพลังกลุ่มจะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้ท้องถิ่นพัฒนา และบรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายได้

ผู้ศึกษาสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับกลุ่มหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ตนเองได้รับผลประโยชน์หรือผลกระทบ และเพื่อช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนของตนเอง ด้วยความเต็มใจ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งในรูปแบบกลุ่ม หรือมีส่วนร่วมด้วยตนเอง ในทุกกระบวนการ ตั้งแต่เริ่มจนจบกระบวนการ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล จนทำให้ประชาชนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน และนำไปสู่การแก้ปัญหาของประชาชนได้อย่างตรงจุด ทั้งนี้หน่วยงานของรัฐควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม โดยที่กระบวนการมีส่วนร่วมนั้นต้องไม่ยุ่งยากซับซ้อน เข้าถึงง่าย เพื่อให้การพัฒนาชุมชนตรงกับความต้องการของประชาชน จนสามารถพัฒนาชุมชนได้อย่างยั่งยืน

1.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

Peterman (1976) มีการแบ่งส่วนร่วมไว้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1) ทฤษฎีความเป็นผู้นำ จะเน้นความเป็นผู้แทนของผู้บริหารและถือว่าการให้มีส่วนร่วมในการเลือกตั้งหรือถอดถอน เป็นเครื่องหมายของการประกันคุณภาพการบริหารงานที่ดี ทฤษฎีนี้เน้นเฉพาะการวางโครงสร้างของสถาบัน เพื่อให้บุคลากรได้เข้ามามีส่วนร่วมเท่านั้น

2) ทฤษฎีประชาธิปไตย แบบให้มีส่วนร่วม เป็นแนวคิดที่มีวัตถุประสงค์ให้เข้าไปมีส่วนร่วม เป็นการศึกษาและพัฒนาการทำงานที่มีความรับผิดชอบทางการเมืองและสังคม การไม่ยอมให้บุคลากรมีส่วนร่วม ถือว่าเป็นการคุกคามต่อเสรีภาพของบุคลากร

WHO and UNICEF (1981) ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชนมีเนื้อหาแตกต่างกันดังนี้

1) ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน (Mass Persuasion Theory) กล่าวถึงการใช้คำพูด หรือการเขียนเพื่อให้เกิดความเชื่อถือและการกระทำโดยใช้หลักพฤติกรรมของมนุษย์ การเกลี้ยกล่อมต้องอาศัยคนส่วนใหญ่ และใช้เวลานาน ในการเกลี้ยกล่อมต้องอาศัยพฤติกรรมสัญชาตญาณการศึกษาอบรมและความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมรอบตัว การเกลี้ยกล่อมจะให้ผลดีต้องสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อมให้เข้าใจแจ่มแจ้ง ให้เกิดศรัทธาตรงกัน

2) ทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ (National Morale Theory) กล่าวถึงการสร้างกำลังใจหรือการสร้างขวัญขึ้นมาเพื่อให้คนเกิดกำลังใจในการทำงานในการ ฝ่าฟันอุปสรรค ต่าง ๆ คนที่มีขวัญในการทำงานดีจะเกิดความรู้สึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมมากกว่าคนที่ไม่มีขวัญและกำลังใจ เมื่อคนมีสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม ก็จะทำให้เขามีความคิดที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมกับสังคมในด้านต่าง ๆ เพื่อที่จะพิทักษ์รักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวมเอาไว้

3) ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (Leadership Theory) ทฤษฎีนี้กล่าวถึงการจูงใจให้คนทำงานด้วยความเต็มใจ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน คนหมู่มากจำเป็นจะต้องมีผู้นำที่มีความสามารถในการตัดสินใจ รู้จักประนีประนอม รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และอดทน ต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ ผู้นำช่วยให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานกันอย่างมีขวัญและกำลังใจ ทำให้คนหมู่มากเข้ามาร่วมคิด ร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ การสร้างผู้นำจึงเป็น การส่งเสริม

การมีส่วนร่วมอย่างหนึ่ง เพราะผู้นำที่ดี สามารถจูงใจให้คนคล้อยตาม และเต็มใจที่จะให้ความร่วมมือด้วยดี

4) ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร (Administrative System and Method Theory) กล่าวว่า การใช้ระบบการบริหารเป็นวิธีการในการระดมความร่วมมือที่ง่ายที่สุด เพราะใช้กฎหมายระเบียบแบบแผนในการดำเนินการ แต่ผลของการร่วมมือยังไม่มีระบบใดดีที่สุด ระบบการบริหารแบบกระจายอำนาจ ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของแนวการพัฒนาที่มุ่งให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ในการตัดสินใจ การประเมินผล โครงการและอื่น ๆ

5) ทฤษฎีแรงจูงใจ (Theory of Human Motivation) มาสโลว์ ได้อธิบายว่า การที่จะจูงใจคนนั้น จะต้องรู้ความต้องการตามลำดับขั้นของคน และการปฏิบัติการเพื่อสนองตอบความต้องการเหล่านั้น

ประสิทธิ์ สินธุอุทัย (2550) สรุปได้ดังต่อไปนี้

1) ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อม หมายถึง การใช้คำพูด หรือการเขียน เพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือ และการกระทำ ซึ่งการเกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาการขัดแย้งในการปฏิบัติและถ้าให้ได้ผลดีผู้เกลี้ยกล่อมต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อมให้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง สรุปได้ว่า การเกลี้ยกล่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนได้ โดยเฉพาะการเกลี้ยกล่อมเป็นเรื่องที่ตรงกับความต้องการที่ประชาชนพอใจอยู่แล้วก็ย่อมส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมได้ในที่สุด

2) ทฤษฎีการสร้างขวัญคนในชาติ (National Morale) คนเรามีความต้องการทางกาย และทางใจ ถ้าคนเรามีขวัญดีผลการทำงานนั้นจะสูงตามไปด้วยแต่ถ้าขวัญไม่ดีผลการทำงานก็จะต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากว่าขวัญเป็นสภาวะทางจิตที่แสดงออกในรูปพฤติกรรมต่าง ๆ นั้นเองการสร้างขวัญให้ดีต้องพยายามสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน เช่น การไม่เอารัดเอาเปรียบให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงาน เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เป็นต้น และเมื่อใดก็ตามคนทำงานมีขวัญดีก็จะทำให้เกิดสำนึกในการรับผิดชอบอันจะเกิดผลดีต่อหน่วยงาน ทั้งในส่วนที่เป็นบุคคลและขวัญของกลุ่มดังนั้น จะเห็นได้ว่า ขวัญของคนเรา โดยเฉพาะคนที่มีความดีนั้นย่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้เช่นกัน

3) ทฤษฎีการสร้างความรู้สึกชาตินิยม (Nationalism) ปัจจัยประการหนึ่งที่น่าไปสู่การมีส่วนร่วม คือ การสร้างความรู้สึกชาตินิยมให้เกิดขึ้น ซึ่งหมายถึง ความรู้สึกที่เป็นตัวของตัวเองที่จะอุทิศ หรือเน้นค่านิยมเรื่องผลประโยชน์รวมของชาติมีความพึงพอใจในชาติของตนพอใจในเกียรติภูมิ จงรักภักดีต่อท้องถิ่น

4) ทฤษฎีสร้างผู้นำ (Leadership) การสร้างผู้นำจะช่วยให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจ เพื่อบรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ร่วมกัน ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญในการรวมกลุ่มคน จูงใจไปยังเป้าประสงค์โดยทั่วไปแล้ว ผู้นำอาจมีทั้งผู้นำที่ดี เรียกว่า ผู้นำปฏิฐาน หรือผู้นำพลวัต คือ เป็นผู้นำที่เคลื่อนไหวทำงาน เพื่อพัฒนาอยู่เสมอ ส่วนผู้นำที่ไม่ดี คือ ไม่มีผลงานสร้างสรรค์ เรียกว่า ผู้นำนิเสธ ผลของการใช้ทฤษฎีการสร้างผู้นำ จึงทำให้เกิดความร่วมมือปฏิบัติงานอย่างมีขวัญ งานมีคุณภาพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีความรับผิดชอบ ดังนั้น การสร้างผู้นำที่ดีย่อมจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยดี

5) ทฤษฎีการใช้วิธี และระบบทางการบริหาร (Administrative System and Method) การใช้ระบบบริหารราชการในการระดมความร่วมมือเป็นวิธีหนึ่งที่ยั่งยืน เพราะใช้กฎหมายระเบียบแบบแผนเป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน อย่างไรก็ตามผลของความร่วมมือยังไม่มีระบบใดดีที่สุดในเรื่องของการบริหาร เพราะธรรมชาติของคน ถ้าทำงานด้วยความสมัครใจไม่มีใครบังคับก็จะทำงานด้วยความรัก แต่ถ้าไม่ควบคุมเลย ก็จะไม่เป็นไปตามนโยบายและความจำเป็นของรัฐ ดังนั้นการใช้ระบบบริหารราชการเป็นการยับยั้งให้ปฏิบัติตามนโยบาย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

1.3 ระดับของการมีส่วนร่วม

IFAD (2001) ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 8 ระดับ ได้แก่

1) การมีส่วนร่วมแบบเฉยเมย (passive participation) เป็นการมีส่วนร่วมในลักษณะที่ประชาชนมีส่วนร่วมเพียงแต่ถูกบอกเล่าว่ามีอะไรเกิดขึ้นหรือจะเกิดขึ้น โดยมีการประกาศต่าง ๆ ออกไปจากหน่วยงานของรัฐในลักษณะที่ไปหาประชาชนเพียงข้างเดียว ไม่รับฟังการตอบสนองจากประชาชน

2) การมีส่วนร่วมในการให้ข่าวสาร (participation in information giving) ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตอบคำถามที่มาจากเจ้าหน้าที่หรือนักวิจัยโดยใช้แบบสอบถามหรือแบบสำรวจหรือแนวทางอื่น ๆ ประชาชนไม่มีโอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการนำข้อมูลข่าวสารไปใช้

3) การมีส่วนร่วมโดยให้คำปรึกษา (participation by consultation) ประชาชนมีส่วนร่วมในลักษณะที่ถูกปรึกษาโดยที่บุคคลภายนอกรับฟังความคิดเห็นต่าง ๆ จากประชาชน เจ้าหน้าที่ภาครัฐอาจนำความคิดเห็นที่ได้มาจากประชาชน เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนหรือตัดสินใจหรือแก้ไขปัญหาคือต่อไป การมีส่วนร่วมในลักษณะเช่นนี้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ตกอยู่ภายใต้ข้อผูกพันที่จะทำตามความเห็นของประชาชน

4) การมีส่วนร่วมด้วยสิ่งจูงใจทางวัตถุ (participation for material incentives) เป็นการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมผ่านการนำทรัพยากรต่าง ๆ มาจูงใจ เช่น ค่าจ้างการให้

อุปกรณ์ที่นำไปใช้ในการประกอบอาชีพ หรือสิ่งจูงใจทางวัตถุต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าภาครัฐจะสามารถหาสิ่งจูงใจเข้ามาเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม แต่มักพบว่าการมีส่วนร่วมแบบนี้มักขาดความยั่งยืนเมื่อสิ่งจูงใจที่ให้หมดลง

5) การมีส่วนร่วมเชิงหน้าที่ (functional participation) ประชาชนมีส่วนร่วมผ่านการที่หน่วยงานภายนอกมาช่วยก่อตั้งกลุ่มให้เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่หน่วยงานภายนอกต้องการ โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่หรือตามกฎหมายที่กำหนดไว้

6) การมีส่วนร่วมเชิงปฏิสัมพันธ์ (interactive participation) เป็นระดับที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ซึ่งนำไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการ และช่วยก่อตั้งสถาบันใหม่ ๆ ในท้องถิ่น หรือเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันที่มีอยู่ มีการนำบุคคลที่มีความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มาทำงานร่วมกัน

7) การระดมคน (self-mobilization) เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยที่ไม่ขึ้นกับสถาบันหรือองค์กรภายนอก ประชาชนมีการติดต่อสื่อสารกับภายนอกเพื่อนำมาซึ่งการได้มาทรัพยากรต่าง ๆ และคำแนะนำทางวิชาการที่ตนจำเป็น แต่ประชาชนยังสามารถระดมความคิดริเริ่มของตนเอง ตลอดจนควบคุมวิธีใช้ทรัพยากรและการทำงานร่วมกันเอง

8) การเป็นตัวเร่งการเปลี่ยนแปลง (catalyzing change) เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนที่สมาชิกในชุมชนมีส่วนผลักดันให้คนอื่น ๆ ในชุมชนริเริ่มการเปลี่ยนแปลงกันเอง โดยเน้นการพึ่งพาตนเองเป็นหลักสำคัญ

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2549) การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหลักการสากลที่อารยประเทศให้ความสำคัญ และเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจ เพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามหลักการธรรมาภิบาลที่ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของภาครัฐให้ดีขึ้น และเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุก ๆ ฝ่าย ในการบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2545 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 จึงต่างให้ความสำคัญต่อการบริหารราชการอย่างโปร่งใส สุจริต เปิดเผยข้อมูล และการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ การตัดสินใจทางการเมือง รวมถึงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐในทุกระดับ

หลักการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาคราชการนั้น

International Association for Public Participation ได้แบ่งระดับของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1) การให้ข้อมูลข่าวสาร ถือเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำที่สุด แต่เป็นระดับที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นก้าวแรกของการที่ภาคราชการจะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ วิธีการให้ข้อมูลสามารถใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่าง ๆ การจัดนิทรรศการ จดหมายข่าว การจัดงานแถลงข่าวการติดประกาศ และการให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

2) การรับฟังความคิดเห็น เป็นกระบวนการที่เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การรับฟังความคิดเห็น การสำรวจความคิดเห็น การจัดเวทีสาธารณะ การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

3) การเกี่ยวข้อง เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานหรือร่วมเสนอแนะทางที่นำไปสู่การตัดสินใจ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ประชาชนว่าข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจะถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการบริหารงานของภาครัฐ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพิจารณาประเด็นนโยบายสาธารณะ ประชาพิจารณ์ การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อเสนอแนะประเด็นนโยบาย เป็นต้น

4) ความร่วมมือ เป็นการให้กลุ่มประชาชนผู้แทนภาคสาธารณะมีส่วนร่วมโดยเป็นส่วนร่วมกับภาครัฐในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ และมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เช่น คณะกรรมการที่มีฝ่ายประชาชนร่วมเป็นกรรมการ เป็นต้น

5) การเสริมอำนาจแก่ประชาชน เป็นขั้นที่ให้บทบาทประชาชนในระดับสูงที่สุด โดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ เช่น การลงประชามติในประเด็นสาธารณะต่าง ๆ โครงการกองทุนหมู่บ้านที่มอบอำนาจให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจทั้งหมด เป็นต้น

เมธา หริมเทพาธิป (2560) ระดับการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นนั้นมีหลายระดับ ระดับการมีส่วนร่วมที่น้อยที่สุดคือ การได้รับทราบข้อมูลข่าวสารว่ารัฐทำอะไรหลังจากได้ตัดสินใจเรียบร้อยแล้วแจ้งให้ประชาชนทราบ ส่วนระดับการมีส่วนร่วมที่มากที่สุดคือ การที่ประชาชนได้มีโอกาสประเมินผล ตรวจสอบการทำงานตามแผนงานของโครงการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และได้รับผลประโยชน์จากโครงการนั้น ๆ ได้อย่างพอเพียง

ชุตินา มูลค้ำ และคณะ(2561=<https://sites.google.com/site/goodgovernanceinternalaudit/5-hlak-kar-mi-swn-rwm-fatcipation>=หลักการมีส่วนร่วม) การที่ภาครัฐเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออก แสดงความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่ง ในการตัดสินใจใน

การดำเนินการต่าง ๆ ของภาครัฐ ย่อมสร้างความมั่นใจให้กับภาคประชาชน ว่าเป็นการดำเนินงาน เพื่อประชาชนอย่างแท้จริง และการที่ประชาชนได้เข้ามามีบทบาทเช่นนั้น ก็จะทำให้ภาครัฐ ปฏิบัติงานต่าง ๆ ด้วยความระมัดระวังและตระหนักถึงความรับผิดชอบที่ดีต่อประชาชน หลักการมีส่วนร่วมนี้จึงเข้ามามีบทบาทสำคัญเพิ่มขึ้น อย่างกว้างขวางในหลายประเทศและจะเชื่อมโยงกับการ รับผิดชอบกับงาน การให้ความสำคัญกับการเคารพสิทธิมนุษยชนของประชาชน และความสามารถ ในการปฏิบัติงานของภาครัฐ ในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมอย่างยั่งยืนเพื่อประโยชน์สุขของ ประชาชน การรับผิดชอบต่อ การเคารพสิทธิมนุษยชน ประสิทธิภาพและประสิทธิผล หลักการมีส่วนร่วม นี้ คือ การเคารพและให้สิทธิกับประชาชนที่เป็นมนุษย์อีกทั้งยังเป็นเจ้าของประเทศ และยังรวม การที่รัฐยึดหลักประชาธิปไตยอย่างแท้จริงอย่างเป็นประชาธิปไตย ในการปฏิบัติ หรือการมีส่วน ร่วม มี 5 ระดับ

ระดับ 1 Inform = การให้ข้อมูล เป้าหมายการมีส่วนร่วมนำเสนอด้วยข่าวสาร ข้อเท็จจริง ไม่มีอคติเอนเอียง เพื่อเป็นข้อมูลต่อสาธารณชนได้เข้าใจปัญหา สามารถเป็นทางเลือก มองเห็นโอกาสและทางแก้ไขได้ แต่ละคนจะได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร ที่เป็นผลกระทบต่อตนเอง หรือชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

ระดับ 2 Consult = ร่วมปรึกษาหารือให้ข้อคิดเห็น เป้าหมายการมีส่วนร่วม รับฟัง ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพื่อประกอบการวิเคราะห์ กำหนดทางเลือก และตัดสินใจร่วม ปรึกษาหารือ อาจใช้วิธีสำรวจความคิดเห็น หรือจัดเวที ที่สามารถแสดงความคิดเห็น และควรแจ้ง ผลการนำข้อมูลไปใช้ ให้ผู้เสนอได้ทราบ

ระดับ 3 Invoive = ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องกับร่วมปฏิบัติหรือเสนอแนะแนวทาง เป้าหมายการมีส่วนร่วมทำงานร่วมกับสาธารณชน ตลอดกระบวนการ เพื่อยืนยันว่าเข้าใจความคิด ความสามารถประชาชน และถูกนำมาพิจารณา

ระดับ 4 Collaboration= การร่วมมือของประชาชนหรือผู้แทนภาคสาธารณะใน การทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เป้าหมายการมีส่วนร่วมทำงานเป็นหุ้นส่วนในทุกกระบวนการ ตัดสินใจ รวมถึงการเลือกวิธีการแก้ปัญหา

ระดับ 5 Empower= เสริมอำนาจแก่ประชาชนให้เป็นผู้ตัดสินใจ เป้าหมายการมี ส่วนร่วม มอบอำนาจการตัดสินใจสุดท้ายให้สาธารณชนเป็นผู้กำหนด

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ : การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม (<https://www.opdc.go.th/content/Mjc4Nw>=เอกสารเผยแพร่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม) การสร้าง กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารราชการ จำเป็นต้องกำหนดรูปแบบการ มีส่วนร่วมที่เหมาะสมกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน และให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

ตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการ รวมทั้งการให้การมีส่วนร่วมเป็นไปอย่างกว้างขวาง (Inclusive) โดยผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมต้องเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบ หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม และที่สำคัญต้องมีความจริงใจ เปิดเผย ซื่อสัตย์ ให้เกียรติซึ่งกัน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน แบ่งได้เป็น 5 ระดับ ได้แก่

- 1) ระดับการให้ข้อมูลข่าวสาร (To Inform)
- 2) ระดับการปรึกษาหารือ (To Consult)
- 3) ระดับการเข้ามาเกี่ยวข้อง (To Involve)
- 4) ระดับความร่วมมือ (To Collaborate)
- 5) ระดับเสริมอำนาจประชาชน (Empower) ซึ่งเป็นระดับที่บทบาทของประชาชน

ในการเข้ามามีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูงสุด

1.4 ขั้นตอนและรูปแบบของการมีส่วนร่วม

Cohen & Uphoff (1977) การมีส่วนร่วม แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) การมีส่วนร่วมในขั้นตอนนี้จะเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ที่เริ่มตั้งแต่การระบุปัญหา การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การวิเคราะห์หาสาเหตุ ตลอดจนการตัดสินใจร่วมกันเกี่ยวกับแผนและโครงการที่จะนำมาใช้ปฏิบัติ

2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) หลังจากที่ได้ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจต่อปัญหาหรือแผน โครงการที่จะนำมาปฏิบัติแล้ว จะเป็นการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนำแผน โครงการไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งในขั้นตอนนี้อาจมีการแบ่งออกเป็นคณะทำงานในด้านต่าง ๆ และกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกัน

3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) เป็นการมีส่วนร่วม ที่ทำให้ประชาชนรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากผลผลิตที่เกิดขึ้น ซึ่งประโยชน์ที่เกิดขึ้นอาจเป็นประโยชน์ทางตรงหรือประโยชน์ทางอ้อม หรืออาจจะเป็นประโยชน์ในเชิงปริมาณ หรือในเชิงคุณภาพก็ได้ อย่างไรก็ตามในพิจารณาเรื่องการรับประโยชน์จำเป็นที่จะต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ โดยเน้นความเสมอภาคและความเป็นธรรมด้วย

4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้น เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมโดยให้กลุ่มเป้าหมายได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นที่มีต่อเรื่องที่ตนเองได้รับผลกระทบจากนโยบาย แผน แผนงาน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ของภาครัฐ ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนได้แสดงออกถึงความพึงพอใจหรือความไม่พึงพอใจที่เกิดขึ้น เพื่อที่ภาครัฐจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ฟอร์นารอฟ (Fornaroff, 1980) เสนอว่ากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน มีขั้นตอนดังนี้

1) การวางแผน รวมถึงการตัดสินใจในการกำหนดเป้าหมาย กลวิธี ทรัพยากรที่ต้องใช้ตลอดจนการติดตามประเมินผล

2) การดำเนินงาน

3) การใช้บริการจากโครงการ

4) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

Cohen & Uphoff (1981) ได้อธิบายขั้นตอนของการมีส่วนร่วมดังนี้

1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้น ประการแรกสุดที่ต้องกระทำ คือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชาชนที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานโครงการนั้น ได้มาจากคำถามว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้างและจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารงานและการประสานงาน และการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ในส่วนที่เกี่ยวข้องผลประโยชน์นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังจะต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของโครงการนี้รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคมด้วย

4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้น สิ่งสำคัญจะต้องสังเกต คือ ความเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectation) ซึ่งมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้

เมตต์ เมตต์การ์ณจิต (2553) ได้กล่าวถึงประเภทของการมีส่วนร่วมโดยสามารถจำแนกการมีส่วนร่วมออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมโดยตรง การมีส่วนร่วมในการบริหารเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเป็นสำคัญ ดังนั้น ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบกิจกรรมโดยตรง เช่น ผู้บริหาร หัวหน้าโครงการ มักจะเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในรูปของกรรมการที่ปรึกษาที่ให้ข้อคิด

ข้อเสนอแนะเพราะกิจกรรมบางอย่างอาจมีอุปสรรค ไม่สามารถแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี จึงจำเป็นต้องให้บุคคลอื่นเข้าร่วมในการตัดสินใจ เพื่อให้ผลการตัดสินใจเป็นที่ยอมรับแก่คนทั่วไปหรือเกิดผลงานที่มีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมโดยตรงจึงมีสาระสำคัญอยู่ที่ว่า เป็นการร่วมอย่างเป็นทางการและมักทำเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น คำสั่งแต่งตั้ง หนังสือเชิญประชุม บันทึกการประชุม เป็นต้น

2) การมีส่วนร่วมโดยอ้อม การมีส่วนร่วมโดยอ้อมเป็นเรื่องของการทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งให้บรรลุเป้าหมายอย่างไม่เป็นทางการ โดยไม่ได้ร่วมในการตัดสินใจในกระบวนการบริหาร แต่เป็นเรื่องของการให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้บรรลุเป้าหมายเท่านั้น เช่น การบริจาคเงิน ทรัพย์สิน วัสดุอุปกรณ์ แรงงาน เข้าช่วยสมทบ ไม่ได้เข้าร่วมประชุมแต่ยินดีร่วมมือ เป็นต้น

ชัยสิทธิ์ บุญโยธา (2558) ขั้นตอนของการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนนั้น มี 6 ขั้นตอน ได้แก่

- 1) การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ไข
- 2) ตัดสินใจกำหนดความต้องการ
- 3) ลำดับความสำคัญ
- 4) วางแผนกำหนดวัตถุประสงค์วิธีการ แนวทางการดำเนินงานทรัพยากร
- 5) ดำเนินงานตามโครงการ และ/หรือ สนับสนุนการดำเนินงาน
- 6) ประเมินผล

เกรียงไกร ชูระพันธ์ (2560) รูปแบบการมีส่วนร่วมเป็นการที่เห็นได้ชัดในสังคมไทย ประกอบด้วย 3 รูปแบบ ได้แก่

- 1) รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยตรง (Direct participation)
- 2) การมีส่วนร่วมทางสังคม (Open participation)
- 3) การมีส่วนร่วมโดยการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม (Decision participation) ซึ่งการมีส่วนร่วมนั้นจะอยู่ในรูปแบบการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ทั้งนี้ต้องเข้าใจวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ตลอดจนแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องที่องค์กรที่ให้เข้าไปมีส่วนร่วมได้กำหนดไว้ อันจะนำไปสู่ความสำเร็จของเป้าหมายที่ตั้งไว้ต่อไป

จินตวิรี เกษมสุข : อ้างถึงใน (<https://edupol.org/eduOrganize/eLearning/generalStaff/doc/group10/08/01.pdf>=การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม) การที่ประชาชนในพื้นที่มีการรวมกลุ่มในรูปของประชาคมหรือชุมชน ซึ่งเป็นแนวคิดที่สนับสนุนความเข้มแข็งของชุมชน

และสังคม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหา ซึ่งการแก้ไขปัญหานั้น จำเป็นต้องมีความร่วมมือทำพร้อม ๆ กัน ในทุกระดับ ต้องระดมทุกองค์ประกอบในสังคม โดยเฉพาะชุมชน เพื่อเสริมสร้างความเป็นชุมชนให้มีความเข้มแข็ง สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง รูปแบบของการมีส่วนร่วมที่ดำเนินอยู่โดยทั่วไป สามารถสรุปได้เป็น 4 รูปแบบ

1) การรับรู้ข่าวสาร (Public Information) ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของโครงการที่จะดำเนินการ รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้การได้รับแจ้งข่าวสารดังกล่าวจะต้องเป็นการแจ้งก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินโครงการ

2) การปรึกษาหารือ (Public Consultation) เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่มีการจัดการหารือระหว่างดำเนินโครงการกับประชาชนที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความเข้าใจในโครงการและกิจกรรมมากขึ้น

3) การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Meeting) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนและฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรม และผู้มีอำนาจตัดสินใจในการทำโครงการหรือกิจกรรมนั้นได้ใช้เวทีสาธารณะในการทำความเข้าใจ และค้นหาเหตุผลในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมในพื้นที่นั้น ซึ่งมีหลายรูปแบบ ได้แก่ 1) การประชุมในระดับชุมชน (Community Meeting) โดยการจัดขึ้นในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ โดยเจ้าของโครงการหรือกิจกรรมจะต้องส่งตัวแทนเข้าร่วม เพื่ออธิบายให้ที่ประชุมทราบถึงลักษณะโครงการและผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นและตอบข้อซักถาม 2) การประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ (Technical Hearing) สำหรับโครงการที่มีข้อโต้แย้งในเชิงวิชาการ จำเป็นจะต้องเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาจากภายนอกมาช่วยอธิบายและให้ความเห็นต่อโครงการ ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมต้องได้รับทราบผลดังกล่าวด้วย 3) การประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เป็นเวทีในการเสนอข้อมูลอย่างเปิดเผยไม่มีการปิดบังทั้งฝ่ายเจ้าของโครงการและฝ่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากโครงการ ซึ่งจะต้องมีองค์ประกอบของผู้เข้าร่วมที่เป็นที่ยอมรับ มีหลักเกณฑ์และประเด็นในการพิจารณาที่ชัดเจน และแจ้งให้ทุกฝ่ายทราบทั่วกัน

4) การร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งประชาชนจะมีบทบาทในการตัดสินใจได้เพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของคณะกรรมการที่เป็นผู้แทนประชาชนในพื้นที่

เกรียงไกร ชูระพันธ์ (2560) กระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนา มี 5 ขั้นตอนที่สำคัญ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการริเริ่มพัฒนา 2) การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการ

วางแผนในการพัฒนา 3) การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินการพัฒนา 4) การมีส่วนร่วมในขั้นการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา 5) การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลการพัฒนา

1.5 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

JAMES L. CREIGHTON (ศ.นพ.วันชัย วัฒนศัพท์และคณะ, 2551 : 21 –25

อ้างถึงในเว็บไซต์สถาบันพระปกเกล้า <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=การมีส่วนร่วมของประชาชน>) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

1) คุณภาพของการตัดสินใจดีขึ้น เนื่องจากกระบวนการปรึกษาหารือกับสาธารณชนจะช่วยสร้างความกระจ่างให้กับวัตถุประสงค์และความต้องการของโครงการหรือนโยบาย และบ่อยครั้งที่การมีส่วนร่วมของประชาชนนำมาสู่การพิจารณาทางเลือกใหม่ ๆ ที่น่าจะเป็นคำตอบที่มีประสิทธิผลที่สุดได้

2) ใช้ต้นทุนน้อยและลดความล่าช้าลง แม้ว่าการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมจะต้องใช้เวลาและมีค่าใช้จ่ายมากกว่าการตัดสินใจฝ่ายเดียว แต่การตัดสินใจฝ่ายเดียวที่ไม่คำนึงถึงความต้องการแท้จริงของประชาชนนั้น อาจนำมาซึ่งการโต้แย้งคัดค้านหรือการฟ้องร้องกัน อันทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงในระยะยาว เกิดความล่าช้า และความล้มเหลวของโครงการได้ในที่สุด

3) การสร้างฉันทามติ การมีส่วนร่วมของประชาชนจะสร้างข้อตกลงและข้อผูกพันอย่างมั่นคงในระยะยาวระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน ช่วยสร้างความเข้าใจระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ลดข้อโต้แย้งทางการเมืองและช่วยให้เกิดความชอบธรรมต่อการตัดสินใจของรัฐบาล

4) การนำไปปฏิบัติง่ายขึ้น การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำให้ประชาชนมีความรู้สึกของการเป็นเจ้าของการตัดสินใจนั้นและทันทีที่การตัดสินใจได้เกิดขึ้น ประชาชนก็อยากเห็นผลในทางปฏิบัติ และยังคงอาจเข้ามาช่วยกันอย่างกระตือรือร้นอีกด้วย

5) การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าที่เลวร้ายที่สุด เพราะการเปิดโอกาสให้ฝ่ายต่าง ๆ เข้ามาแสดงความต้องการและข้อห่วงกังวลตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ จะช่วยลดโอกาสของการโต้แย้งและการแบ่งฝ่ายที่จะเป็นปัจจัยให้เกิดการเผชิญหน้าอย่างรุนแรงได้

6) การคงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม เนื่องจากกระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใสและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม จะสร้างความน่าเชื่อถือต่อสาธารณชนและเกิดความชอบธรรมโดยเฉพาะเมื่อต้องมีการตัดสินใจในเรื่องที่มีการโต้แย้งกัน

7) การคาดการณ์ความห่วงกังวลและทัศนคติของสาธารณชน เพราะเมื่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้มาทำงานร่วมกับสาธารณชนในกระบวนการมีส่วนร่วม เจ้าหน้าที่จะได้รับรู้ถึงความห่วงกังวล และมุมมองของสาธารณชนต่อการทำงานขององค์กร ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่สามารถคาดการณ์ปฏิกิริยาตอบสนองของสาธารณชนต่อกระบวนการและการตัดสินใจขององค์กรได้

8) การพัฒนาภาคประชาสังคม ประโยชน์อย่างหนึ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ ทำให้ประชาชนมีความรู้ทั้งในส่วนของเนื้อหาโครงการและกระบวนการตัดสินใจของรัฐ รวมทั้งเป็นการฝึกอบรมผู้นำ และทำให้ประชาชนได้เรียนรู้ทักษะการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

เมธา หริมเทพาธิป (2560) ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม สามารถสรุปได้ 8 ข้อ

- 1) คุณภาพของการตัดสินใจดีขึ้น
- 2) ใช้ต้นทุนน้อยและลดความล่าช้าลง
- 3) การสร้างฉันทามติ
- 4) การนำไปปฏิบัติได้ง่ายขึ้น
- 5) การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าที่เลวร้ายที่สุด
- 6) การคงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม
- 7) การคาดการณ์ความหวังกังวลและทัศนคติของสาธารณชน
- 8) การพัฒนาภาคประชาสังคม

จิตติมา คำฉายทอง (2560) การมีส่วนร่วมของประชาชนจะทำให้เกิดการร่วมกันตัดสินใจที่ดี เนื่องจากการระดมความคิดเห็นจะทำให้เกิดการพิจารณาทางเลือกใหม่ ๆ ที่จะทำให้เกิดประสิทธิผลในการพัฒนาอย่างสูงสุดร่วมกัน ลดค่าใช้จ่าย มีความโปร่งใสและเป็นธรรม เนื่องจากการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม จะทำให้สร้างความน่าเชื่อถือ เป็นการลดความขัดแย้ง เนื่องจากได้ข้อสรุปมาจากกลุ่มแล้ว การมีส่วนร่วมของประชาชนจะทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทำงานได้ง่ายขึ้น เนื่องจากสามารถรับรู้ปัญหา ทัศนคติ หรือความคิดเห็นของประชาชนทำให้เกิดการพัฒนาและการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างภาครัฐและประชาชน นำไปสู่การตัดสินใจในการพัฒนาโครงการที่ตรงกับความต้องการ เพื่อการแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น ต้องมีพื้นฐานมาจากความสมัครใจ ทุกคนมีความเท่าเทียมกันในการทำกิจกรรมและมีความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ และหากเป็นกิจกรรมที่มีความซับซ้อน จำเป็นจะต้องมีการพัฒนาศักยภาพเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมได้

1.6 ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วม

ปัญหาของการมีส่วนร่วมนั้น ถือได้ว่า เป็นอุปสรรคสำคัญที่ขัดขวางให้การดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

- 1) บุคลากรของรัฐบาลความรู้ความเข้าใจ ไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม และขาดการทำงานแบบเชิงรุก
- 2) ประชาชนไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม เพราะคิดว่าการแก้ปัญหาต่าง ๆ นั้น เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ
- 3) ระเบียบกฎหมาย และการดำเนินนโยบายต่าง ๆ ยังไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

4) วัฒนธรรมและวิถีชีวิต รวมทั้งความไม่พร้อมของประชาชนเนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ มีความจำเป็นต้องประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัว ทำให้ไม่มีเวลาและไม่ได้สนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมใด ๆ

5) ความไม่ชัดเจนของหน่วยงานรัฐ ที่จะทำให้ประชาชนทราบว่า มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้มากน้อยเพียงใด

6) ปัญหาเรื่องการรับข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานรัฐที่ทำให้ประชาชนไม่เข้าใจ ทำให้เกิดความขัดแย้งแตกตื่น และการเข้าใจผิด ซึ่งเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จะต้องให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องแก่ประชาชน

7) หลายปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม เช่น การใช้ชีวิตที่เร่งรีบ ไม่มีเวลาในการร่วมกิจกรรม ขาดค่านิยมในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ

เกรียงไกร ฐระพันธ์ (2560) จากปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมพบว่า

1) ประชาชนที่ขาดความตระหนัก ความสนใจ มองไม่เห็นในบทบาทของตนเอง เกิดความเบื่อหน่ายในการทำงานของข้าราชการ เป็นประชากรแฝงที่เข้ามาอาศัยในพื้นที่ จึงไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม ประชาชนขาดความเป็นอาสาสมัครในการทำงานร่วมกับภาครัฐ ประชาชนไม่มีเวลาว่างที่จะเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างเต็มที่ เพราะต้องทำมาหากิน มองภาระหน้าที่บางอย่างไม่ใช่หน้าที่ของตน โดยมองว่าเป็นภาระหน้าที่ของรัฐที่จะต้องบริการประชาชน และประชาชนแตกแยกและขาดความสามัคคีกัน

2) ภาคเอกชน มองในกรณีที่เป็นลักษณะผู้ประกอบการตามกฎหมาย เช่น ที่ให้ความสนใจน้อย โดยคิดว่า เมื่อเสียภาษีให้ท้องถิ่นแล้ว เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการรักษาความสะอาดให้กับชุมชน

3) ข้าราชการ ผู้บริหาร รวมถึงผู้นำชุมชน บุคลากรและเจ้าหน้าที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจ ในบทบาทการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น เครื่องมือ และเทคนิคต่าง ๆ และขาดการทำงานเชิงรุกของเจ้าหน้าที่ ส่วนผู้บริหารไม่เข้ามาแก้ปัญหาตามที่เสนอและไม่ให้ความสำคัญกับประชาชน เป็นต้น

4) กฎหมาย นโยบาย และการดำเนินงาน เป็นการออกกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ขัดแย้งกันในทางปฏิบัติ การขาดความต่อเนื่องของการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ได้เข้ามาร่วมดำเนินการ ขาดการบูรณาการในการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ

2. การบริการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Service)

การบริการสาธารณะแนวใหม่(NPS)เป็นแนวคิดที่ไม่เห็นด้วยที่จะมองประชาชนเป็นลูกค้าเหมือน NPM แต่กลับเห็นว่าประชาชนคือพลเมืองที่ต้องการผลประโยชน์ของส่วนรวมหรือผลประโยชน์ระยะยาวมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัวหรือผลประโยชน์ระยะสั้นในการบริการสาธารณะ นักบริหารรัฐกิจก็เป็นเพียงผู้รับผิดชอบร่วม หาใช่ผู้ประกอบการหรือเจ้าของกิจการไม่ ประสิทธิภาพและผลิตภาพไม่ใช่เรื่องที่มีความสำคัญมากไปกว่าความเสมอภาค เป็นธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคมของภาครัฐ โดยเห็นว่าค่านิยมในเรื่องความเป็นธรรม จริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมที่เป็นเป้าหมายของการบริการสาธารณะ การบริการของรัฐไม่ได้เป็นการส่งมอบสินค้าหรือบริการให้แก่พลเมืองเท่านั้นแต่มันคือการส่งมอบความเป็นประชาธิปไตยไปสู่พลเมือง โดยสามารถสรุปสาระสำคัญของการบริการสาธารณะแนวใหม่ (NPS) ประกอบด้วย 7 ประการ

1) การให้บริการมากกว่าการกำกับทิศทาง (Serve Rather than Steer) การบริการรับใช้เป็นบทบาทสำคัญของข้าราชการ โดยต้องมีภาวะผู้นำและมีค่านิยมพื้นฐานที่ช่วยสร้างผลประโยชน์ร่วมกันของพลเมืองมากกว่าการพยายามควบคุมหรือกำกับทิศทางของสังคมให้เป็นไปตามที่รัฐบาลต้องการ นโยบายสาธารณะจึงไม่ได้เกิดจากการตัดสินใจของรัฐเท่านั้น แต่ต้องเป็นผลจากความผูกพันในประโยชน์สาธารณะของพลเมือง ซึ่งต้องมีการเจรจาต่อรอง พุดคุย สนทนาในผลประโยชน์สาธารณะที่เป็นที่มาของนโยบายร่วมกันข้าราชการต้องช่วยอำนวยความสะดวก คอยไกล่เกลี่ยและประนีประนอม และช่วยแก้ไขปัญหา

2) เน้นการค้นหาผลประโยชน์สาธารณะ (the Public Interest is the aim, not by-product) ผู้บริหารงานภาครัฐต้องมีส่วนเกี่ยวข้องต่อการสร้างหลักการและพื้นฐานร่วมกับพลประโยชน์สาธารณะ เป้าหมายของการค้นหาผลประโยชน์สาธารณะไม่ใช่เพื่อตอบสนองช่วยแก้ปัญหาหรือเป็นทางเลือกของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่การค้นหาผลประโยชน์ดังกล่าวต้องเป็นความรับผิดชอบต่อร่วมกันของพลเมืองกับนักบริหารรัฐกิจ ดังนั้นการค้นหาผลประโยชน์สาธารณะจึงไม่ใช่การหาทางออกง่ายๆ โดยการตอบสนองความต้องการของคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น ผลประโยชน์ของส่วนรวมต้องเกิดจากการจากสนทนาพุดคุย ถกแถลงหรือปรึกษาหารือและกำหนดร่วมกัน โดยไม่ใช่สิ่งที่ถูกกำหนดไว้ล่วงหน้าโดยฝ่ายการเมืองหรือฝ่ายราชการ

3) คิดเชิงกลยุทธ์ ปฏิบัติแบบประชาธิปไตย (Think strategically, act democratically) นโยบายและแผนงานจะตอบสนองต่อความต้องการของส่วนรวมได้จะต้องเกิดจากกระบวนการรวมกลุ่มและความร่วมมือร่วมกัน นโยบายและแผนต้องเกิดขึ้นจากการคิดในเชิง กลยุทธ์ที่มีการพิจารณาปัจจัยแวดล้อม และมีวิสัยทัศน์ พันธกิจที่ชัดเจน ซึ่งเมื่อมีการดำเนินงานตามกลยุทธ์ที่จะให้บรรลุวิสัยทัศน์และพันธกิจที่กำหนดไว้นั้นจำเป็นต้องมีการกำหนดบทบาท ความรับผิดชอบและขั้นตอนการปฏิบัติงานให้ชัดเจน ซึ่งไม่ใช่บทบาทหรือภาระรับผิดชอบของรัฐบาลหรือนักบริหารรัฐกิจแต่ฝ่ายเดียว แต่ต้องเกิดจากความร่วมมือร่วมใจจากทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

4) บริการรับใช้พลเมือง มากกว่าการกำกับทิศทาง (Serve, rather than steer) ผลประโยชน์สาธารณะเป็นผลลัพธ์มาจากการโต้เถียงกันเกี่ยวกับคุณค่ามากกว่าเป็นการรวมตัวกันของคนที่มีผลประโยชน์ส่วนตัว เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ควรตอบสนองเฉพาะความต้องการของลูกค้า แต่ควรเน้นการสร้างความสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความไว้วางใจ (trust) และความร่วมมือ (collaboration) ทั้งกับพลเมืองและระหว่างพลเมืองด้วยกัน และการสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

5) การตระหนักในความรับผิดชอบ ไม่ใช่เรื่องง่าย (Accountability isn't simple) ตามแนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (NPM) ข้าราชการต้องรับผิดชอบต่อตลาด (market) ซึ่งก็คือรับผิดชอบต่อลูกค้า ผลผลิตและผลลัพธ์ของงาน แต่สำหรับแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ (NPS) ความรับผิดชอบแค่นั้นไม่เพียงพอ เพราะแท้จริงแล้วข้าราชการต้องรับผิดชอบต่อสังคม และยังต้องมีการขยายผลแห่งความรับผิดชอบไปอย่างกว้างขวาง ทั้งความรับผิดชอบต่อกฎหมาย รัฐธรรมนูญ ค่านิยมของชุมชน ปทัสถานทางการเมืองมาตรฐานทางวิชาชีพ และผลประโยชน์ของพลเมือง

6) ให้คุณค่ากับคนไม่ใช่แค่ผลผลิตภาพ (Value people, not just productivity) องค์กรภาครัฐและเครือข่ายต้องเน้นการมีส่วนร่วมและคำนึงถึงผลสำเร็จในระยะยาว การปฏิบัติงานภาครัฐจะสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อได้รับความร่วมแรงร่วมใจและการให้ความสำคัญกับทุกคน การบริการสาธารณะแนวใหม่ (NPS) ให้ความสำคัญกับการจัดการผ่านคน (managing through people) โดยนักบริหารรัฐกิจต้องเห็นความสำคัญของค่านิยมและผลประโยชน์ของคนในองค์กร นักบริหารรัฐกิจหรือข้าราชการต้องปฏิบัติงานโดยสร้างความยอมรับนับถือให้เกิดขึ้นกับพลเมือง และผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐก็ต้องยอมรับนับถือในความสามารถของข้าราชการเช่นเดียวกัน การบริหารและปฏิบัติงานภาครัฐจึงต้องเน้นคนด้วยการเสริมสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นแก่ข้าราชการมากกว่าการสร้างเพียงแค่ผลผลิตภาพในการทำงาน

7) เน้นคุณค่าความเป็นพลเมือง และการบริการภาครัฐมากกว่าการเป็นผู้ประกอบการ (Value citizenship and public service above entrepreneurship) ผลประโยชน์สาธารณะคือสิ่งที่มีคุณค่าสูงสุดที่ข้าราชการและพลเมืองต้องร่วมกันกำหนดขึ้น และต้องเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมมากกว่าการนำงบประมาณของรัฐ (พลเมืองเป็นเจ้าของ) ไปให้ผู้ประกอบการดำเนินการเหมือนเป็นเจ้าของงบประมาณ การจัดการภาครัฐแนวใหม่ (NPM) สนับสนุนให้ผู้บริหารภาครัฐเป็นผู้ประกอบการเหมือนกับเจ้าของบริษัทในธุรกิจเอกชน เท่ากับว่าผู้บริหรดังกล่าวได้กลายเป็นเจ้าของกิจการภาครัฐ การบริหารและดำเนินงานจึงมีวัตถุประสงค์แบบครบ ๆ เหมือนกับธุรกิจเอกชนซึ่งก็คือเพื่อเพิ่มผลิตภาพ (productivity) ให้มากที่สุดและทำให้ลูกค้าพอใจ ส่วนแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ (NPS) พลเมืองเป็นเจ้าของรัฐบาล ผู้บริหารงานภาครัฐจึงไม่ใช่ผู้ประกอบการหรือเจ้าของกิจการ จึงมีหน้าที่บริการรับใช้พลเมือง เฝ้ารักษาทรัพยากรหรือสมบัติสาธารณะ ปกป้องรักษาองค์การภาครัฐ อำนวยความสะดวกให้พลเมืองเกิดการสนทนาพูดคุยกันอย่างเป็นประชาธิปไตย และเป็นผู้นำในการปฏิบัติงานที่ใกล้ชิดประชาชน

3. การจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ (New Public Governance)

การจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ (New Public Governance) เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อความเปลี่ยนแปลงของของสังคมโลก รวมถึงความซับซ้อนของปัญหาที่ทุกภาคส่วนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ โดยเฉพาะการนำแนวคิด NPG มาประยุกต์ใช้เป็นการเปิดโอกาสให้เกิดการเกิดการมีส่วนร่วมทั้งในภาคประชาชน และทุกภาคส่วน ทั้งในกระบวนการมีส่วนร่วมใน ด้านนโยบาย กิจกรรมด้านการบริการสาธารณะ และเพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน และประชาชนต่อไป

Rhodes, 1997 (อ้างถึง ไททัศน์ .มลา,วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) ปีที่ 8 ฉบับที่1 มกราคม-เมษายน 2561) กล่าวถึงการประยุกต์ใช้ NPG ว่า

1) การปรับขนาดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทุก ๆ รูปแบบให้มีขนาดที่กะทัดรัดและเล็กกลง เพื่อให้เกิดความสะดวกและคล่องตัวในการบริหารงาน โครงสร้างภายในองค์กรควรมีความเหมาะสมในการจัดการปกครอง และยังคงใช้กลไกตลาดและกึ่งตลาดในการส่งมอบบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น

2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีภาคีเครือข่าย (Network Governance) ในการจัดการปกครอง เพื่อทำการตรวจสอบและควบคุมการใช้อำนาจของท้องถิ่น หน่วยงานท้องถิ่นที่

ให้บริการจะต้องมีความสามารถในการรับผิดชอบ (Accountability) เปิดเผยข้อมูลและมีความซื่อสัตย์ในการบริหารงานของท้องถิ่น

3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีการจัดการสาธารณะแบบใหม่ (New Public Management) คือ เน้นหลักการจัดการนิยมและเศรษฐศาสตร์เชิงสถาบันแนวใหม่ ซึ่งเป็นการนำหลักการของเอกชนมาประยุกต์ใช้กับการจัดการปกครองท้องถิ่น ด้วยการเสนอให้การบริหารจัดการสาธารณะที่ท้องถิ่นต้องการแข่งขันตอบสนองประชาชนเสมือนเป็นลูกค้ามากกว่า เป็นผู้ถูกปกครองเพิ่มการแข่งขันด้วยการจ้างเหมาและใช้กลไกกึ่งตลาด และเพิ่มทางเลือกให้กับผู้มารับบริการ

4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) เป็นการจัดการที่ส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพและความรับผิดชอบต่อสาธารณะ มีความโปร่งใสในการบริหารจัดการปกครองท้องถิ่น เน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนหรือภาคประชาสังคม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและตัวแสดงอื่น ๆ

5) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีระบบการเชื่อมโยงทางสังคม (Socio-cybernetic System) ผ่านประเด็นนโยบายสาธารณะ เป็นการเปิดโอกาสให้ภาคส่วนอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจไปพร้อม ๆ กับท้องถิ่น ดังนั้น ท้องถิ่นจึงมีหน้าที่ที่จะกระตุ้นให้เกิดการรวมตัวกันของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อมาแสดงพลังในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน อีกทั้งยังช่วยกันกำหนดกติกาในการจัดการร่วมกันอีกด้วย

6) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีการจัดการเครือข่ายของท้องถิ่นที่จัดการดูแลได้ด้วยตนเอง (Self-organizing Network) ซึ่งทำงานในลักษณะของเครือข่ายที่พึ่งพาอาศัยกัน โดยเป็นการเปิดโอกาสให้มีตัวแสดงที่หลากหลายในการส่งมอบบริการสาธารณะทั้งฝ่ายรัฐ เอกชนและประชาชน ทำให้ท้องถิ่นต้องแลกเปลี่ยนทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายจึงต้องมีเครือข่ายโดยเครือข่ายไม่ได้มีเพียงท้องถิ่น เครือข่ายเป็นความสัมพันธ์ทางสังคมที่กว้างขวาง รวมถึงกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นผ่านการจัดการเครือข่ายที่อยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจ (Trust) และการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน หน่วยงานลักษณะนี้ต้องสามารถจัดการดูแลตนเองได้มิใช่มีความเป็นอิสระเพียงอย่างเดียว New Public Governance (NPG) ซึ่งให้ความสำคัญกับบทบาทของภาคส่วนอื่น ๆ นอกภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มพลเมือง องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร ภาคเอกชน ให้เข้ามามีบทบาทร่วมกับภาครัฐในการนำนโยบายไปปฏิบัติและนำส่งบริการสาธารณะ

ปัจจัยสำคัญที่จะไปสู่การพัฒนาและการนำแนวคิด NPG ไปมี 4 ประการ

1) ประเทศกลุ่ม OECD ได้รับแรงกดดันทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ระดับการเติบโตทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศ OECD ในช่วงทศวรรษที่ 1990 ถึงต้นปี 2000 นั้นมีความสัมพันธ์กับการจัดงบประมาณขาดดุล เมื่อเกิดเศรษฐกิจตกต่ำในปี 2008 การขาดดุลงบประมาณก็ยิ่งเพิ่มขึ้นเป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของอัตราคนว่างงาน และการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายเพื่อประโยชน์ทางสังคมของรัฐผสมกับรายได้จากภาษีที่ลดต่ำลง ดังนั้นบางประเทศจึงพยายามแก้ปัญหาด้วยการตัดหรือปรับลดสวัสดิการสังคมลง การขาดดุลงบประมาณระยะยาวจากความตกต่ำทางเศรษฐกิจดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าลำพังการปฏิรูปการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (NPM) ไม่เพียงพอในการรักษาความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ นักนโยบายสาธารณะจึงพยายามมองหาทางเลือกใหม่ๆ ซึ่งไม่เพียงแต่เพื่อความอยู่รอดทางการเมืองเท่านั้น แต่เพื่อให้เกิดความประหยัดทางเศรษฐกิจด้วย แนวทางดังกล่าวคือแนวทางที่สร้างการยอมรับจากประชาชนและขับเคลื่อนทรัพยากรของตัวแสดงสาธารณะด้วยการพัฒนารูปแบบใหม่ของการร่วมมือขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารจัดการบ้านเมืองแนวใหม่ (New Public Governance)

2) ความต้องการบริการสาธารณะที่มีคุณภาพเพิ่มสูงขึ้น กระตุ้นให้เกิดการแสวงหาแนวทางใหม่ในการให้บริการสาธารณะ สาเหตุที่ความต้องการบริการสาธารณะที่มีคุณภาพสูงมาจากหลายประการเช่น กลยุทธ์ทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศ OECD ซึ่งต้องรักษาความสามารถแข่งขันบนเวทีโลกทำให้รัฐต้องลงทุนมหาศาลในด้านการศึกษาและการวิจัย อีกประการหนึ่งคือความไม่พอใจของชนชั้นกลางที่เพิ่มมากขึ้นจากการไม่ได้รับทางเลือกในการบริการสาธารณะสุดท้ายเป็นผลลัดไม่ถึงจากการปฏิรูป NPM ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างความปลอดภัยให้ลูกค้า ได้สร้างวัฒนธรรมที่ทำให้พลเมืองสนใจสิทธิของตนเอง ในการได้รับบริการมากกว่าการรักษาความยั่งยืนทางเศรษฐกิจของประเทศ

3) การเกิดขึ้นของความเป็นเหตุเป็นผลใหม่ทางการเมือง ที่ให้ความสำคัญกับบทบาทเชิงบวกของภาคประชาสังคม กล่าวคือ กลุ่มผู้กำหนดนโยบายยอมรับความสำคัญของความเคลื่อนไหวและทรัพยากรของพลเมืองในการพัฒนาประชาธิปไตย ว่าเป็นทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรทางเศรษฐกิจที่จำเป็นต่อการให้บริการสาธารณะที่ยั่งยืน ดังที่ประเทศกลุ่ม OECD ได้กล่าวไว้ในงานสำคัญคือ “Government at a Glance” ว่าความท้าทายหลักของรัฐบาลในปัจจุบันคือต้องหลีกเลี่ยงความแตกแยกและการใช้อำนาจ ด้วยการรวบรวมความหลากหลายของตัวแสดงทางสังคม เพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์ทางนโยบายที่ดียิ่งขึ้น

4) การศึกษาทางสังคมศาสตร์หลากหลายสาขาให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมและการร่วมผลิต (co-production) ในการกำหนดนโยบายและการนำส่งบริการสาธารณะ

Osborne (2010) ได้อธิบายว่าการจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ (New Public Governance: NPG) เป็นแนวคิดที่เจริญเติบโตในช่วงศตวรรษที่ 21 เหตุอันเนื่องมาจากกระแสของสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างหลากหลายและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม สภาวะแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อในวงกว้างและเกี่ยวข้องกับตัวแสดงจำนวนมากมาย การจัดการภาครัฐในแบบเดิม ๆ ที่เคยปฏิบัติกันอาจจะไม่สามารถตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาที่เปลี่ยนแปลงไปได้ แนวคิด NPG จึงถูกนำมาประยุกต์ใช้ในหลาย ๆ ระดับของการจัดการปกครอง ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

4. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

ขยะ หรือ มูลฝอย หรือ ของเสีย เป็นเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม และมีผลต่อสุขภาพอนามัย มูลฝอยหรือของเสียกำลังมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นทุกปี เพราะสาเหตุจากการเพิ่มของประชากร การขยายตัวของเศรษฐกิจและทางอุตสาหกรรม ปริมาณกากของเสียและสารอันตราย ได้แก่ ขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และสารพิษที่ปนเปื้อนอยู่ในแหล่งน้ำ ดิน และอากาศ ตลอดจนบางส่วนตกค้างอยู่ในอาหารทำให้ประชาชนทั่วไปเสี่ยงต่ออันตรายจากการเป็นโรคต่าง ๆ เช่น โรคมะเร็ง และ โรคผิดปกติทางพันธุกรรม เป็นต้น สาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งในการจัดการขยะมูลฝอยคือ การขาดความตระหนัก การขาดความร่วมมือทั้งในด้านของการรักษาความสะอาด การลดปริมาณขยะ รวมทั้งความร่วมมือในการจ่ายค่าธรรมเนียมในการจัดการขยะมูลฝอย ปัจจัยเหล่านี้ นับเป็นปัญหาสำคัญของชุมชนท้องถิ่นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องจัดการและแก้ไขปัญหาทั้งในระยะสั้น และระยะยาว

4.1 ความหมายของขยะมูลฝอย

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 ให้คำจำกัดความของคำว่า ของเสีย หมายความว่า ขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล น้ำเสีย อากาศเสีย มลสารหรือวัตถุอันตรายอื่นใด ซึ่งถูกปล่อยทิ้งหรือมีที่มาจากแหล่งกำเนิดมลพิษ รวมทั้งกากตะกอนหรือสิ่งตกค้างจากสิ่งเหล่านั้น ที่อยู่ในสภาพของแข็งของเหลวหรือก๊าซ ในทางวิชาการจะใช้คำว่า ขยะมูลฝอย ซึ่งหมายถึง บรรดาสิ่งของ ที่ไม่ต้องการใช้แล้ว ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นของแข็ง จะเนาเปื้อนหรือไม่ก็ตาม รวมถึง ถ้ำ ซากสัตว์ มูลสัตว์ ฟันละออง และเศษวัตถุที่ทิ้งแล้วจากบ้านเรือน ที่พักอาศัย สถานที่ต่าง ๆ รวมถึงสถานที่สาธารณะ ตลาดและโรงงานอุตสาหกรรม ยกเว้น อูจจาระ และ ปัสสาวะของมนุษย์ ซึ่งเป็นสิ่งปฏิกูล วิธีจัดเก็บและกำจัดแตกต่างไปจากวิธีการจัดการขยะมูลฝอย ปัจจุบันวิทยาการก้าวหน้า ประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว อัตราการใช้ที่ดินเพิ่มขึ้นเพื่อผลิตเครื่อง

อุปโภค บริโภคอาหาร ที่อยู่อาศัย เป็นสาเหตุให้เศษสิ่งเหลือใช้มีปริมาณมากขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาของขยะมูลฝอย

พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ให้คำจำกัดความคำว่า มูลฝอย หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่เราไม่ต้องการ ที่เป็นของแข็งหรือของอ่อน มีความชื้น ได้แก่ เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร ถุงพลาสติก ภาชนะกล่องใส่อาหาร เต้า มูลสัตว์ หรือซากสัตว์รวมตลอดถึงวัตถุอื่นใดที่เก็บกวาดได้จากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น ๆ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานฉบับ พ.ศ. 2542 ให้ความหมายของคำว่า มูลฝอย หมายถึง เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร เต้า มูลสัตว์ หรือซากสัตว์ รวมถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น และคำว่า ขยะ มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่ามูลฝอย ซึ่งทั้งสองคำ มีความหมายที่เหมือนกัน จึงมักจะใช้ควบคู่กันเป็นขยะมูลฝอย

กรมควบคุมมลพิษ (2553) ได้ให้ความหมาย ขยะมูลฝอย หมายถึง เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัสดุ ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร เต้า มูลสัตว์ ซากสัตว์หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น และหมายความรวมถึงมูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษ หรืออันตรายจากชุมชนหรือคร้วเรือน ยกเว้นวัสดุที่ไม่ใช้แล้วของโรงงานซึ่งมีลักษณะและคุณสมบัติกำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

อนุรักษ์ โปรงสุขยา (2559) ขยะมูลฝอย หมายถึง สิ่งที่ไม่ต้องการเหลือทิ้งเหลือใช้ ได้แก่ ขยะมูลฝอยจากชุมชน ส่วนใหญ่จะเป็นเศษอาหารที่เหลือจากการเตรียมปรุงอาหารและการบริโภค รวมทั้งเศษอาหาร กระดาษ พลาสติก สิ่งปฏิกูล และของที่ไม่ใช้แล้ว ขยะมูลฝอยจากเกษตรกรรม ส่วนใหญ่จะเป็นเศษหญ้า ใบไม้ กิ่งไม้ ขยะมูลฝอยจากโรงงานอุตสาหกรรม มีลักษณะต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงตามประเภทของอุตสาหกรรมนั้น ๆ ขยะมูลฝอยที่ถูกทิ้งอยู่ตามถนน แม่น้ำ ลำคลอง ที่สาธารณะต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นใบไม้ เศษกระดาษ ถุงพลาสติก เศษดิน เป็นต้น ซึ่งขยะมูลฝอยเหล่านี้ หากไม่กำจัดอย่างถูกวิธี นอกจากจะทำให้ชุมชนขาดความสะอาดเรียบร้อยจนเป็นที่น่ารังเกียจแล้ว ยังทำให้เกิดปัญหามลพิษต่อสภาพแวดล้อมอย่างมากมาย เช่น การปนเปื้อนของแหล่งน้ำ และการปนเปื้อนของอากาศ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของเชื้อโรค ตลอดจนก่อให้เกิดความรำคาญต่าง ๆ จากกลิ่น ฝุ่น และเป็นต้นเหตุของอัคคีภัยอีกด้วย

ไชยะลิต วิลพัค (2561) ขยะมูลฝอย คือ ของที่เหลือทิ้งจากขบวนการผลิตและการใช้สอยของมนุษย์ ซึ่งเป็นปัญหาของโลกสมัยใหม่ การเติบโตของเมืองที่มีขนาดใหญ่อย่างรวดเร็ว อาจจะมีขยะมูลฝอยที่มีขนาดใหญ่อย่างรวดเร็ว มีขยะมูลฝอยที่มีลักษณะที่แตกต่างกันไป ตามแหล่งกำเนิด เช่น มูลฝอยจากบ้านเรือน ส่วนใหญ่จะเป็นเศษอาหารที่เหลือจากการปรุงอาหาร

และการบริโภค รวมทั้งเศษอาหาร พลาสติก และของที่ไม่ใช้แล้ว มูลฝอยที่ถูกทิ้งตามถนน แม่น้ำ ลำคลอง ที่สาธารณะต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นใบไม้ เศษกระดาษ ถุงพลาสติก เศษดิน เป็นต้น ซึ่งมูลฝอยเหล่านี้หากไม่กำจัดอย่างถูกวิธี นอกจากจะทำให้ชุมชนขาดความสะอาดเรียบร้อย จนเป็นที่น่ารังเกียจแล้วยังทำให้เกิดปัญหามลพิษต่อสภาพแวดล้อมอย่างมากมาย เช่น การปนเปื้อนของแหล่งน้ำ ดิน และการปนเปื้อนของอากาศ ตลอดจนเป็นแหล่งเพาะพันธุ์และแพร่กระจายของเชื้อโรค ซึ่งทำให้เกิดความรำคาญต่าง ๆ จากกลิ่น ฟุ้ง และยังเป็นต้นเหตุของการเกิดอัคคีภัยได้อีกด้วย

ผู้ศึกษาสรุปได้ว่า ขยะมูลฝอย คือสิ่งที่เหลือจากการใช้ ซึ่งส่วนใหญ่มาจากฝีมือของมนุษย์ ทั้งมาจากครัวเรือน เช่น เศษอาหาร เศษกระดาษ เศษผ้า เศษดินค้ำ ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร ซากพืช ซากสัตว์ เป็นต้น รวมทั้งสิ่งที่เหลือจากระบวนการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งขยะมูลฝอยเหล่านี้ หากไม่ได้รับการกำจัดที่ถูกต้อง จะทำให้เกิดปัญหาในชุมชน ทำให้ชุมชนขาดความสะอาดเรียบร้อย ส่งกลิ่นรบกวน สร้างความรำคาญ ยังก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม มีการปนเปื้อนของแหล่งน้ำ ดิน และอากาศ อีกทั้งยังก่อให้เกิดอัคคีภัยได้อีกด้วย

4.2 ประเภทของขยะมูลฝอย

ประเภทของขยะมูลฝอยมีหลายลักษณะ และมีหลายขนาด มีการแบ่งประเภทไว้ อย่างหลากหลาย ดังนี้

กรมส่งเสริมคุณภาพและสิ่งแวดล้อม (2560) จำแนกขยะมูลฝอย ได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่

- 1) ขยะอินทรีย์ หมายถึง ขยะที่ย่อยสลายได้ง่าย เช่น เศษอาหารผัก ผลไม้ หนุ้า ใบไม้ ซากพืช ซากสัตว์ เป็นต้น
- 2) ขยะรีไซเคิล หมายถึง ขยะที่มีประโยชน์สามารถนำไปแปรรูปกลับมาใช้ใหม่ เช่น กระดาษ พลาสติก แก้ว โลหะ ก่อสร้างเครื่องดื่มน้ำมันเยื่อหุ้ม กระป๋อง และแผ่นซีดี เป็นต้น
- 3) ขยะอันตราย หมายถึง ขยะที่มีองค์ประกอบ หรือสารปนเปื้อนสารอันตราย วัตถุมีพิษ วัตถุกัดกร่อน วัตถุติดเชื้อและวัตถุไวไฟ เช่น ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ หลอดไฟฟลูออเรสเซนต์ ขวดน้ำยาล้างห้องน้ำและกระป๋องสเปรย์ เป็นต้น
- 4) ขยะทั่วไป หมายถึง ขยะอื่น ๆ นอกเหนือจากข้างต้นที่อาจนำกลับมาใช้ใหม่ได้ แต่ย่อยสลายยาก ไม่คุ้มค่าในการแปรรูปกลับมาใช้ใหม่ เช่น เศษผ้า เศษหนัง ซองบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป พลาสติกห่อขนม เป็นต้น

วิชาชัย ศรีลาชา และคณะ (2559 อ้างถึงใน <https://sites.google.com/site/khornkarkhyanichumchun/home/prapheth-khxng-khya-mulfxy> = โครงการขยะในชุมชน) ขยะมูลฝอย สามารถแบ่งตามลักษณะทางกายภาพของขยะได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่

1) ขยะย่อยสลาย (Compostable waste) หรือ มูลฝอยย่อยสลาย คือ ขยะที่เน่าเสีย และย่อยสลายได้เร็ว สามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้ เช่น เศษผัก เปลือกผลไม้ เศษอาหาร ใบไม้ เศษเนื้อสัตว์ เป็นต้น แต่จะไม่รวมถึงซากหรือเศษของพืช ผัก ผลไม้ หรือสัตว์ที่เกิดจากการทดลองในห้องปฏิบัติการ โดยที่ขยะย่อยสลายนี้เป็นขยะที่พบมากที่สุด คือ พบมากถึง 64% ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ

2) ขยะรีไซเคิล (Recyclable waste) หรือ มูลฝอยที่ยังใช้ได้ คือ ของเสียบรรจุภัณฑ์ หรือวัสดุเหลือใช้ ซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ เช่น แก้ว กระดาษ เศษพลาสติก กล่องเครื่องดื่มแบบ UHT ภาชนะเครื่องดื่ม เศษโลหะ อะลูมิเนียม ยางรถยนต์ เป็นต้น สำหรับขยะรีไซเคิลนี้เป็นขยะที่พบมากเป็นอันดับที่สองในกองขยะ กล่าวคือ พบประมาณ 30% ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ

3) ขยะอันตราย (Hazardous waste) หรือ มูลฝอยอันตราย คือ ขยะที่มีองค์ประกอบหรือปนเปื้อนวัตถุอันตรายชนิดต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ วัตถุระเบิด วัตถุไวไฟ วัตถุออกซิไดซ์ วัตถุมีพิษ วัตถุที่ทำให้เกิดโรค วัตถุธรรมชาติไวไฟ วัตถุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม วัตถุ กัดกร่อน วัตถุที่ก่อให้เกิดการระคายเคือง วัตถุอย่างอื่นไม่ว่าจะเป็นเคมีภัณฑ์หรือสิ่งอื่นใดที่อาจทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สินหรือสิ่งแวดล้อม เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดฟลูออเรสเซนต์ แบตเตอรี่ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ภาชนะบรรจุสารกำจัดศัตรูพืช ภาชนะบรรจุสารเคมี เป็นต้น ขยะอันตรายนี้เป็นขยะที่มักจะพบน้อยที่สุด กล่าวคือ พบประมาณเพียง 3% ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ

4) ขยะทั่วไป (General waste) หรือ มูลฝอยทั่วไป คือ ขยะประเภทอื่นนอกเหนือจากขยะย่อยสลาย ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย มีลักษณะที่ย่อยสลายยากและไม่คุ้มค่าสำหรับการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น ห่อพลาสติกใส่ขนม ถุงพลาสติกบรรจุผงซักฟอก พลาสติกห่อลูกอม ซองบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ถุงพลาสติกเปื้อนเศษอาหาร โฟมเปื้อนอาหาร พอยล์เปื้อนอาหาร เป็นต้น สำหรับขยะทั่วไปนี้เป็นขยะที่มีปริมาณใกล้เคียงกับขยะอันตราย กล่าวคือ จะพบประมาณ 3% ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ

กรมควบคุมมลพิษ (2551) ได้แบ่งขยะมูลฝอยออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1) ขยะย่อยสลาย หรือ มูลฝอยย่อยสลาย คือ ขยะที่เน่าเสียและย่อยสลายได้เร็ว สามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้เช่น เศษผัก เปลือกผลไม้ เศษอาหาร ใบไม้ เศษเนื้อสัตว์ เป็นต้น

2) ขยะรีไซเคิล หรือมูลฝอยที่ยังใช้ได้คือ ของเสียบรรจุภัณฑ์หรือวัสดุเหลือใช้ซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้เช่น แก้ว กระดาษ ภาชนะเครื่องดื่ม เศษพลาสติก เศษโลหะ อะลูมิเนียม ยางรถยนต์ กล่องเครื่องดื่ม เป็นต้น

3) ขยะอันตราย หรือมูลฝอยอันตราย คือ มูลฝอยที่ปนเปื้อน หรือมีองค์ประกอบของวัตถุระเบิด วัตถุไวไฟ วัตถุออกไซด์และวัตถุเปอร์ออกไซด์ วัตถุมีพิษ วัตถุที่ทำให้เกิดโรควัตถุกัมมันตรังสี วัตถุที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม วัตถุกัดกร่อน วัตถุที่ก่อให้เกิดการระคายเคืองวัตถุอย่างอื่นที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรืออาจทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคล ทรัพย์สิน สัตว์และพืช เช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์ ถ่านไฟฉายหรือแบตเตอรี่ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ภาชนะที่ใช้บรรจุสารกำจัดแมลงหรือวัชพืช ระเบิดสเปรย์บรรจุสีหรือสารเคมี ตลับหมึกเก่า เป็นต้น

4) ขยะทั่วไป หรือ มูลฝอยทั่วไป คือ ขยะประเภทอื่นนอกเหนือจากขยะย่อยสลาย ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย มีลักษณะที่ย่อยสลายยากและไม่คุ้มค่าสำหรับการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น ห่อพลาสติกใส่ขนม ถูพลาสติกบรรจุผงซักฟอก พลาสติกห่อลูกอม ซองบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ถูพลาสติกเบื่อนเศษอาหาร โฟมเบื่อนอาหาร พอยล์เบื่อนอาหาร เป็นต้น

ธเรศ ศรีสถิตย์, วิศวกรรมการจัดการขยะมูลฝอย , (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553, หน้า 64) ได้กล่าวไว้ การจำแนกชนิดของขยะมูลฝอยสามารถจำแนกได้หลายวิธีขึ้นอยู่กับว่าจะใช้ปัจจัยใดเป็นเกณฑ์ในการจำแนก เช่นถ้าจำแนกตามลักษณะของขยะมูลฝอยที่พบเห็นด้วยตาหรือการสัมผัส และความเป็นพิษ สามารถแบ่งขยะมูลฝอยได้เป็น 3 ประเภทดังนี้

- 1) มูลฝอยที่เน่าเปื่อยได้ง่าย (food waste or garbage waste)
- 2) มูลฝอยที่เน่าเปื่อยได้ยากหรือไม่ได้เลย (rubbish)
- 3) มูลฝอยอันตรายหรือเคมี (hazardous waste or chemical waste)

ศูนย์สารสนเทศสิ่งแวดล้อม กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประเภทของขยะมูลฝอย (อ้างถึงใน สุภักษ์ บดีการ , 2561: 8) กล่าวว่า ขยะมูลฝอย (Refuse or Solid Waste) สามารถจำแนกได้ ดังนี้

- 1) จำแนกตามพิษภัยที่เกิดขึ้นกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม มี 2 ประเภท คือ

(1) ขยะทั่วไป (General Waste) หมายถึง ขยะมูลฝอยที่มีอันตรายน้อยได้แก่ เศษอาหารเศษกระดาษ เศษผ้า พลาสติก เศษหญ้า ขวดแก้ว และใบไม้ เป็นต้น

(2) ขยะอันตราย (Hazardous Waste) เป็นขยะที่มีภัยต่อคนและสิ่งแวดล้อมอาจมีสารพิษ ติดไฟหรือระเบิดง่าย ปนเปื้อนเชื้อโรค เช่น ไฟแช็กแก๊ส ระเบิดสเปรย์ ถ่านไฟฉายแบตเตอรี่หรืออาจเป็นพวกกำลึและฝ้าพันแผลจากสถานพยาบาลที่มีเชื้อโรค เป็นต้น

2) จำแนกตามลักษณะของขยะ มี 2 ประเภท คือ

(1) ขยะเปียกหรือขยะสด (Garbage) มีความชื้นปนอยู่มากกว่าร้อยละ 50 จึงติดไฟได้ยาก ส่วนใหญ่ได้แก่ เศษอาหาร เศษเนื้อ เศษผัก และผลไม้จากบ้านเรือน ร้านจำหน่ายอาหาร และตลาดสด รวมทั้งซากพืชและสัตว์ที่ยังไม่เน่าเปื่อย ขยะประเภทนี้จะทำให้เกิดกลิ่นเหม็นเนื่องจากแบคทีเรียย่อยสลายอินทรีย์สาร นอกจากนี้ ยังเป็นแหล่งเพาะเชื้อโรคโดยติดไปกับแมลงหนู และสัตว์อื่นที่มาตอมหรือกินเป็นอาหาร

(2) ขยะแห้ง (Rubbish) คือ สิ่งเหลือใช้ที่มีความชื้นอยู่น้อยจึงไม่ก่อให้เกิดกลิ่นเหม็น จำแนกได้ 2 ชนิด คือ

ก. ขยะที่เป็นเชื้อเพลิง เป็นพวกที่ติดไฟได้ เช่น เศษผ้า เศษกระดาษ หลุม้า ใบไม้ กิ่งไม้แห้ง

ข. ขยะที่ไม่เป็นเชื้อเพลิง ได้แก่ เศษโลหะ เศษแก้ว และเศษก้อนอิฐเป็นต้น

3) การแบ่งประเภทขยะตามลักษณะของส่วนประกอบของ ขยะมูลฝอย (Composition) มีประเภทต่าง ๆ ดังนี้

(1) กระดาษ ถูกระดาษ ก่อ่ง ลัง เศษกระดาษจากสำนักงาน

(2) พลาสติก มีความทนทานต่อการทำลายได้สูง วัสดุ หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากพลาสติก เช่น ถูภาชนะ ของเด็กเล่น ของใช้ เป็นต้น

(3) แก้ว วัสดุหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากแก้ว เช่น ขวด หลอดไฟ เศษกระจกเป็นต้น

(4) เศษอาหาร ผัก ผลไม้ ซึ่งเป็นสารประกอบอินทรีย์ ย่อยสลายได้ง่ายและเป็นส่วนประกอบสำคัญที่ทำให้ขยะเกิดกลิ่นเหม็น ส่งกลิ่นรบกวนหากไม่มีการเก็บออกจากแหล่งทิ้งทุกวัน

(5) ผ้าสิ่งทอต่าง ๆ ที่ทำมาจากเส้นใยธรรมชาติ และใยสังเคราะห์ เช่น ผ้าใน ล่อน ขนสัตว์ ลินิน ฝ้าย

(6) ยางและหนัง เช่น รองเท้า กระเป๋า บอล เป็นต้น

(7) ไม้ เศษเฟอร์นิเจอร์ โต๊ะ เก้าอี้ เป็นต้น

(8) หิน กระจก กระเบื้อง กระจก และเปลือกหอย ขยะมูลฝอยเหล่านี้ไม่น่าเปื่อยพบบมากในแหล่งก่อสร้างตึกที่ทุบทิ้ง

(9) โลหะต่าง ๆ เช่น กระจัง ลวด สายไฟ ตะปู

4) การแบ่งประเภทขยะตามแหล่งที่มา (Source) สามารถจำแนกประเภทได้ดังนี้

(1) ขยะมูลฝอยจากถนน (Street Refuse) ได้แก่ เศษสิ่งของต่าง ๆ ที่ปรากฏและกวาดจากถนน ตรอก ซอย เช่น เศษกระดาษ ผง ฝุ่น ใบไม้ พลาสติก อิฐ หิน ทราช กรวด เป็นต้น

(2) ขยะมูลฝอยที่เกิดจากสิ่งที่เหลือจากเผาไหม้หรือที่เรียกว่าขี้เถ้า (Ashes) เช่น เถ้าที่เกิดจากเตาไฟ การเผาถ่าน เป็นต้น

(3) ขยะมูลฝอยจากการก่อสร้าง (Construction Refuse) ได้แก่ เศษวัสดุก่อสร้าง เช่น เศษไม้ เศษกระเบื้อง เศษปูน อิฐหัก เป็นต้น

(4) ขยะมูลฝอยจากการรื้อถอนสิ่งก่อสร้าง (Demolition Refuse) ได้แก่ เศษสิ่งที่ไม่ต้องการที่เกิดจากการรื้อถอนอาคาร บ้านเรือนเก่า เป็นต้น

(5) ซากสัตว์ (Dead Animal) จากสัตว์ตาย นำเปื่อย

(6) ซากยานพาหนะ (Abandoned Vehicles) ยานพาหนะทุกชนิดที่หมดสภาพใช้งานไม่ได้รวมทั้งชิ้นส่วนประกอบ เช่นแบตเตอรี่ ยาง เป็นต้น

(7) ขยะมูลฝอยประเภททำลายยากหรือขยะมูลฝอยอันตราย (Hazardous Refuse)

(8) ขยะมูลฝอยที่ต้องการใช้วิธีทำลายเป็นพิษ เช่น พลาสติก ฟิล์มถ่ายรูป กากแร่ธาตุต่าง ๆ เป็นต้น

(9) ขยะสด (Garbage)

(10) ขยะแห้ง (Rubbish)

(11) ขยะพิเศษ (Special Wastes)

(12) ขยะใช้ชำรุด (Breakage Wastes)

(13) ขยะจากกสิกรรม (Agricultural Wastes)

(14) กากตะกอนของน้ำโสโครก (Sewage Treatment Residues)

ไพบูลย์ แจ่มพงษ์ และศิวพันธุ์ ชูอินทร์ (2560) ได้จำแนกประเภท ขยะมูลฝอยออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1) ขยะมูลฝอยย่อยสลายได้ หมายถึง ขยะมูลฝอยที่ย่อยสลายได้ในระยะเวลารวดเร็วโดยกระบวนการทางชีวภาพ ขยะประเภทนี้ มีองค์ประกอบหลักเป็นสารอินทรีย์ บางครั้งเรียกว่าขยะอินทรีย์ บางครั้งอาจเรียกขยะประเภทนี้ว่าขยะเปียก เช่น เศษอาหาร เศษพืชผักและผลไม้ เป็นต้น

2) ขยะรีไซเคิล หมายถึง ขยะมูลฝอยที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ หรือมีศักยภาพในการนำมาแปรรูปเพื่อใช้ประโยชน์ได้อีก เช่น บรรจุภัณฑ์ต่าง ๆ แก้ว กระดาษพลาสติก กระป๋องเครื่องดื่ม เศษโลหะ ยางรถยนต์ เป็นต้น

3) ขยะทั่วไป หมายถึง เป็นขยะที่ย่อยสลายทางชีวภาพได้ยาก ใช้เวลาในการย่อยสลายนานหลายสิบปี และไม่คุ้มค่าสำหรับการนำกลับมาใช้ซ้ำหรือใช้ใหม่ เช่น ห่อพลาสติกใส่ขนม พลาสติกห่อลูกอม ของบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป โฟมเป็นอาหาร ถุงพลาสติกเป็นอาหาร เป็นต้น

4) ขยะอันตราย หมายถึง ขยะมูลฝอยที่มีองค์ประกอบหรือปนเปื้อนวัตถุอันตรายชนิดต่าง ๆ ได้แก่ วัตถุระเบิด วัตถุไวไฟ วัตถุออกซิไดซ์ วัตถุมีพิษ เช่น ถ่านไฟฉายหลอดฟลูออเรสเซนต์ ภาชนะบรรจุสารกำจัดศัตรูพืช แบตเตอรี่ เป็นต้น รวมถึงวัตถุอย่างอื่น ไม่ว่าจะเป็นเคมีภัณฑ์หรือสิ่งอื่นใดที่อาจทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม

4.3 สาเหตุการเกิดปัญหาขยะมูลฝอย

ความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจและสังคม เกิดขึ้นมาพร้อมกับปัญหาขยะมูลฝอย ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัญหาที่สำคัญ และมีสาเหตุหลายประการ ได้แก่

1) ปริมาณขยะที่มีมากขึ้น เกินกว่าความสามารถที่จะจัดการได้ รวมทั้งการทิ้งขยะตามสะดวก ไม่ทิ้งไว้ในภาชนะที่จัดเตรียมไว้ เป็นต้น

2) การทิ้งขยะไม่แยกประเภท ไม่ว่าจะเป็นเศษอาหาร พืชผัก ขยะอันตราย ทำให้เกิดปัญหาในการคัดแยกขยะ

3) การทำลายขยะมีวิธีการที่ยุ่ยยากและการจัดเก็บต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากจำนวนบ้านเรือนและประชากรในชุมชนที่เพิ่มมากขึ้น

สมัชชา หนุทอง (2556) แหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย เช่น ในแหล่งชุมชน กิจกรรมอุตสาหกรรม และกิจกรรมการเกษตรจัดไว้ว่าเป็นแหล่งกำเนิดของขยะมูลฝอยที่สำคัญ เมื่อประชากรเพิ่มขึ้น ขยะมูลฝอยก็จะเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว ประกอบกับมีการพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็วก็ยิ่งทำให้มีขยะมูลฝอยใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมาย ขยะมูลฝอยเหล่านี้ มีทั้งขยะมูลฝอยทั่วไปและของเสียอันตราย แต่ละประเภทมีลักษณะแตกต่างกัน ขยะเป็นสิ่งที่เหลือใช้หรือสิ่งที่ไม่ต้องการอีกต่อไป

ไชยะสิต วิลาพัค (2561) สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอย ได้แก่ อาคารบ้านเรือน ที่พักอาศัย สถานที่ทำการ โรงงานอุตสาหกรรม การเกษตร ตลาด ร้านค้า และบนถนน โดยส่วนมากแล้ว ถือเป็นแหล่งกำเนิดขยะในลำดับต้น ๆ

4.4 ผลเสียและผลกระทบของขยะมูลฝอย

4.4.1 ผลเสียของขยะมูลฝอย

ขยะมูลฝอยเป็นปัญหาที่สำคัญ เป็นปัญหาล้างแวล้อมที่มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน และยังมีผลเสียในด้านต่าง ๆ ได้แก่

- 1) เป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรค
- 2) เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์และแมลงมีพิษ
- 3) ส่งกลิ่นเหม็นรบกวน
- 4) ทำลายทัศนียภาพ
- 5) เป็นสาเหตุก่อให้เกิดเพลิงไหม้
- 6) ทำให้เกิดมลพิษต่อดิน น้ำ และอากาศ

4.4.2 ผลกระทบจากขยะมูลฝอย

1) ด้านสุขภาพ การกำจัดขยะที่ไม่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล ทำให้ประชาชนในชุมชนเสี่ยงต่อการเกิดโรคภัยไข้เจ็บ เนื่องจากขยะมูลฝอยเป็นแหล่งเพาะพันธุ์และแพร่กระจายของเชื้อโรค

2) การสูญเสียทางเศรษฐกิจ เพราะชุมชนนอกจะต้องสูญเสียค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะมูลฝอยแล้ว การกำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกวิธียังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อมได้อีกด้วย

3) เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งมลพิษทางดิน ทางน้ำ และทางอากาศ

4) ก่อให้เกิดความรำคาญ เช่น ส่งกลิ่นเหม็น สูญเสียทัศนียภาพ นอกจากนี้การกำจัดขยะโดยการเผา จะส่งกลิ่นรบกวน ก่อให้เกิดความรำคาญ รบกวนความสุขของประชาชนที่อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียงได้

5) ก่อให้เกิดอุบัติเหตุ ขยะบางประเภท สามารถเป็นเชื้อเพลิงได้ หากขาดความระมัดระวังอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน ที่อยู่ใกล้เคียง และถ้าขยะไปอุดตันท่อระบายน้ำ จนเกิดน้ำท่วมขัง อาจได้รับบาดเจ็บจากเศษแก้วที่ทิ่มตำร่างกายได้

นุชจรินทร์ ดุณี (2559) การทิ้งขยะมูลฝอยบนพื้นดิน การฝังกลบ การเผาโดยไม่ถูกวิธี จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านระบบนิเวศและสิ่งมีชีวิต ด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม รวมถึงก่อให้เกิดผลกระทบในด้านสุขภาพของมนุษย์จากขยะอันตรายอีกด้วย ผลกระทบของขยะมูลฝอยต่อสิ่งแวดล้อมมีทั้ง มลพิษทางดิน น้ำ อากาศ และทัศนียภาพ ขยะมูลฝอยที่เทกองทิ้งไว้จะส่งผลกระทบต่อดิน ทำให้พื้นดินสกปรก ตลอดจนทำให้คุณสมบัติทางกายภาพของดินเปลี่ยนแปลงไปและส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ในดิน นอกจากนี้ขยะมูลฝอยที่ปล่อยทิ้งไว้ในพื้นที่ของชุมชนอาจถูกน้ำฝนชะ ทำให้เชื้อโรค และสารพิษจากขยะมูลฝอยไหลลงสู่แหล่งน้ำลำคลอง ทำให้แหล่งน้ำเน่าเสียได้ หากมีการเผาขยะมูลฝอยกลางแจ้งทำให้เกิดผลกระทบทางอากาศ การทิ้งขยะมูลฝอยไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยทำให้เกิดความสกปรก ขาดความเป็นระเบียบ ทำให้เสียทัศนียภาพ นอกจากนี้ในส่วนของขยะอันตรายยังก่อให้เกิดผลกระทบในด้านสุขภาพของมนุษย์จากการทิ้งขยะ

ที่ไม่ถูกวิธี การเผา ฝังกลบและการทิ้งขยะอันตรายลงดินหรือลงแหล่งน้ำ จะทำให้สารพิษที่อยู่ในขยะวนกลับเข้ามาในวงจรผู้บริโภค

4.5 วิธีการจัดการขยะมูลฝอย

กรมควบคุมมลพิษ (2550) ได้เสนอแนวทางการลดปริมาณขยะมูลฝอย โดยกล่าวว่าการป้องกันและควบคุมการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะที่สำคัญต้องอาศัยขบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน โดยทั่วไปแล้วหน่วยงาน ประชาชน องค์กร และชุมชน สามารถลดปริมาณขยะ ที่จะเกิดขึ้นได้ โดยใช้หลักการ ดังนี้

1) ระบุครัวเรือน

(1) ลดการใช้ (Reduce)

ก. ลดการขนขยะเข้าบ้าน ไม่ว่าจะเป็นถุงพลาสติก ถุงกระดาษ กระดาษห่อของ โฟม หรือหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

ข. ใช้ผลิตภัณฑ์ชนิดเติม เช่น น้ำยาล้างจาน น้ำยาปรับผ้านุ่ม เครื่องสำอาง ถ่านชนิดชาร์จได้ สบู่เหลว น้ำยารีดผ้า น้ำยาทำความสะอาด ฯลฯ

ค. ลดปริมาณขยะมูลฝอยอันตรายในบ้าน หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีภายในบ้าน เช่น ยากำจัดแมลง หรือน้ำยาทำความสะอาดต่าง ๆ ควรจะหันไปใช้วิธีการทางธรรมชาติจะดีกว่า เช่น ใช้เปลือกส้มแห้งนำมาเผาไล่ยุง หรือใช้ผลมะนาวเพื่อดับกลิ่นภายในห้องน้ำ

ง. พยายามหลีกเลี่ยงการใช้โฟม และพลาสติกซึ่งกำจัดยาก โดยใช้ถุงผ้าหรือตะกร้าในการจับจ่ายซื้อของ ใช้ปิ่นโตใส่อาหาร

(2) ใช้ซ้ำ (Reuse)

ก. นำสิ่งของที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ เช่น ถุงพลาสติกที่ไม่เปรอะเปื้อนก็ให้เก็บไว้ใช้ใส่ของอีกครั้งหนึ่ง หรือใช้เป็นถุงใส่ขยะในบ้าน

ข. นำสิ่งของมาดัดแปลงให้ใช้ประโยชน์ได้อีก เช่น การนำยางรถยนต์มาทำเก้าอี้ การนำขวดพลาสติกมาดัดแปลงเป็นที่ใส่ของ แจกัน การนำเศษผ้ามาทำปลนอน

ค. ใช้กระดาษทั้งสองหน้า

2) การรีไซเคิล (Recycle) เป็นการนำวัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ เช่น กระดาษ แก้วพลาสติก เหล็ก อะลูมิเนียม มาแปรรูปโดยกรรมวิธีต่าง ๆ นอกจากจะเป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอยแล้ว ยังเป็นการลดการใช้พลังงานและลดมลพิษที่เกิดกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งเราสามารถทำได้โดย

(1) คัดแยกขยะรีไซเคิล แต่ละประเภท ได้แก่ แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ

(2) นำไปขาย / บริจาค / นำเข้าธนาคารขยะ / กิจกรรมขยะแลกไข่ ขยะเหล่านี้ก็จะเข้าสู่กระบวนการรีไซเคิล

5. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย

Reeder (1963) ได้สรุปปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการรักษาการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 11 ประการ ดังนี้

- 1) การปฏิบัติตนให้สอดคล้องตามความเชื่อถือพื้นฐาน กล่าวคือบุคคลและกลุ่มบุคคลเหมือนจะเลือกแบบวิธีการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องและคล้ายคลึงกับความเชื่อพื้นฐานของตนเอง
- 2) มาตรฐานคุณค่า บุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะปฏิบัติในลักษณะที่สอดคล้องกับมาตรฐานค้ำค่าของตนเอง
- 3) เป้าหมาย บุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะส่งเสริมป้องกันและรักษาเป้าหมายตน
- 4) ประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา พฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลบางครั้งมีรากฐานมาจากประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา
- 5) ความคาดหวัง บุคคลและกลุ่มบุคคลจะประพฤติดตามแบบที่ตนคาดหวังว่า จะต้องประพฤติในสถานการณ์เช่นนั้น ทั้งยังชอบปฏิบัติต่อผู้อื่นในลักษณะที่ตนคาดหวังจากผู้อื่นด้วยเช่นกัน
- 6) การมองแต่ตนเอง บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ซึ่งคิดว่าตนเองสมควรกระทำเช่นนั้น
- 7) การบีบบังคับ บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความรู้สึกว่าตนถูกบีบบังคับให้ทำ
- 8) นิสัยและประเพณี บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีนิสัยชอบกระทำอยู่ในสถานการณ์นั้น ๆ
- 9) โอกาส บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบการปฏิบัติของสังคม โดยเฉพาะในทางที่เกี่ยวข้องกับจำนวนและชนิดของโอกาส ซึ่งโครงการของสังคมเอื้ออำนวยให้เข้ามามีส่วนร่วมกันในการกระทำเช่นนั้นเท่าที่พวกเขาได้รับรู้
- 10) ความสามารถ บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมกันในกิจกรรมบางอย่างที่ตนเห็นว่าสามารถทำในสิ่งที่ต้องการให้เขาทำในสถานการณ์เช่นนั้น
- 11) การสนับสนุน บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเริ่มปฏิบัติเมื่อเขาารู้สึกว่าเขาได้รับการสนับสนุนที่ดีพอให้กระทำเช่นนั้น

6. ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

6.1 สภาพทั่วไป

6.1.1 ลักษณะที่ตั้งและอาณาเขตการปกครอง

การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวงตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง จัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล โดยที่มาตรา 40 และมาตรา 95 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 บัญญัติให้จัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงให้สภาตำบลต่อไปนี้จัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล โดยให้มีชื่อตามตำบลที่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นตั้งอยู่ คือ สภาตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง ให้องค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าว มีเขตตามเขตตำบลตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ยกเว้นส่วนที่อยู่ในเขตเทศบาล และสุขาภิบาลที่มีอยู่ในตำบลนั้น ซึ่งมีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม พ.ศ.2538 องค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลพลูตาหลวง ซึ่งเป็นตำบลหนึ่งในจำนวน 5 ตำบล ของอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี อยู่ห่างจากตัวจังหวัด ประมาณ 90 กิโลเมตร โดยองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอสัตหีบ อยู่ห่างจากตัวอำเภอไปตามถนนสุขุมวิท ระยะทางประมาณ 10 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับท้องที่ใกล้เคียง ดังนี้

- 1) ทิศเหนือ ติดต่อกับพื้นที่ของเทศบาลตำบลห้วยใหญ่ ,เทศบาลตำบลเขาชีจรรย์, เทศบาลตำบลเกล็ดแก้ว
- 2) ทิศใต้ ติดต่อกับพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลแสมสาร
- 3) ทิศตะวันออก ติดต่อกับพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลสำนักท้อน
- 4) เทศบาลตำบลสำนักท้อน และเทศบาลตำบลพลาว
- 5) ทิศตะวันตก ติดต่อกับพื้นที่ของเทศบาลเมืองสัตหีบ และเทศบาลตำบลเขตรอุดมศักดิ์

6.1.2 สภาพภูมิประเทศและลักษณะภูมิอากาศ

1) ลักษณะภูมิประเทศ โดยทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง เป็นภูเขาสูงต่ำสลับซับซ้อนล้อมรอบ ทำให้พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเนินและที่ราบลุ่มสลับกันไป ทางทิศใต้มีพื้นที่ติดทะเล ซึ่งเป็นเขตทหารและมีถนนเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดชายทะเลภาคตะวันออก ถึงกรุงเทพมหานคร และภูมิภาคอื่น ได้อย่างสะดวก รวมทั้งใกล้สนามบินนานาชาติอู่ตะเภา ประกอบกับอยู่ใกล้เขตนิกมอุตสาหกรรมการ จึงมีชุมชนและบ้านจัดสรรเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก

2) *ลักษณะภูมิอากาศ* องค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อยู่ในเขตที่มีลักษณะอากาศเย็นสบายในฤดูหนาวอากาศไม่หนาวมาก เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึงกุมภาพันธ์ ฤดูร้อนอากาศไม่ร้อนมาก เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึงเมษายน ฤดูฝนมีจำนวนฝนตกมาก เนื่องจากเป็นพื้นที่ชายฝั่งทะเลด้านตะวันออก เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงตุลาคม

6.2 ลักษณะโครงสร้างพื้นฐาน

6.2.1 การคมนาคมขนส่ง

องค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง มีเส้นทางคมนาคมทางบกที่สะดวก และสามารถติดต่อทั่วถึงกันทั้งตำบล และท้องถิ่นใกล้เคียง

1) ถนนทางหลวงแผ่นดิน ประกอบด้วย

(1) *ทางหลวงแผ่นดินสายสุขุมวิท -บางนา -ตราด* เป็นถนนสายหลักเลียบริมชายฝั่งทะเล เชื่อมระหว่างกรุงเทพฯ - ชลบุรี -ระยอง - จันทบุรี - ตราด

(2) *ถนนสาย 331* เป็นถนน 4 เลน เริ่มต้นจากตำบลพลูตาหลวง สู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นเส้นทางขนส่งสินค้า หรือพืชผลทางการเกษตร ทำให้เขตพื้นที่ที่ถนนตัดผ่านได้รับความสะดวกในการคมนาคมมากยิ่งขึ้นกว่าพื้นที่ข้างเคียง นอกจากนี้ยังเป็นเส้นทางขนส่งสินค้าผลผลิตเกษตร และสินค้านิคมอุตสาหกรรม ภาคตะวันออกสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(3) *ถนนสาย 332* เป็นถนนที่ได้มีการพัฒนาขึ้นมา เพื่อรองรับการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลทำให้การคมนาคมสะดวกยิ่งขึ้นในภาคตะวันออก

(4) *ทางหลวงท้องถิ่น ประเภทถนนคอนกรีตเสริมเหล็กและถนนลาดยางแอสฟัลท์ติกคอนกรีต* เป็นถนนที่ก่อสร้างขึ้นเพื่อเชื่อมต่อระหว่างชุมชนและหมู่บ้านต่าง ๆ ทุกหมู่บ้าน และยังมีบางส่วนที่ยังคงเป็นถนนลูกรัง

(5) *ทางรถไฟ* สำหรับโดยสารและการขนส่งสินค้า เชื่อมระหว่างกรุงเทพฯ - สัตหีบ นอกจากนี้ ยังมีเส้นทางคมนาคมทางอากาศ ที่สะดวกรวดเร็วด้วยเครื่องบินพาณิชย์ คือ สนามบินนานาชาติอู่ตะเภาซึ่งอยู่ห่างจากองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง ประมาณ 3 กิโลเมตร

6.2.2 การไฟฟ้า

การขยายเขตไฟฟ้าเข้าถึงทุกหมู่บ้าน แต่ยังไม่ครบทุกครัวเรือน คิดเป็น 80 %

6.2.3 การประปา

เขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวงใช้ระบบน้ำประปาของ

บริษัทจัดการน้ำภาคตะวันออก (อีสท์ วอเตอร์) ซึ่งให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่ มีระบบแรงดันน้ำไม่ทั่วถึงทำให้ประชาชนในหมู่ที่ 3 หมู่ที่ 4 หมู่ที่ 5 และหมู่ที่ 8 ไม่สามารถใช้น้ำประปาได้อย่างเพียงพอ

6.2.4 โทรศัทพ์

- 1) ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข จำนวน ๑ แห่ง
- 2) หอกระจายข่าวในพื้นที่ให้บริการได้ครอบคลุมร้อยละ 80 ของพื้นที่อบต.

6.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจ

6.3.1 การเกษตร

ในพื้นที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง มีราษฎรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 30 ซึ่งมากรองจากอาชีพรับราชการ การเกษตรกรรมที่ทำ เช่น ทำไร่มันสำปะหลัง ไร่สับปะรด และสวนผลไม้

6.3.2 การประมง

มีการเลี้ยงสัตว์น้ำ เช่น เลี้ยงปลา ในอดีตเคยมีการเลี้ยงกุ้ง แต่สภาพพื้นที่ไม่เหมาะสม จึงไม่อนุญาตให้มีการเลี้ยงอีก

6.3.3 การปศุสัตว์

มีการเลี้ยงไก่พันธุ์เนื้อ ไก่พันธุ์ไข่ และไก่ชน โดยเฉพาะไก่ชน หรือ ไก่พันธุ์พื้นเมืองซึ่งมีการเพาะพันธุ์ขายอย่างแพร่หลาย และมีกลุ่มการเลี้ยงไก่ชน เกิดขึ้นหลายกลุ่ม ซึ่งสามารถต่อรองการตั้งราคาขายได้ค่อนข้างสูง จัดว่าเป็นสินค้าที่สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร ได้เป็นอย่างดีเกษตรกรโดยทั่วไปมีฐานะความเป็นอยู่ในระดับพออยู่พอกิน

6.3.4 การบริการ

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวงมีโรงแรมอยู่ 22 แห่ง คือ

- 1) โรงแรมสวนเลคไฮเต็ล
- 2) โรงแรมพลูตาหลวง
- 3) เท็น เท็น รีสอร์ท
- 4) การ์เด็นฮิล รีสอร์ท
- 5) กล้วยไม้รีสอร์ท
- 6) ร่มปาล์ม รีสอร์ท
- 7) โรงแรมเจแอลเรสซิเดนซ์
- 8) โรงแรมนีโอ
- 9) โรงแรมกรีนแอปเปิล วิลล่า

- 10) สัตหีบวัลเลย์
- 11) คริวเจ้าเงาะ
- 12) ศรีประภัสสรรีสอร์ท
- 13) บ้านพลอยดาว รีสอร์ท
- 14) วรนุช รีสอร์ท
- 15) เรือนกำไร รีสอร์ท
- 16) เคปาร์ค รีสอร์ท
- 17) ลามูน รีสอร์ท
- 18) บ้านพรยูพา
- 19) สวนเกษตรพอเพียง
- 20) คิม สีลาวดี ฮิลล์ วิลล่า
- 21) บ้านทิพรัตน์
- 22) พาชื่น รีสอร์ท

6.3.5 อุตสาหกรรม

เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่อยู่อาศัย ไม่นอนุญาตให้ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมที่อาจก่อมลภาวะได้ จึงมีการดำเนินกิจการที่ทำทางด้าน อุตสาหกรรมอื่น เช่น อุตสาหกรรมผลิตเยื่อกระดาษ อุตสาหกรรมผลิตอุปกรณ์ชุดเจาะน้ำมัน ผลิต สายไฟชุด ฯลฯ ซึ่งเป็นผู้ประกอบการรายย่อย

6.3.6 การพาณิชย์และกลุ่มอาชีพ

1) การพาณิชย์

- (1) บริเวณชุมชนตลาดเอกธานี
- (2) บริเวณชุมชนตลาด กม. 10
- (3) บริเวณชุมชนบ้าน กม. 6
- (4) บริเวณชุมชนบ้านหนองหญ้า

ตลาดนัดเอกชน ซึ่งประกอบการค้าอยู่ในเขต องค์การบริหารส่วน

ตำบลพลูตาหลวง ดังนี้

- (1) ตลาดนัดคลองถมบริเวณด้านหลังตลาดศรีประพัฒน์ทุกเย็นวันจันทร์ และวันพฤหัสบดี
- (2) ตลาดเย็นบริเวณตลาดศรีประพัฒน์ตอนเย็นของทุกวัน
- (3) ตลาดเย็นบริเวณชุมชน บ้าน กม.6 ปากซอยสนามกอล์ฟพลูตาหลวง

- (4) ตลาดนัดบริเวณโรงพยาบาลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ทุกวันอังคาร
- (5) ตลาดเย็นคลองถม กม. 10 ดิฉันร้านอาหารเป็ยกโภชนา
- (6) ตลาดนัดบริเวณแยกเกษมพล ทุกวันพุธ และวันเสาร์

2) กลุ่มอาชีพการรวมกลุ่มของชุมชน ในรูปของกลุ่มแม่บ้านและกลุ่ม

อาชีพต่าง ๆ

- (1) หมู่ที่ 1 ประกอบด้วย กลุ่มนวดแผนโบราณและกลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์จากผ้าใยบัว
- (2) หมู่ที่ 2 ประกอบด้วย กลุ่มสตรีตำบลพลูตาหลวง, กลุ่มเกษตรอินทรีย์และกลุ่มเย็บผ้าเอนกประสงค์
- (3) หมู่ที่ 3 ประกอบด้วย กลุ่มผ้าไหมล้อมไธสง
- (4) หมู่ที่ 4 ประกอบด้วย กลุ่มขนมปังครุใหญ่และกลุ่มเกษตรสมุนไพรไทย
- (5) หมู่ที่ 5 ประกอบด้วย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเขาบายศรี, กลุ่มร้อยลูกปัดคริสตัลและกลุ่มไม้หอม
- (6) หมู่ที่ 6 ประกอบด้วย กลุ่มขนมอีมเอ็ม, กลุ่มแม่บ้านสามวัย, กลุ่มแม่บ้านชุมชนสามัคคีและกลุ่มหัตถกรรมกระเป๋าก็กเชือกกรม
- (7) หมู่ที่ 7 ประกอบด้วย กลุ่มแม่บ้านน้ำสมุนไพร, กลุ่มแม่บ้านดอกไม้ประดิษฐ์, กลุ่มแม่บ้านปักเลื่อมลายพรรณและกลุ่มผลิตภัณฑ์กระเป๋ากจากผ้า
- (8) หมู่ที่ 8 ประกอบด้วย กลุ่มเห็ดปลูตาหลวงบ้านสมอทอง

6.3.7 แรงงาน

ราษฎรส่วนใหญ่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวงประกอบอาชีพรับราชการ ซึ่งมากถึงร้อยละ 40 ของราษฎรทั้งหมด และร้อยละ 15 ประกอบอาชีพค้าขาย ร้อยละ 15 ประกอบอาชีพแรงงานและร้อยละ 30 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยภาพรวมแล้ว ราษฎรของตำบลพลูตาหลวง จัดอยู่ในกลุ่มของผู้มีรายได้น้อย รายได้ไม่พอใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ค่าครองชีพสูง องค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง จึงดำเนินการเข้าช่วยเหลือส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่ม เพื่อการต่อรองในด้านธุรกิจการตลาด และพัฒนาฝีมือในการประกอบอาชีพต่าง ๆ การประกอบอาชีพเสริม การสร้างทุนทางสังคมโดยวิธีการประชาคม ซึ่งส่งผลให้ราษฎรมีรายได้เพื่อเลี้ยงครอบครัวสูงขึ้น

6.4 ลักษณะทางสังคม

องค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง มีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขา สูงต่ำสลับซับซ้อนล้อมรอบ ทำให้พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเนินและที่ราบลุ่มสลับกันไป ทิศใต้มีพื้นที่ติดทะเล ซึ่งเป็นเขตทหารมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 37,206 คน ประกอบด้วย 8 หมู่บ้าน ได้แก่

- หมู่ที่ 1 บ้านพลูตาหลวง
- หมู่ที่ 2 บ้านขลอด
- หมู่ที่ 3 บ้านคลองไผ่
- หมู่ที่ 4 บ้านคลองพลูตาหลวง
- หมู่ที่ 5 บ้านเขาบายศรี
- หมู่ที่ 6 บ้านเขาตะแบก
- หมู่ที่ 7 บ้านหนองหญ้าน้อย (อยู่ใน อบต. บางส่วน)
- หมู่ที่ 8 บ้านหนองหญ้า

6.4.1 การศึกษา

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง มีสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตทั้งสิ้น 7 แห่ง ซึ่งแยกได้ดังนี้

- 1) โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 แห่ง คือ โรงเรียนบ้านเขาบายศรี, โรงเรียนบ้านขลอดและโรงเรียนบ้าน กม.ห้า
- 2) โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีจำนวน 1 แห่ง คือ โรงเรียนพลูตาหลวงวิทยา
- 3) โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 1 แห่ง คือ โรงเรียนอนุบาลอริยฐาน
- 4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง จำนวน 2 แห่ง คือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านขลอด และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเขาบายศรี

6.4.2 สาธารณสุข

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานพบว่า ประชาชนส่วนมากมีสุขภาพที่ดี มีการคัดกรองสุขภาพให้กับประชาชนกลุ่มเสี่ยง โรคที่มักเกิดแก่ประชากรในชุมชน ได้แก่ โรคความดัน เบาหวาน โรคเอดส์ โรคไข้เลือดออก มือ-ปาก-เท้าในเด็ก และโรคอื่น ๆ อีกมาก มีสถิติเข้ารับการรักษาพยาบาล ปัญหาคือประชาชนบางรายไม่ยอมไปคัดกรองหรือตรวจสุขภาพประจำปี การแก้ไขปัญหา คือ เทศบาลและหน่วยงานสาธารณสุขโรงพยาบาล ได้จัดกิจกรรมร่วมมือกันรณรงค์ให้ชุมชนเห็นความสำคัญในเรื่องนี้ซึ่งก็ได้ผลในระดับหนึ่ง ประชาชนให้ความร่วมมือ

เป็นอย่างดี แต่ต้องเป็นการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี สำหรับเด็กแรกเกิด - 6 ปี ผู้ปกครองสามารถเลี้ยงดูตรงตามเกณฑ์มาตรฐาน จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน บางครัวเรือนไม่ได้กินอาหารที่ถูกสุขลักษณะ การใช้ยาเพื่อบำบัดอาการเจ็บป่วยที่ไม่เหมาะสม การออกกำลังกายยังไม่สม่ำเสมอ และประชากรส่วนมากไม่ได้รับการตรวจสุขภาพ ปัญหาเหล่านี้เทศบาลพยายามอย่างยิ่งที่จะแก้ไข โดยร่วมมือกับโรงพยาบาลสาธารณสุขจัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง มีสถานบริการด้านสาธารณสุขแก่ประชาชนที่ได้มาตรฐาน คือ

- 1) โรงพยาบาลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ กรมแพทย์ทหารเรือ เป็น

โรงพยาบาลขนาดใหญ่ขนาด 750 เตียง

- 2) โรงพยาบาลสัตหีบ กม. 10 เป็นโรงพยาบาลขนาด 60 เตียง

มีร้านจำหน่ายยาแผนปัจจุบัน จำนวน 7 แห่ง คลินิกแพทย์จำนวน 5 แห่ง

คลินิกทันตแพทย์จำนวน 5 แห่ง มีชมรมผู้สูงอายุในตำบล 4 ชมรม และศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนทุกหมู่บ้าน (แผนพัฒนาท้องถิ่นห้าปี (พ.ศ.2561-2565) องค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง)

6.5 ปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวงในด้านการจัดการขยะมูลฝอย

ปัญหาขยะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในหลายๆ ประเทศ และถือเป็นเรื่องที่สำคัญเนื่องจากขยะมูลฝอยเป็นผลจากการที่ประชาชนได้ใช้สิ่งของ เครื่องอุปโภค บริโภค หรือสิ่งของใช้แล้วหรือเหลือใช้ก็นำมาทิ้งเป็นขยะ นอกจากนั้น กระบวนการในการเก็บ ขน และกำจัดขยะ ก็มีความสำคัญต่อการก่อให้เกิดการปนเปื้อนหรือก่อให้เกิดมลพิษกับสิ่งแวดล้อมได้หากไม่มีการควบคุมการกำจัดขยะที่ถูกต้อง การจัดการขยะจึงเป็นปัญหาที่รัฐบาลไทยให้ความสำคัญและยกเป็นวาระแห่งชาติ องค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง มีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาสูงต่ำสลับซับซ้อนล้อมรอบ ทำให้พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเนินและที่ราบลุ่มสลับกันไป ทิศใต้ มีพื้นที่ติดทะเล ซึ่งเป็นเขตทหาร และปัจจุบันยังไม่มีพื้นที่ในการกำจัดขยะ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะ วันละ 25 ตัน ๆ ละ 400 บาท ไม่รวมค่าแรงงาน ค่าน้ำมัน ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่สูงมากในแต่ละปี ในการจัดเก็บขยะตกค้าง ดังนั้นจึงต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชน ในการคัดแยกขยะตั้งแต่ครัวเรือน ไม่ทิ้งขยะลงในแม่น้ำลำคลอง และบนท้องถนน จึงมีความจำเป็นเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง (องค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง : <https://www.plutaluang.go.th/event.php>)

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี พบว่ามีงานวิจัยที่สอดคล้องกัน ดังนี้

นันทิยา ลิ้มภักดี (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การรับรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาในภาพรวมพบว่า ความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอย ด้านประเภทและชนิดของขยะมูลฝอย อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง ด้านจัดเก็บขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการขนถ่ายขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการแปรรูปขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง ข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการขยะมูลฝอย ด้านความรู้ความเข้าใจ พบว่าเทศบาลนครแหลมฉบัง ควรตั้งถังขยะแยกประเภทขยะและวางตามจุดให้เพียงพอต่อการใช้งาน ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน พบว่า เทศบาลนครแหลมฉบัง ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการรณรงค์การจัดการขยะให้มากขึ้น ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน พบว่า เทศบาลนครแหลมฉบัง ต้องปลูกจิตสำนึกในการรักษาความสะอาด และประชาชนต้องร่วมกันรักษาความสะอาด ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า เทศบาลนครแหลมฉบัง ควรแจ้งการประเมินผลการดำเนินงานให้รวดเร็ว และให้ประชาชนร่วมแก้ไขปรับปรุงนโยบายอย่างต่อเนื่อง ผลการทดสอบสมมุติฐาน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี พบว่า เพศ อายุ ระดับรายได้ ระดับการศึกษาและอาชีพ ไม่มีผลต่อปัจจัยการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง

ไพรินทร์ เล็กพูนเกิด (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการขยะมูลฝอยของตลาดน้ำวัดลำพญา ผลการวิจัยพบว่า 1) ตลาดน้ำวัดลำพญา มีการประชุมชี้แจง ประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย มีการรณรงค์การคัดแยกขยะ ลดการใช้กล่องโฟม โดยให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม 2) ปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของตลาดน้ำลำพญา เกิดจากการไม่คัดแยกขยะ ปริมาณขยะที่มีจำนวนมากเกินไป ทำให้เกิดปัญหาขยะล้นออกมา และการขาดความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของร้านค้าที่นำขยะไปไว้บริเวณร้านของตน 3) การแก้ไขปัญหาคือจะก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ต้องเพิ่มศักยภาพในการจัดการตนเอง คนในชุมชน

ท้องถิ่นมีการส่งเสริม สนับสนุนอย่างจริงจัง มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน ปลุกจิตสำนึกให้เกิดขึ้นทั้งตนเองและส่วนรวม รวมถึงผู้นำที่มีความรู้ ความสามารถ ในการบริหารจัดการที่ดี

จรรยา พุเทพ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนวัดเจดีย์ทอง ตำบลคลองควาย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษา พบว่า 1) ประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนวัดเจดีย์ทอง ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสะอาดของชุมชน อยู่ในระดับ มากที่สุด 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนวัดเจดีย์ทอง มี 2 ปัจจัย คือ (1) ปัจจัยด้านพฤติกรรมส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนวัดเจดีย์ทองในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับมากที่สุด (2) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนวัดเจดีย์ทองในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการวางแผน อยู่ในระดับมากที่สุด 3) รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพของชุมชนวัดเจดีย์ทอง หัวใจสำคัญคือการคัดแยกขยะในชุมชน โดยการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการจัดการขยะของคนในชุมชน การช่วยกันรักษาความสะอาดทั้งในบ้านและนอกบ้าน รวมทั้งสถานที่สาธารณะ การทิ้งขยะลงในถังคัดแยกขยะเพื่อขายหรือนำมาใช้ประโยชน์ใหม่ หลีกเลี่ยงการใช้พลาสติก ก่อถังโพน นำขยะอินทรีย์ไปเป็นอาหารปลาหรือทำปุ๋ยหมัก และแยกขยะแห้งขยะเปียกออกจากกันก่อนทิ้ง แล้วนำไปทิ้งที่จุดทิ้งขยะรวมของชุมชน

เสนาะ แก้วคง (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยภาคครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบางวัวฉัตรักษ์ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า 1. ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยภาคครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบางวัวฉัตรักษ์ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับบางครั้ง โดยสามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย รองลงมาคือด้านการคัดแยก ด้านการให้ความรู้สมาชิกในครัวเรือน และด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ ตามลำดับ 2. จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางวัวฉัตรักษ์อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีระดับการศึกษา, รายได้เฉลี่ยต่อเดือน, การฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน และการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน แตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันส่วนประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางวัวฉัตรักษ์ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีอายุ, อาชีพ และจำนวนสมาชิกภายในครัวเรือน แตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน

ประพัฒน์พงษ์ ฐานิวัฒนานนท์ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในตำบลบางชนะ อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า 1) สภาพและปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในพื้นที่ศึกษา พบว่า มีจำนวนถังขยะและจำนวนรถเก็บขยะไม่เพียงพอต่อปริมาณขยะในชุมชน และการขนย้ายขยะจากชุมชนสู่บริเวณบ่อขยะของชุมชนมีระยะทางไกล จึงก่อให้เกิดกลิ่นรบกวนจากกองขยะ ประชาชนบางส่วนทิ้งขยะมูลฝอยลงแม่น้ำลำคลอง ขยะที่พบมากที่สุดชุมชน คือ ขยะทั่วไปหรือมูลฝอยทั่วไป เช่น ถุงพลาสติก ขวดแก้ว ขวดพลาสติก เศษอาหาร เศษกระดาษ 2) ประชาชนในตำบลบางชนะมีระดับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับมากที่สุด และมีระดับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนระดับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความรู้ ความตระหนัก และพฤติกรรม โดยผลการทดสอบค่าสถิติที่ พบว่า ความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน ได้แก่ เพศ การศึกษาและอาชีพ มีผลต่อความรู้ ความตระหนัก และพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่า (1) ถ้าระดับการศึกษาที่ต่างกันจะทำให้มีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนที่แตกต่างกัน (2) ถ้าระดับการศึกษาที่ต่างกันจะทำให้มีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนที่แตกต่างกัน (3) ถ้าระดับการศึกษาที่ต่างกันจะทำให้มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกัน (4) อาชีพที่ต่างกันจะทำให้มีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกัน (5) อาชีพที่ต่างกันจะทำให้มีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกัน และ (6) อาชีพที่ต่างกันจะทำให้มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกัน 3) แนวทางในการจัดการขยะมูลฝอย องค์การบริหารส่วนตำบลบางชนะ ควรดำเนินการส่งเสริมความรู้ ความตระหนัก และพฤติกรรมจัดการขยะของประชาชน รวมทั้งควรมีการณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชน โดยการฝึกอบรมและฝึกปฏิบัติในการคัดแยกขยะด้วยการลงมือทำ ควรสร้างคู่มือการคัดแยกขยะ และการกำจัดขยะที่ถูกต้อง จัดทำคู่มือการทำน้ำหมักชีวภาพจากขยะ คู่มือการใช้ประโยชน์จากขยะเพื่อให้ประชาชนได้ใช้เรียนรู้ ควรจัดตั้งธนาคารขยะขึ้นในชุมชน เพื่อรองรับจำนวนปริมาณขยะที่เพิ่มมากขึ้น และให้สามารถนำขยะเหล่านั้นกลับมาใช้ประโยชน์ได้

นฤมล ด้านตระกูล (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลขนงพระ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลขนงพระ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ภาพรวมอยู่ในระดับไม่ปฏิบัติเลย เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านการนำกลับมาใหม่ มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย และด้าน

การลดขยะมูลฝอย ตามลำดับ ส่วนผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลชนงพระ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีรายได้และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในเขตความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลชนงพระต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน

ดาร์ตัน สุรัถกษะ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1. ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วม ในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับบางครั้ง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสม่ำเสมอ 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย และด้านการทิ้งขยะมูลฝอย และลดปริมาณขยะ และมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับบางครั้ง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการคัดแยก และขั้นตอนการกำจัดขยะมูลฝอย และด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ 2. ประชาชนในเขตพื้นที่ชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และเหตุผลในการมาชายหาดบางแสนแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3. ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ตามการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ 3Rs ทั้งในภาพรวม ด้านการลดขยะ (Reduce) ด้านการใช้ซ้ำ (Reuse) และด้านการลดขยะ (Reduce) มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันทางบวก และมีระดับความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก

แสนสกุล วงษ์ชมภู (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะของชุมชนเสนานิคม 2 พบว่า ข้อมูลพฤติกรรมในการจัดการขยะของประชาชนของผู้ตอบแบบสอบถามได้คัดแยกขยะก่อนทิ้งลงขยะ ส่วนใหญ่ปฏิบัติบ่อยครั้ง ทิ้งขยะตามประเภทของถังขยะ ที่กำหนดไว้ ส่วนใหญ่ปฏิบัติบ่อยครั้ง นำขยะรีไซเคิล เช่น กระดาษ ขวดน้ำ กระจัง น้ำอัดลม เศษเหล็ก เก็บไว้ขายเพื่อสร้างรายได้ ส่วนใหญ่ปฏิบัติปานกลาง นำเศษอาหาร เปลือกผลไม้ เศษใบไม้ กลับมาทำเป็นปุ๋ยหมักชีวภาพ ส่วนใหญ่ปฏิบัติบางครั้ง นำขยะที่ทิ้ง วางข้างทาง หรือแม่น้ำลำคลองแทนการทิ้งลงถังขยะ ส่วนใหญ่ไม่เคยปฏิบัติเลย ลดการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ย่อยสลายยาก เพื่อลดปริมาณขยะ ส่วนใหญ่ปฏิบัติปานกลาง กำจัดขยะด้วยวิธีการเผาเป็นขั้นตอนสุดท้าย

ส่วนใหญ่ไม่เคยปฏิบัติเลย ปฏิบัติตามกฎระเบียบ นโยบาย ข้อบังคับของชุมชนในการจัดการขยะ ส่วนใหญ่ปฏิบัติบ่อยครั้ง นำเสื้อผ้าเก่ากลับไปซ่อมแซมเพื่อนำกลับไปใช้ใหม่ส่วนใหญ่ปฏิบัติบ่อยครั้ง

ปิยรัช อยู่รักษาติ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครรังสิต ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรต้นประกอบด้วย ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านทรัพยากรและปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมาย/ประชาชนผู้รับบริการ มีผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครรังสิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และตัวแปรต้นประกอบด้วยปัจจัยด้านทรัพยากรและปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมาย/ประชาชนผู้รับบริการ สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครรังสิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย หน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานเอกชนควรกำหนดนโยบายเพื่อสนับสนุนงบประมาณและการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในองค์กรส่วนท้องถิ่นอย่างเพียงพอต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้สอดคล้องกับพฤติกรรม การทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลนครรังสิต 2) ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ควรจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์และสร้างความตระหนักในเรื่องของสภาพแวดล้อมในเขตพื้นที่ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอย และ 3) ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพการสัมภาษณ์เชิงลึกถึงสาเหตุ ผลกระทบ และแนวทางแก้ไขประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครรังสิต เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนานโยบายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ไชยะสิต วิชาพัค (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลการวิจัยระยะที่ 1 ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลการวิจัย พบว่า แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยตัวแปรเชิงสาเหตุส่งผลโดยตรงต่อตัวแปรจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในแขวงจำปาสัก จำนวน 5 ตัวแปร คือ ปัจจัยด้านความรู้ ด้านการสื่อสาร ด้านเจตคติ การมีส่วนร่วม และปัจจัยด้านความตระหนัก ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยผู้วิจัยนำผลการวิจัยที่ได้จากการวิจัยระยะที่ 1 ได้สร้างรูปแบบ โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน 25 คน มาร่วมกันวิพากษ์ และนำผลการเสนอแนะมาปรับปรุงและประเมินรูปแบบ พบว่า การสร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยได้กิจกรรมในการพัฒนา จำนวน 14 กิจกรรม คือ 1) ด้านความรู้ มี 5 กิจกรรม ประกอบด้วย การอบรมความรู้ในการจัดการขยะ การทำปุ๋ยหมัก หนูน้อยจิตอาสา การลดการใช้

ถุงพลาสติกและกล่องโฟม และแอมมอเนีย (การคัดแยกขยะ การจัดตั้งสถานที่ทิ้งขยะแยกประเภท ในชุมชน) 2) ด้านการสื่อสาร มี 3 กิจกรรม ประกอบด้วย 5 นาทีมีสาระ การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ และชุมชนสดใส ใส่ใจสิ่งแวดล้อม 3) ด้านเจตคติ มี 2 กิจกรรม ประกอบด้วย ชุมชนสีเขียว สดใส ตลอดจนการดูแลและลดขยะด้วยมือเรา 4) ด้านความตระหนัก มี 2 กิจกรรม ประกอบด้วย ชุมชนสะอาด ด้วยใจเรา และสำนึกรักแขวงจำปาสัก 5) ด้านการมีส่วนร่วม มี 2 กิจกรรม ประกอบด้วย 3 สร้าง และชุมชนสีเขียว สะอาด งามตาและเป็นระเบียบเรียบร้อย ระยะที่ 3 การทดลองใช้และประเมินผล รูปแบบการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ในแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กับกลุ่มทดลอง คือประชาชนหน่วยที่ 20 บ้านโพนสว่าง เมืองปากเซ แขวงจำปาสัก จำนวน 50 คน เปรียบเทียบผลการทดลองก่อนและหลัง โดยวิธีวิเคราะห์ด้วยสถิติ MANOVA (Repeated Measure) ผลการทดลอง พบว่า รูปแบบการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีผลทำให้การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ดีขึ้นมากกว่าการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เกรียงไกร สุทธิสน (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ ขององค์การบริหารส่วนตำบลคูค้อ อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า 1) ระดับความคิดเห็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ ขององค์การบริหารส่วนตำบลคูค้อ อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ ขององค์การบริหารส่วนตำบลคูค้อ อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ปัจจัยด้านเจตคติ ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน และปัจจัยด้านเครือข่ายชุมชน โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.887 สามารถร่วมกัน อธิบายการผันแปรได้ ร้อยละ 78.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ได้แก่ ผู้นำชุมชนควรมีกิจกรรมรณรงค์การคัดแยกขยะในครัวเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลควรสนับสนุนถึงขยะให้เพียงพอตามจุดต่าง ๆ ควรมีการให้ความรู้เรื่องการจัดการขยะในชุมชน ควรปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนเห็นคุณค่าและรักท้องถิ่นของตนเอง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษา ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จำนวน 8 หมู่บ้าน มีประชากรจำนวนทั้งสิ้น 37,206 คน (จากสถิติประชากรข้อมูลของสำนักงานทะเบียนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง ณ เดือนมีนาคม 2564)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง จำแนกประชากรในแต่ละชุมชนใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ และใช้วิธีสุ่มแบบบังเอิญ ผู้ศึกษาได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากผู้ที่อาศัยในชุมชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวงในแต่ละชุมชน ซึ่งมีขนาดของประชากรที่แตกต่างกันและคำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 396 คน ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$
$$n = \frac{37,206}{1+37,206(0.05)^2}$$
$$= 396 \quad \text{คน}$$

โดยสามารถจำแนกจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชุมชน ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง

หมู่ที่	ชุมชน	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	พลูตาหลวง	5,751	61
2	ชลด	4,995	53
3	คลองไผ่	2,634	28
4	คลองพลูตาหลวง	2,106	22
5	เขาบายศรี	1,996	21
6	เขาตะแบก	10,178	108
7	หนองหญ้าน้อย	7,908	84
8	หนองหญ้า	1,638	18
รวม		37,206	396

ที่มา : สถิติประชากรข้อมูลประชากรข้อมูลของสำนักงานทะเบียนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง ณ เดือนมีนาคม 2564)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมกับสิ่งที่ต้องการศึกษา

2.2 สร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.3.1 ผู้ศึกษาทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยใช้การทดสอบความเที่ยงตรง (Content Validity) ของแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษา โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขารัฐประศาสนศาสตร์ตรวจสอบ จำนวน 3 ท่าน และใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC) การหาค่าดัชนี IOC แบ่งคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

มีค่าความสอดคล้องหรือวัดได้ มีระดับคะแนนเท่ากับ +1

ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องหรือวัดได้ มีระดับคะแนนเท่ากับ 0

ไม่มีความสอดคล้องหรือไม่สามารถวัดได้ มีระดับคะแนนเท่ากับ -1

ผู้ศึกษาได้จัดทำแบบค่าความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) ส่งมอบให้ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ปริมาณ และประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ จากนั้นนำมาหาค่าความสอดคล้องโดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ $\sum R$ คือ ผลรวมคะแนนของผู้ทรงคุณวุฒิ
 N คือ จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

ทำการคำนวณค่าดัชนี IOC จากสูตรแล้วนำไปประเมินผลดัชนี IOC เพื่อประเมินความสอดคล้องแบบจำลองดัชนีวัดผลสำเร็จ ตามเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 0.00-0.49 ความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

ค่าเฉลี่ย 0.50-0.69 ความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ยอมรับ

ค่าเฉลี่ย 0.70-0.79 ความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ดี

ค่าเฉลี่ย 0.80-1.00 ความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

2.3.2 นำแบบสอบถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .67 ขึ้นไป และผ่านการตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิมาแล้ว และ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ด้วยวิธี Item – Total Correlation แล้วหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของคอนบราค (Cronbach) มีค่าความเชื่อมั่น .87

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดยแบ่งลักษณะของการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ทำการศึกษา ออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการส่งแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) พร้อมชี้แจงอธิบายจุดประสงค์ของการศึกษาให้แก่กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จำนวน 396 คน โดยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามเป็นระยะเวลา 15 วัน

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากตำราวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามครบตามจำนวน และตามกำหนดระยะเวลาแล้ว ผู้ศึกษาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

4.1 การตรวจสอบข้อมูล (Editing) ผู้ศึกษาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม โดยแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก

4.2 การลงรหัส (Coding) ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยแล้ว มาลงรหัสตามที่กำหนดรหัสไว้ล่วงหน้า

4.3 นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วให้คะแนนแต่ละข้อ โดยกำหนดไว้ 5 ระดับ

ระดับ 5 หมายถึง มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มาก

ระดับ 3 หมายถึง ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง น้อย

ระดับ 1 หมายถึง น้อยที่สุด

4.4 กำหนดการแปลความหมาย ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ
ขยะอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ
ขยะอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกาจัดการ
ขยะอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ
ขยะอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ
ขยะอยู่ในระดับมากที่สุด

4.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย
ในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ผู้ศึกษาได้ใช้สถิติ
ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา
(Descriptive Statistic) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

4.5.2 การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยใน
ชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดยใช้สถิติ คือ
ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.5.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัด
ชลบุรี ใช้การวิเคราะห์พหุคูณถดถอยเชิงเส้น (Multiple Linear Regression Analysis)

4.5.4 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอ
สัตหีบ จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัย วิเคราะห์เนื้อหา และจัดกลุ่ม (Grouping) ที่มีความหมายเดียวกัน และ
อภิปรายเชิงพรรณนาความ (Descriptive)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำเสนอข้อมูลด้วยตารางประกอบการอธิบาย รายละเอียด ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
2. การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี
3. การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี
4. การทดสอบสมมติฐาน

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

เพศ	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่าง	
		จำนวน	ร้อยละ
	ชาย	258	65.2
	หญิง	138	34.8
	รวม	396	100.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 25 ปี	43	10.9
26-35 ปี	109	27.5
36-45 ปี	171	43.2
46 ปีขึ้นไป	73	18.4
รวม	396	100.0
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	169	42.7
ปริญญาตรี	205	51.8
ปริญญาโท	21	5.3
ปริญญาเอก	1	0.2
รวม	396	100.0
รายได้ต่อเดือน		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000	41	11.9
10,001-25,000 บาท	263	66.4
25,001-50,000 บาท	82	20.7
มากกว่า 50,000 บาทขึ้นไป	4	1.0
รวม	396	100.0
อาชีพ		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	228	57.6
ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	58	14.6
พนักงานบริษัทเอกชน	62	25.7
อื่น ๆ	48	2.1
รวม	396	100.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาที่อาศัย อยู่ในชุมชน		
ไม่เกิน 5 ปี	28	7.1
5 ปีขึ้นไป – 10 ปี	153	38.6
10 ปีขึ้นไป – 15 ปี	123	31.1
15 ปีขึ้นไป	92	23.2
รวม	396	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 396 คนในเขตชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง มีลักษณะดังต่อไปนี้

เพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย จำนวน 258 คน คิดเป็น ร้อยละ 65.2 และเป็นเพศหญิง จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 34.8

อายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 36-45 ปี จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 43.2 รองลงมา มีอายุ 26-35 ปี จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 อายุ 46 ปี ขึ้นไป จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 18.4 และอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 25 ปี จำนวน 43 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.9

ระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 51.8 รองลงมาจบการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 42.7 การศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3 และการศึกษา ระดับปริญญาเอก จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.2

รายได้ต่อเดือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 25,000 บาท จำนวน 263 คน คิดเป็นร้อยละ 66.4 รองลงมา มีรายได้ 25,001-50,000 บาท จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.7 มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 11.9 และมีรายได้มากกว่า 50,000 บาทขึ้นไป จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0

ประกอบอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 57.6 รองลงมาประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 62 คน

คิดเป็นร้อยละ 25.7 ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 14.6 และ ประกอบอาชีพอื่น ๆ จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชน 5 ปี ขึ้นไป - 10 ปี จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 38.6 รองลงมา อาศัยอยู่ในชุมชน 10ปีขึ้นไป - 15 ปี จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 31.1 อาศัยอยู่ในชุมชนตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23.2 และ อาศัยอยู่ในชุมชนไม่เกิน 5 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.1

2. การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ประกอบไปด้วยระดับการมีส่วนร่วม 4 ระดับ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล นำเสนอในภาพรวมและจำแนกเป็นรายด้าน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ในภาพรวม

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ในภาพรวม เป็นการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล นำเสนอในภาพรวม ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ในภาพรวม

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	2.70	0.86	ปานกลาง	3
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	3.40	0.77	ปานกลาง	1
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.33	0.82	ปานกลาง	2
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	2.54	0.81	น้อย	4
รวม	2.99	0.90	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.40$) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.33$) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.70$) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.54$) ตามลำดับ

2.2 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เป็นรายด้าน

2.2.1 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผลการศึกษาดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจ

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ท่านเคยนำเสนอสภาพปัญหาด้านขยะมูลฝอยของชุมชนที่ท่านได้พบเจอ ต่อหน่วยงานภาครัฐ	2.81	0.93	ปานกลาง	1
2. ท่านได้ร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย ร่วมกันกับหน่วยงานภาครัฐ	2.69	0.92	ปานกลาง	3
3. ท่านได้ร่วมจัดลำดับความสำคัญด้านประเด็นปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชน	2.68	0.88	ปานกลาง	4
4. ท่านได้ร่วมเสนอความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน	2.74	0.80	ปานกลาง	2
5. ท่านได้ร่วมกำหนดแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน	2.61	0.74	ปานกลาง	5
รวม	2.70	0.86	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ท่านเคยนำเสนอสภาพปัญหาด้านขยะมูลฝอยของชุมชนที่ท่านได้พบเจอต่อหน่วยงานภาครัฐ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.81$) ท่านได้ร่วมเสนอความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.74$) ท่านได้ร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยร่วมกันกับหน่วยงานภาครัฐ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.69$) ท่านได้ร่วมจัดลำดับความสำคัญด้านประเด็นปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.68$) และท่านได้ร่วมกำหนดแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.61$) ตามลำดับ

2.2.2 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ผลการศึกษาดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ท่านให้ความร่วมมือในกิจกรรมทำความสะอาดชุมชน	3.65	0.71	มาก	2
2. ท่านให้การสนับสนุนอุปกรณ์ในการทำ ความสะอาดชุมชน	3.28	0.80	ปานกลาง	4
3. ท่านมีการเฝ้าระวังการทิ้งขยะมูลฝอยไม่เป็นที่	3.32	0.70	ปานกลาง	3
4. ท่านร่วมกิจกรรมการจัดขยะมูลฝอย กับหน่วยงานภาครัฐอยู่เสมอ	3.06	0.74	ปานกลาง	5
5. ท่านแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้งเพื่อสะดวกในการจัดการขยะมูลฝอย	3.70	0.71	มาก	1
รวม	3.40	0.77	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ท่านแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้งเพื่อสะดวกในการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.70$) ท่านให้ความร่วมมือในกิจกรรมทำความสะอาดชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.65$) ท่านมีการเฝ้าระวังการทิ้งขยะมูลฝอยไม่เป็นที่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.32$) ท่านให้การสนับสนุนอุปกรณ์ในการทำ ความสะอาดชุมชน อยู่ในระดับ

ปานกลาง ($\bar{X}=3.28$) และท่านร่วมกิจกรรมการจัดขยะมูลฝอย กับหน่วยงานภาครัฐอยู่เสมอมาเสมออยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.06$) ตามลำดับ

2.2.3 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพุดตาทอง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ผลการศึกษาดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพุดตาทอง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ท่านได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินการโครงการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน	3.22	0.83	ปานกลาง	3
2. ท่านได้รับความสะดวกสบายจากการดำเนินงานโครงการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน	3.30	0.73	ปานกลาง	2
3. ท่านมีส่วนร่วมในการการทำปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยชีวภาพ จากมูลฝอยอินทรีย์ในครัวเรือนของท่าน	3.22	0.91	ปานกลาง	3
4. ท่านมีส่วนร่วมในการลดขยะมูลฝอย เช่น ขวดพลาสติก ขวดแก้ว หรือถุงพลาสติกที่ใช้แล้วนำกลับมาใช้ใหม่	3.56	0.72	มาก	1
รวม	3.33	0.82	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพุดตาทอง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ท่านมีส่วนร่วมในการลดขยะมูลฝอย เช่น ขวดพลาสติก ขวดแก้ว หรือถุงพลาสติกที่ใช้แล้วนำกลับมาใช้ใหม่ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.56$) ท่านได้รับความสะดวกสบายจากการดำเนินงาน โครงการจัดการขยะมูล

ฝอยในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.30$) และท่านได้รับผลประโยชน์จากการดำเนิน โครงการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.22$) เท่ากับ ท่านมีส่วนร่วมในการการทำปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยชีวภาพจากมูลฝอยอินทรีย์ในครัวเรือนของท่าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.22$) ตามลำดับ

2.2.4 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพุดตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผลการศึกษาดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพุดตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ท่านมีบทบาทในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลโครงการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน	2.72	0.78	ปานกลาง	1
2. ท่านได้เสนอข้อเรียกร้องเกี่ยวกับความบกพร่องในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยต่อหน่วยงานภาครัฐ	2.70	0.74	ปานกลาง	2
3. ท่านได้เคยประเมินผลโครงการจัดการขยะมูลฝอยของหน่วยงานภาครัฐ	2.60	0.78	น้อย	3
4. ท่านได้เคยตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารงานโครงการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน	2.45	0.81	น้อย	4
5. ท่านเคยได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน	2.22	0.83	น้อย	5
รวม	2.54	0.81	น้อย	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพุดตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.54$) เมื่อ

พิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ท่านมีบทบาทในการตรวจสอบ ติดตามประเมินผลการโครงการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.72$) ท่านได้เสนอข้อเรียกร้องเกี่ยวกับความบกพร่องในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยต่อหน่วยงานภาครัฐ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.70$) ท่านได้เคยประเมินผลโครงการจัดการขยะมูลฝอยของหน่วยงานภาครัฐ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.60$) ท่านได้เคยตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารงานโครงการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.45$) และท่านเคยได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.22$) ตามลำดับ

3. การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อตัวแปรอิสระคือ ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ได้แก่ ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะมูลฝอย ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ปัจจัยด้านเจตคติ ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา และปัจจัยด้านการได้รับข้อมูลข่าวสาร โดยนำเสนอในภาพรวมและจำแนกเป็นรายด้าน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ในภาพรวม ผลการศึกษาดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ในภาพรวม

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ	3.26	0.76	ปานกลาง	2
2. ปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะมูลฝอย	3.19	0.94	ปานกลาง	3
3. ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน	2.98	0.79	ปานกลาง	5
4. ปัจจัยด้านเจตคติ	3.87	0.77	มาก	1
5. ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา	3.17	0.74	ปานกลาง	4
6. ปัจจัยด้านการได้รับข้อมูลข่าวสาร	2.97	0.76	ปานกลาง	6
รวม	3.24	0.85	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ปัจจัยด้านเจตคติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.87$) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.26$) ปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะมูลฝอย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.19$) ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.17$) ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.98$) และปัจจัยด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.97$) ตามลำดับ

3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จำแนกเป็นรายด้าน

3.2.1 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ
ผลการศึกษาดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อตัวแปร
ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ

ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. หน่วยงานภาครัฐมีการรณรงค์ให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย	3.34	0.85	ปานกลาง	1
2. หน่วยงานภาครัฐสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์แก่ ชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างเพียงพอ	3.13	0.83	ปานกลาง	5
3. หน่วยงานภาครัฐมีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมใน การจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสม เมื่อเทียบกับ บริการที่ท่านได้รับ	3.28	0.68	ปานกลาง	3
4. หน่วยงานภาครัฐมีการดำเนินการจัดเก็บ ขยะมูลฝอยได้สม่ำเสมอ และตรงเวลาที่ กำหนดไว้	3.32	0.66	ปานกลาง	2
5. หน่วยงานภาครัฐมีการจัดกิจกรรมด้านการ จัดการขยะมูลฝอย ที่ตรงกับความต้องการและ ปัญหาของชุมชน	3.21	0.74	ปานกลาง	4
รวม	3.26	.076	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการสนับสนุน
จากภาครัฐโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$) เพื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไป
หาน้อย กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า หน่วยงานภาครัฐมีการรณรงค์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ
จัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.34$) หน่วยงานภาครัฐมีการดำเนินการจัดเก็บขยะมูล
ฝอยได้สม่ำเสมอ และตรงเวลาที่กำหนดไว้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.32$) หน่วยงานภาครัฐมีการ
จัดเก็บค่าธรรมเนียมในการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสม เมื่อเทียบกับบริการที่ท่านได้รับ อยู่ใน
ระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.28$) หน่วยงานภาครัฐมีการจัดกิจกรรมด้านการจัดการขยะมูลฝอย ที่ตรงกับ
ความต้องการและปัญหาของชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.21$) และหน่วยงานภาครัฐ
สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์แก่ชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างเพียงพอ อยู่ในระดับปานกลาง
($\bar{X}=3.13$) ตามลำดับ

3.2.2 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการ
กำจัดขยะมูลฝอย ผลการศึกษาดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อตัวแปร
ปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะมูลฝอย

ปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัด ขยะมูลฝอย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ท่านคัดแยกขยะรีไซเคิลและนำไปขาย	3.49	0.82	มาก	1
2. ท่านมีการสร้างสิ่งประดิษฐ์จากขยะ	2.60	0.90	น้อย	5
3. ท่านนำของที่ใช้แล้วแต่ยังมีสภาพ ดีกลับมาใช้ซ้ำอีก	3.33	0.89	ปานกลาง	2
4. ท่านคัดแยกเศษอาหารไปใช้ประโยชน์ เช่น เลี้ยงสัตว์ ทำปุ๋ย เป็นต้น	3.23	0.92	ปานกลาง	4
5. ท่านมีการบริจาคสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ไม่ใช้แล้วให้แก่ผู้ที่มีความต้องการ	3.32	0.89	ปานกลาง	3
รวม	3.19	0.94	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านประโยชน์ ที่
ได้รับจากการกำจัดขยะมูลฝอย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.19) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ท่านคัดแยกขยะรีไซเคิลและนำไปขาย อยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{X}$ =3.49) ท่านนำของที่ใช้แล้วแต่ยังมีสภาพดีกลับมาใช้ซ้ำอีก อยู่ในระดับปานกลาง
($\bar{X}$ =3.33) ท่านมีการบริจาคสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ไม่ใช้แล้วให้แก่ผู้ที่มีความต้องการ อยู่ในระดับ
ปานกลาง ($\bar{X}$ =3.32) ท่านคัดแยกเศษอาหารไปใช้ประโยชน์ เช่น เลี้ยงสัตว์ ทำปุ๋ย เป็นต้น อยู่ใน
ระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.23) ท่านมีการสร้างสิ่งประดิษฐ์จากขยะ อยู่ในระดับน้อย($\bar{X}$ =2.60) ตามลำดับ

3.2.3 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัจจัยด้านผู้นำชุมชน

ผลการศึกษาดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อ
ตัวแปรปัจจัยด้านผู้นำชุมชน

ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ผู้นำชุมชนมีการกำหนดกิจกรรมหรือโครงการการจัดการขยะมูลฝอยที่ชัดเจน	2.94	0.80	ปานกลาง	4
2. ผู้นำชุมชนมีการรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน	2.99	0.75	ปานกลาง	2
3. ผู้นำชุมชนมีการกระตุ้นให้ประชาชนเรียนรู้ด้านการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน	2.94	0.76	ปานกลาง	4
4. ผู้นำชุมชนเป็นตัวแทนในการประสานงานเกี่ยวกับปัญหาของประชาชนกับหน่วยงานภาครัฐ ด้านการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน	3.04	0.82	ปานกลาง	1
5. ผู้นำชุมชน มีการนำข้อมูลความต้องการของประชาชน ในการจัดการขยะมูลฝอย มาปรับปรุงและพัฒนา เพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน	2.98	0.84	ปานกลาง	3
รวม	2.98	0.79	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้นำชุมชน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ผู้นำชุมชนเป็นตัวแทนในการประสานงานเกี่ยวกับปัญหาของประชาชนกับหน่วยงานภาครัฐ ด้านการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.04$) ผู้นำชุมชนมีการรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.99$) ผู้นำชุมชนมีการนำข้อมูลความต้องการของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยมาปรับปรุงและพัฒนา เพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.98$) และผู้นำชุมชนมีการกำหนดกิจกรรมหรือโครงการการจัดการขยะมูลฝอยที่ชัดเจน อยู่ใน

ระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.94$) เท่ากับ ผู้นำชุมชนมีการกระตุ้นให้ประชาชน เรียนรู้ด้านการจัดการขยะ มูลฝอยในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.94$) ตามลำดับ

3.2.4 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัจจัยด้านเจตคติ

ผลการศึกษาดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อ ตัวแปรปัจจัยด้านเจตคติ

ปัจจัยด้านเจตคติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ท่านคิดว่าปัญหาขยะมูลฝอยควรได้รับการแก้ไข	4.04	0.79	มาก	3
2. ท่านให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน	3.64	0.67	มาก	4
3. ท่านทำความสะอาดบริเวณที่พักอาศัยของท่านเป็นประจำ	4.14	0.63	มาก	2
4. ท่านอยากเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน	3.32	0.70	ปานกลาง	5
5. ท่านมีความต้องการอยากให้ชุมชนเป็นชุมชนที่สะอาด ปราศจากขยะ	4.19	0.70	มาก	1
รวม	3.87	0.77	มาก	

จากตารางที่ 4.11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยเจตคติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ท่านมีความต้องการอยากให้ชุมชนเป็นชุมชนที่สะอาด ปราศจากขยะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.19$) ท่านทำความสะอาดบริเวณที่พักอาศัยของท่านเป็นประจำ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.14$) ท่านคิดว่า ปัญหาขยะมูลฝอยควรได้รับการแก้ไข อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.04$) ท่านให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.64$) และ

ท่านอยากเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.32$) ตามลำดับ

3.2.5 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัจจัยด้านการมีจิตอาสา

ผลการศึกษาดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อตัวแปรปัจจัยด้านการมีจิตอาสา

ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ท่านเสียสละเวลาส่วนตัวเข้าร่วมกับชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอย	3.31	0.72	ปานกลาง	2
2. ท่านชักชวนให้ผู้อื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย	3.13	0.73	ปานกลาง	4
3. ท่านเป็นตัวอย่างที่ดีในการจัดการขยะมูลฝอย	3.33	0.64	ปานกลาง	1
4. ท่านคอยสอดส่องดูแล และ แจ้งปัญหาเกี่ยวกับ การจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนกับหน่วยงานภาครัฐหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทราบ	3.18	0.77	ปานกลาง	3
5. ท่านมีการเผยแพร่ข้อดีในการจัดการขยะมูลฝอยให้คนรอบข้างหรือคนรู้จักฟัง	2.91	0.77	ปานกลาง	5
รวม	3.17	0.74	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการมีจิตอาสา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ท่านเป็นตัวอย่างที่ดีในการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.33$) ท่านเสียสละเวลาส่วนตัวเข้าร่วมกับชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.31$) ท่านคอยสอดส่องดูแล และแจ้งปัญหาเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนกับหน่วยงานภาครัฐหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทราบ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.18$) ท่านชักชวนให้

ผู้อื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.13$) และท่านมีการเผยแพร่ข้อดีในการจัดการขยะมูลฝอยให้คนรอบข้างหรือคนรู้จักฟัง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.91$) ตามลำดับ

3.2.6 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัจจัยด้านการได้รับข้อมูลข่าวสาร ผลการศึกษาดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อ
ตัวแปรปัจจัยด้านการได้รับข้อมูลข่าวสาร

ปัจจัยด้านการได้รับข้อมูลข่าวสาร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ท่านได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือคนรอบข้าง	3.01	0.74	ปานกลาง	2
2. ท่านได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย จากเอกสารประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานภาครัฐ	2.88	0.79	ปานกลาง	4
3. ท่านทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจากโทรทัศน์ หรืออินเทอร์เน็ต	3.16	0.70	ปานกลาง	1
4. ท่านอ่านข่าว อ่านหนังสือ หรือ อ่านวารสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	2.95	0.77	ปานกลาง	3
5. ชุมชนของท่านมีป้ายบอกวิธีการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อช่วยลดปัญหาลิ่งแวดล้อม	2.86	0.78	ปานกลาง	5
รวม	2.97	0.76	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.13 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการได้รับข้อมูลข่าวสาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ท่านทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย จากโทรทัศน์ หรืออินเทอร์เน็ต อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.16$) ท่านได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง หรือคนรอบข้าง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.01$) ท่านอ่านข่าว อ่านหนังสือ หรือ อ่านวารสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.95$) ท่านได้

รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย จากเอกสารประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานภาครัฐ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.88$) และชุมชนของท่านมีป้ายบอกวิธีการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.86$) ตามลำดับ

4. การทดสอบสมมติฐาน

ผู้ศึกษาตั้งสมมติฐานการศึกษา โดยมีรายละเอียดการวิเคราะห์สมมติฐาน ดังนี้

4.1 สมมติฐานที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษาดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	2.70	0.86	ปานกลาง	3
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	3.40	0.77	ปานกลาง	1
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.33	0.82	ปานกลาง	2
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	2.54	0.81	น้อย	4
รวม	2.99	0.90	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.14 เมื่อทดสอบสมมติฐาน โดยการหาค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.99$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.40$) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.33$, S.D.=0.82) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.70$) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.54$) ตามลำดับ

4.2 สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลาหลวง อำเภอสังขะ จังหวัดชลบุรี ได้แก่ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะมูลฝอย ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ปัจจัยด้านเจตคติ ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา ปัจจัยด้านการได้รับข้อมูลข่าวสาร

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลาหลวง อำเภอสังขะ จังหวัดชลบุรี ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง และสร้างสมการทำนายพยากรณ์ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบล พลาหลวง อำเภอสังขะ จังหวัดชลบุรี จากตัวแปรอิสระ 6 ตัว ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ 2) ปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะมูลฝอย 3) ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน 4) ปัจจัยด้านเจตคติ 5) ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา และ 6) ปัจจัยด้านการได้รับข้อมูลข่าวสาร นำเสนอผลการวิเคราะห์ มีรายละเอียดดังนี้

4.2.1 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลาหลวง อำเภอสังขะ จังหวัดชลบุรี

ผู้ศึกษาใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระตัวแปรตาม และระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน เป็นการหาระดับความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงที่เรียกว่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีค่าเป็นบวก (+) หมายความว่า ข้อมูลสองชุดเปลี่ยนแปลงตามกัน กล่าวคือ ถ้าค่าของตัวแปรหนึ่งสูง ค่าของอีกตัวแปรหนึ่งจะสูงตามไปด้วย และถ้าค่าของตัวแปรหนึ่งต่ำ ค่าของตัวแปรหนึ่งจะต่ำตามไปด้วย สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีค่าเป็นลบ (-) หมายความว่า ข้อมูลสองชุดเปลี่ยนไปในทิศทางที่ตรงข้ามกัน หมายความว่า ถ้าค่าของตัวแปรหนึ่งสูง ค่าของอีกตัวแปรหนึ่งจะต่ำ และถ้าค่าของตัวแปรหนึ่งต่ำ ค่าของอีกตัวแปรหนึ่งจะสูง โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน คือค่าระดับความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากค่า(Correlation Coefficient (r))ควรมีค่าไม่เกิน 0.80 เพื่อไม่ให้เกิดปัญหา (Multicollinearity) ซึ่งหมายถึง ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองสูงมากเกินไป จนไม่เหมาะที่จะนำตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงเข้าไปในสมการทั้งสองตัว

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรอิสระด้วยกันจำนวน 6 ตัวแปร ได้แก่

1. ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ X_1
2. ปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะ X_2
3. ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน X_3
4. ปัจจัยด้านเจตคติ X_4
5. ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา X_5
6. ปัจจัยด้านการได้รับข้อมูลข่าวสาร X_6

ตารางที่ 4.15 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างตัวแปรอิสระ 6 ตัวแปร

ตัวแปรอิสระ	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6
X_1	1					
X_2	.522**	1				
X_3	.664**	.620**	1			
X_4	.022	.107*	.195**	1		
X_5	.485**	.675**	.548**	.101	1	
X_6	.587**	.650**	.782**	.124*	.667**	1

หมายเหตุ ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรอิสระ 6 ตัวแปร มีค่าอยู่ระหว่าง .022-.782 ไม่มีคู่ใดที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เกิน .80 ที่จะก่อให้เกิดปัญหาที่มีความสัมพันธ์กันเอง (Multicollinearity) เมื่อนำไปวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ

4.2.2 การวิเคราะห์พหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression Analysis)

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง มีลักษณะที่สำคัญคือ การวิเคราะห์ผลหรืออิทธิพลของตัวแปรอิสระหลาย ๆ ตัว ที่มีต่อตัวแปรตามหนึ่งตัว โดยมีข้อสมมติฐานว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระเป็นความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (Linear Relationship) เพื่อที่จะทำให้สามารถนำผลของตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่มีผลต่อตัวแปรตามมารวมกันได้ (Additivity) กล่าวคือตัวแปรอิสระ แต่ละตัวมีผลต่อตัวแปรตามหรือไม่ และตัวแปรอิสระทุกตัวรวมกันมีผลต่อตัวแปรตามมากน้อยเพียงใด ผู้ศึกษาได้ทำการตรวจสอบดูว่าตัวแปรอิสระสัมพันธ์กันหรือไม่ โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient (r)) ระหว่างตัวแปรอิสระทุกตัว

เป็นอิสระจากกัน และไม่มีปัญหาเกี่ยวกับ (Multicollinearity) ผู้ศึกษาดำเนินการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้น (Multiple Linear Regression Analysis) โดยกำหนดตัวแปรอิสระที่จะใช้ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง ดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 ตัวแปรที่จะใช้ในการวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง

ตัวแปร	รายละเอียด	รหัส	รหัสข้อมูล
ตัวแปรตาม			
Y	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี	ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับ 5 ระดับ	interval scale
ตัวแปรอิสระ			
X ₁	ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ	ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับ 5 ระดับ	interval scale
X ₂	ปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะมูลฝอย	ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับ 5 ระดับ	interval scale
X ₃	ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับ 5 ระดับ	interval scale
X ₄	ปัจจัยด้านเจตคติ		interval scale
X ₅	ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา	ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับ 5 ระดับ	interval scale
X ₆	ปัจจัยด้านการได้รับข้อมูลข่าวสาร	ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับ 5 ระดับ	interval scale

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression Analysis) แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมด (Enter Method) ตัวแปรตาม คือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี (Y)

กับตัวแปรอิสระจำนวน 6 ตัวแปร ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ X_1 2) ปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะมูลฝอย X_2 3) ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน X_3 4) ปัจจัยด้านเจตคติ X_4 5) ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา X_5 6) ปัจจัยด้านการได้รับข้อมูลข่าวสาร X_6 ผลการศึกษาดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ a (Constant)	.670	.187		3.580	.000
1. ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ X_1	.103	.042	.124	2.429	.016
2. ด้านการประโยชน์จากการกำจัดขยะมูลฝอย X_2	.023	.039	.031	.589	.556
3. ด้านผู้นำชุมชน X_3	.136	.040	.199	3.378	.001
4. ด้านเจตคติ X_4	.073	.037	.073	1.961	.051
5. ด้านการมีจิตอาสา X_5	.190	.044	.218	4.285	.000
6. ด้านการได้รับข้อมูลข่าวสาร X_6	.211	.041	.267	5.138	.000
R = .694 R ² = .482					

จากตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี (Y) โดยใช้การวิเคราะห์แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมด (Enter Method) ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระที่นำมาศึกษาทั้ง 6 ตัวแปร สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี (Y) ได้ร้อยละ 48.20 ($R^2 = .482$)

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี มีจำนวน 5 ตัวแปร สอดคล้องกับสมมติฐานของการศึกษาที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเรียงลำดับ จากตัวแปรที่มีผลต่อการผันแปรในตัวแปรตามจากมากไปหาน้อย ได้แก่

1. ปัจจัยด้านการได้รับข้อมูลข่าวสาร (X_6 Beta =.267)
2. ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา X_5 Beta =.218)
3. ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน (X_3 Beta =.199)
4. ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ (X_1 Beta =.124)
5. ปัจจัยด้านเจตคติ (X_4 Beta =.073)

ซึ่งสามารถเขียนสมการวิเคราะห์การถดถอย ได้ดังนี้

รูปแบบคะแนนดิบ	$Y = a + b_1x_1 + b_2x_2 + \dots + b_nx_n$
แทนค่า	$Y = .670 + .211(X_6) + .190(X_5) + .136(X_3) + .103(X_1) + .073(X_4)$
รูปแบบคะแนนมาตรฐาน	$Z = b_1z_1 + b_2z_2 + \dots + b_nz_n$
แทนค่า	$Z = .267(z_6) + .218(z_5) + .199(z_3) + .124(z_1) + .073(z_4)$

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลาหลวง อำเภอสังขี จังหวัดชลบุรี ผู้ศึกษาได้ทำการสรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะ ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลาหลวง อำเภอสังขี จังหวัดชลบุรี

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย จำนวน 258 คน คิดเป็น ร้อยละ 65.2 และเป็นเพศหญิง จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 34.8

อายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 36-45 ปี จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 43.2 รองลงมามีอายุ 26-35 ปี จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 อายุ 46 ปี ขึ้นไป จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 18.4 และอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 25 ปี จำนวน 43 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.9

ระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 51.8 รองลงมามีการศึกษาดำกว่าระดับปริญญาตรีจำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 42.7 การศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3 และการศึกษา ระดับปริญญาเอกจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.2

รายได้ต่อเดือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 25,000 บาท จำนวน 263 คน คิดเป็นร้อยละ 66.4 รองลงมา มีรายได้ 25,001-50,000 บาท จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.7 มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 11.9 และมีรายได้มากกว่า 50,000 บาทขึ้นไป จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0

การประกอบอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 57.6 รองลงมาประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน

จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 25.7 ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 14.6 และ ประกอบอาชีพอื่น ๆ จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชน 5 ปีขึ้นไป - 10 ปี จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 38.6 รองลงมา อาศัยอยู่ในชุมชน 10 ปีขึ้นไป - 15 ปี จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 31.1 อาศัยอยู่ในชุมชนตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23.2 และ อาศัยอยู่ในชุมชนไม่เกิน 5 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.1

1.2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลาสุตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลาสุตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.99$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.40$) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.33$) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.70$) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.54$) ตามลำดับ

1.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลาสุตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

ตัวแปรอิสระที่นำมาศึกษาตั้ง 6 ตัวแปร มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง หรือผันแปรกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลาสุตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เท่ากับ .482 ($R^2 = .482$) แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัวแปรสามารถอธิบายการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลาสุตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ได้ร้อยละ 48.20

1.3.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลาสุตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลาสุตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 5 ตัวแปร เรียงลำดับจากตัวแปรที่มีผลต่อการผันแปรในตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลาสุตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่

1. ปัจจัยการได้รับข้อมูลข่าวสาร (X_6 Beta =.267)
2. ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา X_5 Beta =.218)
3. ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน (X_3 Beta =.199)
4. ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ (X_1 Beta =.124)
5. ปัจจัยด้านเจตคติ (X_4 Beta =.073)

1.4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

จากการศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี อภิปรายผลเชิงพรรณนาความ ดังนี้

- 1) จากการศึกษา พบว่า หน่วยงานภาครัฐ ควรมีการประชาสัมพันธ์เรื่องการจัดการขยะมูลฝอยที่หน่วยงานภาครัฐไม่สามารถจัดเก็บได้ พร้อมวิธีการดำเนินการจัดการขยะเหล่านั้น
- 2) จากการศึกษาพบว่า หน่วยงานภาครัฐ ควรสนับสนุนถึงขยะให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน และควรเป็นถึงขยะแยกประเภท พร้อมทั้งมีฝาปิดเพื่อป้องกันขยะล้นออกนอกถังขยะ หรือสุนัขคุ้ยเขี่ย
- 3) จากการศึกษาพบว่า หน่วยงานภาครัฐ ควรกำหนดวันและเวลาในการจัดเก็บขยะให้ชัดเจน พร้อมทั้งเพิ่มความถี่ในการจัดเก็บขยะ
- 4) จากการศึกษาพบว่าหน่วยงานภาครัฐ หรือ ผู้นำชุมชน ควรมีให้ความรู้เรื่องการจัดการขยะในชุมชน ควรปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนเห็นคุณค่า และรักท้องถิ่นของตนเอง
- 5) จากการศึกษาพบว่า ผู้นำชุมชน ควรจัดกิจกรรมจิตอาสา ทำความสะอาดแหล่งชุมชน แหล่งน้ำ หรือตามที่สาธารณะต่าง ๆ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

2. อภิปรายผล

2.1 อภิปรายตามสมมติฐานข้อที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า หน่วยงานภาครัฐรวมทั้งผู้นำชุมชน

เอง มีความพยายามในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน พร้อมทั้งจัดกิจกรรมรณรงค์เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะที่ต้นทางในครัวเรือนของตนเอง สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ณิชนิชา รัตนธรรม (2560) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลอรุณประเทศ อำเภออรุณประเทศ จังหวัดสระแก้ว พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อนุรักษ์ โปร่งสุยา (2559) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ตำบลออย อำเภอโป่ง จังหวัดพะเยา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 อภิปรายตามสมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี มีจำนวน 6 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะมูลฝอย ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ปัจจัยด้านเจตคติ ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา และปัจจัยด้านการได้รับข้อมูลข่าวสาร

ผลการศึกษา พบว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี มีจำนวน 5 ตัวแปร เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านการได้รับข้อมูลข่าวสาร ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ปัจจัยด้านเจตคติ

2.2.1 ปัจจัยด้านการได้รับข้อมูลข่าวสาร ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5 อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนส่วนใหญ่ รับรู้ข้อมูลการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจากช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ จากหน่วยงานภาครัฐ ทำให้เห็นความสำคัญและข้อดีของการรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชนของตนเอง สอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ ไชยะสิต วัฒนา (2561) เรื่องรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า ปัจจัยด้านการสื่อสาร มีผลต่อรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2.2.2 ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5 อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนในชุมชนร่วมกิจกรรมด้านจิตอาสา ทำความสะอาดที่สาธารณะต่าง ๆ เช่น ถนน ล้ำคลอง เป็นต้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อรักษาความสะอาดในชุมชน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกรียงไกร สุทธิสน (2562) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหาร ส่วนตำบลคู่อิ่ง

อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหาร ส่วนตำบลคูก้อ อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด คือ ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา โดยอธิบายว่า ประชาชนในชุมชน มีการร่วมทำกิจกรรมด้านจิตอาสาต่าง ๆ เช่น การทำความสะอาดถนน ล้างคลอง ที่สาธารณะ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อรักษาความสะอาดในชุมชน โดยไม่หวังผลตอบแทน และยังเป็นไปตามแนวนโยบายจิตอาสาของส่วนราชการต่าง ๆ

2.2.3 ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5 อาจเป็นเพราะว่า ผู้นำชุมชนมีบทบาทที่สำคัญในการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยให้เกิดขึ้นในชุมชน และกระตุ้นให้คนในชุมชนตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย พร้อมทั้งเป็นตัวกลางการประสานงานระหว่างปัญหาของชุมชน และหน่วยงานภาครัฐ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ มหคุณาภรณ์ ชัยวีรกุล (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษา การจัดการขยะมูลฝอย ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วม คือ อิทธิพลของผู้นำ และอุดมการณ์ของชุมชน สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ เกรียงไกร สุทธิสน (2562) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหาร ส่วนตำบลคูก้อ อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหาร ส่วนตำบลคูก้อ อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด คือ ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน

2.2.4 ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5 อาจเป็นเพราะว่า หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย เห็นความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน พร้อมทั้งเห็นความสำคัญในการจัดการขยะมูลฝอย มีบริการรถเก็บขยะ มีการจัดหาถังขยะให้แก่ชุมชนตามที่ประชาชนร้องขอ ซึ่งสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติสภาพาบบล และองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน ที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

2.2.5 ปัจจัยด้านเจตคติ ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5 อาจเป็นเพราะว่า ปัญหาขยะมูลฝอยเป็นเรื่องใกล้ตัว ประชาชนเห็นความสำคัญของการจัดการขยะมูลฝอย ที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ ชาลี ประสมเพชร (2557) ศึกษาเรื่องรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยในเขตหมู่บ้าน

จังหวัดอุดรธานี พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตหมู่บ้าน จังหวัดอุดรธานี คือ ปัจจัยด้านเจตคติ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปิยรัช อยู่รักษาติ (2561) ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครรังสิต พบว่า ปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมาย/ประชาชนผู้รับบริการมีผลต่อประสิทธิผลในการกำจัดขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครรังสิต หมายถึง ทักษะ และความเข้าใจของประชาชน มีผลโดยตรงต่อประสิทธิผลการไปปฏิบัติ

2.3 ข้อเสนอแนะ

2.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) หน่วยงานภาครัฐควรเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยให้ชัดเจนและทั่วถึง พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย มีการประชาสัมพันธ์ด้วยข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย สะดวก รวดเร็ว และเหมาะสม เพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงปัญหาและแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกต้อง
- 2) หน่วยงานภาครัฐควรจัดกิจกรรมจิตอาสา ทำความสะอาดแหล่งชุมชน แหล่งน้ำ หรือตามที่สาธารณะต่าง ๆ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อเป็นการปลูกจิตสำนึกให้คนในชุมชนรักท้องถิ่นของตนเอง
- 3) ผู้นำชุมชนควรมีการส่งเสริมให้ความรู้แก่ประชาชนในชุมชนทุกชุมชน เกี่ยวกับปัญหาขยะมูลฝอยและวิธีการจัดการขยะมูลฝอย อย่างครบวงจร ตั้งแต่การลดขยะในภาคครัวเรือน การคัดแยกขยะเพื่อนำไปขายเป็นการสร้างรายได้ และการนำเอาขยะที่สามารถใช้ได้มาซ่อมแซมและนำมากลับมาใช้ใหม่ เพื่อเป็นการถ่ายทอดความรู้ไปยังคนอื่น ๆ ในชุมชน และเพื่อเป็นการจัดการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยอย่างยั่งยืน
- 4) หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการจัดการขยะมูลฝอย ควรเพิ่มจำนวนถังขยะพร้อมฝาปิด และเป็นถังขยะที่สามารถแยกประเภทขยะได้ พร้อมทั้งรณรงค์ให้ประชาชนใช้ถังขยะดังกล่าวอย่างถูกต้อง
- 5) หน่วยงานภาครัฐควรจัดโครงการเพื่อเป็นการปลูกฝังค่านิยมให้คนในชุมชน เช่น โครงการแจกถุงผ้าให้ประชาชน เพื่อให้ประชาชนหันมาใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

- 1) ควรมีการถ่ายทอดความรู้และข่าวสารเกี่ยวกับการปัญหาและแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยระหว่างคนในชุมชน จากรุ่นสู่รุ่น เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างทั่วถึง และเพื่อเป็นการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป
- 2) ควรส่งเสริมและรณรงค์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมจิตอาสา ด้วยความเต็มใจ และรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของชุมชนร่วมกัน
- 3) ผู้นำชุมชนควรจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชน เช่นการส่งเสริมให้ร้านค้าในชุมชนมีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะ โดยลดราคาเมื่อไม่รับถุงพลาสติก เป็นต้น
- 4) ควรสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการขยะมูลฝอย เช่น สนับสนุนถังขยะให้เพียงพอและเหมาะสมกับประชาชนในแต่ละชุมชน รวมทั้งการจัดเก็บขยะมูลฝอยต้อง มีความเหมาะสมกับปัญหาของแต่ละชุมชน เป็นต้น
- 5) ควรสนับสนุนและจัดกิจกรรมปลูกฝังค่านิยมแก่ประชาชนในชุมชน เช่น การสนับสนุนให้ใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก การคัดแยกขยะเพื่อนำไปขายเพื่อเป็นการสร้างรายได้ เป็นต้น

2.3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

- 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูดาวหลวง อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี จะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้ศึกษาเห็นว่า ต้องเกิดจากความตระหนักของประชาชนในชุมชน ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป ผู้ศึกษาเสนอให้ศึกษาเรื่อง ความตระหนักต่อปัญหาขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูดาวหลวง อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี
- 2) เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการขยะมูลฝอย และเป็นการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยอย่างยั่งยืน ควรศึกษาเรื่องรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) ผู้นำชุมชน ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญ ที่จะกระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชน และเป็นตัวกลางในการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ ในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูดาวหลวง อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี ควรศึกษาเรื่องบทบาทผู้นำในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ชุติมา มูลดับ และคณะ. (2561). หลักการมีส่วนร่วม(Fatcipation). สืบค้นจาก
<https://sites.google.com/site/goodgovernaneinternalaudit/5-hlak-kar-mi-swn-rwm-fatcipation>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. การบริหารงานภาครัฐแบบมีส่วนร่วม. สืบค้นจาก
<https://www.opdc.go.th/content/Mjc4Nw>
- วิชาชัย ศรีลาชาและคณะ. (2559). โครงการขยะในชุมชน. สืบค้นจาก
<https://sites.google.com/site/khorngkarkhyanichumchun/bthkhadyx-kittikrrmprakas> = ประเภทของขยะมูลฝอย
- จินตวีร์ เกษมสุข. (2554). การสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชเรศ ศรีสถิตย์. (2553). วิศวกรรมการจัดการขยะมูลฝอย, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์
- องค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง. (2564). เอกสารสถิติประชากร
องค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง ของเดือน มีนาคม 2564
- องค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง. (2564). แผนพัฒนาห้าปี (พ.ศ.2561-2565) องค์การบริหาร
ส่วนตำบลพลูตาหลวง ชลบุรี
- องค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง. (2564). ข้อมูลพื้นฐานองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง
สืบค้นจาก <https://www.plutaluang.go.th/frontpage>= ข้อมูลพื้นฐาน
- เสนาะ แก้วคง. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยภาคครัวเรือนในเขต
เทศบาลตำบลบางวัวฉนวนราษฎร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา. (การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐศาสตร
มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา
- ไพรินทร์ เล็กพูนเกิด. (2559). กระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการขยะมูลฝอยของ
ตลาดน้ำวัดลำพญา. (การศึกษาอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

- ปิยรัช อยู่รักษาติ. (2561). *ประสิทธิผลการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครรังสิต*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรังสิต, กรุงเทพมหานคร
- ประพัฒน์พงศ์ ฐานิวัตนานนท์. (2560). *แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในตำบลบางชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ปทุมธานี
- ไพทัศน์ มาลา. (2561). *การจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่. (New Public Governance:NPG) : แนวคิดและการประยุกต์ใช้ในการจัดการปกครองท้องถิ่น. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2561*
- นุชจรินทร์ คูณี. (2559). *การสร้างกระบวนการเรียนรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนบ้านปากบางสะกอม หมู่ที่ 1 จังหวัดสงขลา*. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปทุมธานี
- นันทิยา ลิ้มภักดี. (2559). *การรับรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี*. (การค้นคว้าอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา
- นฤมล ด่านตระกูล. (2560). *พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลนงพระ จังหวัดนครราชสีมา*. (การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัย
- เกรียงไกร สุทธิสน. (2562). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่อี่ง จังหวัดร้อยเอ็ด*. (วิทยานิพนธ์ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม
- ดารัตน์ สุรักขกะ. (2560). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา
- ไชยะสิต วิลพัฑ. (2561). *รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในแขวงจำปาสักสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว*. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม
- จรรยา พุเทพ. (2560). *การจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนวัดเจดีย์ทอง จังหวัดปทุมธานี*. (การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

- ณัฐฉิชา รัตนธรรม. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล
ตำบลป่าไร่ จังหวัดสระแก้ว. (การค้นคว้าอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา
- วันชัย วัฒนศัพท์และคณะ(2551). สืบค้นจาก[http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=การมี
ส่วนร่วมของประชาชน](http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=การมีส่วนร่วมของประชาชน)
- ดร.ภคพร กุลจิรันทร (2559). การบริการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Service: NPS). สืบค้นจาก
[https://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=shirley129&month=092016&date=11 &
group=1&gblog=23](https://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=shirley129&month=092016&date=11&group=1&gblog=23)
- สุรศักดิ์ ชะมารัมย์. การบริหารงานภาครัฐ (New Public Service: NPS). สืบค้นจาก
https://reru.ac.th/articles/images/vijai_13_09_59_2.pdf

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน

เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาเรื่องของปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเลือกคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความตามความเป็นจริง

1. เพศ

1) ชาย

2) หญิง

2. อายุ

1) น้อยกว่าหรือเท่ากับ 25 ปี

2) 26-35 ปี

3) 36 - 45 ปี

4) 46 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

1) ต่ำกว่าปริญญาตรี

2) ปริญญาตรี

3) ปริญญาโท

4) ปริญญาเอก

4. รายได้ต่อเดือน

1) น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท

2) 10,001 -25,000 บาท

3) 25,001 - 50,000 บาท

4) มากกว่า 50,000 บาท ขึ้นไป

5. อาชีพ

1) รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

2) ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย

3) พนักงานบริษัทเอกชน

4) อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

6. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

1) ไม่เกิน 5 ปี

2) 5 ปีขึ้นไป – 10 ปี

3) 10 ปีขึ้นไป – 15 ปี

4) 15 ปีขึ้นไป

ส่วนที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ					
1.1 ท่านเคยนำเสนอสภาพปัญหาด้านขยะมูลฝอยของชุมชนที่ท่านได้พบเจอต่อหน่วยงานภาครัฐ					
1.2 ท่านได้ร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ					
1.3 ท่านได้ร่วมจัดลำดับความสำคัญด้านประเด็นปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชน					
1.4 ท่านได้ร่วมเสนอความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน					
1.5 ท่านได้ร่วมกำหนดแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน					
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ					
2.1 ท่านให้ความร่วมมือในกิจกรรมทำความสะอาดชุมชน					
2.2 ท่านให้การสนับสนุนอุปกรณ์ในการทำทำความสะอาดชุมชน					
2.3 ท่านมีการเฝ้าระวังการทิ้งขยะมูลฝอยไม่เป็นที่					

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ ขยะมูลฝอย	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.4 ท่านร่วมกิจกรรมการจัดขยะมูลฝอย กับ หน่วยงานภาครัฐอยู่เสมอ					
2.5 ท่านแยกขยะมูลฝอยทิ้งเพื่อสะดวกใน การจัดการจัดการขยะมูลฝอย					
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์					
3.1 ท่านได้รับผลประโยชน์จากการดำเนิน โครงการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน					
3.2 ท่านได้รับความสะดวกสบายจากการ ดำเนินงานโครงการจัดการขยะมูลฝอยใน ชุมชน					
3.3 ท่านมีส่วนร่วมในการการทำปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยชีวภาพจากมูลฝอยอินทรีย์ใน ครัวเรือนของท่าน					
3.4 ท่านมีส่วนร่วมในการลดขยะมูลฝอย เช่น ขวดพลาสติก ขวดแก้ว หรือถุงพลาสติก ที่ใช้แล้วนำกลับมาใช้ใหม่					
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล					
4.1 ท่านมีบทบาทในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการโครงการจัดการขยะ มูลฝอยในชุมชน					
4.2 ท่านได้เสนอข้อเรียกร้องเกี่ยวกับ ความบกพร่องในการดำเนินการจัดการขยะ มูลฝอยต่อหน่วยงานภาครัฐ					
4.3 ท่านได้เคยประเมินผลโครงการการ จัดการขยะมูลฝอยของหน่วยงานภาครัฐ					
4.4 ท่านได้เคยตรวจสอบความโปร่งใสใน การบริหารงานโครงการจัดการขยะมูลฝอย ในชุมชน					

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ ขยะมูลฝอย	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4.5 ท่านเคยได้รับการแต่งตั้งเป็น คณะกรรมการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอย ในชุมชน					

ส่วนที่ 3 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ
มูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการขยะมูลฝอย	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ					
1.1 หน่วยงานภาครัฐมีการรณรงค์ให้ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะ มูลฝอย					
1.2 หน่วยงานภาครัฐสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ แก่ชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยอย่าง เพียงพอ					
1.3 หน่วยงานภาครัฐมีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมใน การจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสม เมื่อเทียบกับ บริการที่ท่านได้รับ					
1.4 หน่วยงานภาครัฐมีการดำเนินการจัดเก็บ ขยะมูลฝอยได้สม่ำเสมอ และตรงเวลาที่ กำหนดไว้					
1.5 หน่วยงานภาครัฐมีการจัดกิจกรรมด้าน การจัดการขยะมูลฝอย ที่ตรงกับความต้องการ และปัญหาของชุมชน					

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการขยะมูลฝอย	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2. ปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะมูลฝอย					
2.1 ท่านคัดแยกขยะรีไซเคิลและนำไปขาย					
2.2 ท่านมีการสร้างสิ่งประดิษฐ์จากขยะ					
2.3 ท่านนำของที่ใช้แล้วแต่ยังมีสภาพดี กลับมาใช้ซ้ำอีก					
2.4 ท่านคัดแยกเศษอาหารไปใช้ประโยชน์ เช่น เลี้ยงสัตว์ ทำปุ๋ย เป็นต้น					
2.5 ท่านมีการบริจาคสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ที่ไม่ใช้แล้ว ให้แก่ผู้ที่มีความต้องการ					
3. ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน					
3.1 ผู้นำชุมชนมีการกำหนดกิจกรรมหรือ โครงการการจัดการขยะมูลฝอยที่ชัดเจน					
3.2 ผู้นำชุมชนมีการรณรงค์ให้ประชาชนมี ส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน					
3.3 ผู้นำชุมชนมีการกระตุ้นให้ประชาชน เรียนรู้ด้านการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน					
3.4 ผู้นำชุมชนเป็นตัวแทนในการประสาน งาน เกี่ยวกับปัญหาของประชาชนกับ หน่วยงานภาครัฐ ด้านการจัดการขยะมูลฝอย ในชุมชน					
3.5 ผู้นำชุมชน มีการนำข้อมูลความต้องการ ของประชาชน ในการจัดการขยะมูลฝอย มา ปรับปรุงและพัฒนา เพื่อแก้ไขปัญหาการ จัดการขยะมูลฝอยในชุมชน					

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการขยะมูลฝอย	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4. ปัจจัยด้านเจตคติ					
4.1 ท่านคิดว่าปัญหาขยะมูลฝอย ควรได้รับการแก้ไข					
4.2 ท่านให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน					
4.3 ท่านทำความสะอาดบริเวณที่พักอาศัยของท่านเป็นประจำ					
4.4 ท่านอยากเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน					
4.5 ท่านมีความต้องการอยากให้ชุมชนเป็นชุมชนที่สะอาด ปราศจากขยะ					
5. ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา					
5.1 ท่านเสียสละเวลาส่วนตัวเข้าร่วมกับชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอย					
5.2 ท่านชักชวนให้ผู้อื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย					
5.3 ท่านเป็นตัวอย่างที่ดีในการจัดการขยะมูลฝอย					
5.4 ท่านคอยสอดส่องดูแลและแจ้งปัญหาเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนกับหน่วยงานภาครัฐหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทราบ					
5.5 ท่านมีการเผยแพร่ข้อดีในการจัดการขยะมูลฝอยให้คนรอบข้างหรือคนรู้จักฟัง					

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการขยะมูลฝอย	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6. ปัจจัยด้านการได้รับข้อมูลข่าวสาร					
6.1 ท่านได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ การจัดการขยะมูลฝอยจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง หรือคนรอบข้าง					
6.2 ท่านได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ การจัดการขยะมูลฝอย จากเอกสาร ประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานภาครัฐ					
6.3 ท่านทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการ จัดการขยะมูลฝอยจากโทรทัศน์ หรืออินเทอร์เน็ต					
6.4 ท่านอ่านข่าว อ่านหนังสือ หรือ อ่านวารสาร เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย					
6.5 ชุมชนของท่านมีป้ายบอกวิธีการจัดการ ขยะมูลฝอย เพื่อช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อม					

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข

ค่าความสอดคล้องของแบบสอบถาม

แบบค่าความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC)

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน
เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพุดตาดหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อความถามในแบบสอบถาม	ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC
	สอดคล้อง	ไม่ แน่ใจ	ไม่ สอดคล้อง	
1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง	3			1
2. อายุ ☐ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 25 ปี ☐ 26 - 35 ปี ☐ 36 - 45 ปี ☐ 46 ปีขึ้นไป	3			1
3. ระดับการศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก	2	1		0.67
4. รายได้ต่อเดือน ☐ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท ☐ 10,001 - 25,000 บาท ☐ 25,001 - 50,000 บาท ☐ มากกว่า 50,000 บาท ขึ้นไป	3			1

ข้อความในแบบสอบถาม	ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC
	สอดคล้อง	ไม่ แน่ใจ	ไม่ สอดคล้อง	
5. อาชีพ ☐ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ☐ ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย ☐ พนักงานบริษัทเอกชน ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)	3			1
6. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ☐ ไม่เกิน 5 ปี ☐ 5 ปีขึ้นไป – 10 ปี ☐ 10 ปีขึ้นไป – 15 ปี ☐ 15 ปีขึ้นไป	3			1

ส่วนที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย
ในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการขยะมูลฝอย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC
	สอดคล้อง	ไม่ แน่ใจ	ไม่ สอดคล้อง	
1.การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ				
1.1 ท่านเคยนำเสนอสภาพปัญหา ด้านขยะมูลฝอยของชุมชนที่ท่านได้พบเจอ ต่อหน่วยงานภาครัฐ	3			1
1.2 ท่านได้ร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหา ขยะมูลฝอย ร่วมกันกับหน่วยงานภาครัฐ	3			1
1.3 ท่านได้ร่วมจัดลำดับความสำคัญ ด้านประเด็นปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชน	3			1

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการขยะมูลฝอย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC
	สอดคล้อง	ไม่ แน่ใจ	ไม่ สอดคล้อง	
1.4 ท่านได้ร่วมเสนอความต้องการ การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน	3			1
1.5 ท่านได้ร่วมกำหนดแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน	3			1
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ				
2.1 ท่านให้ความร่วมมือในกิจกรรมทำความสะอาดชุมชน	3			1
2.2 ท่านให้การสนับสนุนอุปกรณ์ในการทำทำความสะอาดชุมชน	3			1
2.3 ท่านมีการเฝ้าระวังการทิ้งขยะมูลฝอยไม่เป็นที่	3			1
2.4 ท่านร่วมกิจกรรมการจัดขยะมูลฝอยกับหน่วยงานภาครัฐอยู่เสมอ	3			1
2.5 ท่านแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้งเพื่อสะดวกในการจัดการขยะมูลฝอย	3			1
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์				
3.1 ท่านได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินโครงการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน	2	1		0.67
3.2 ท่านได้รับความสะดวกสบายจากการดำเนินงานโครงการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน	2	1		0.67
3.3 ท่านมีส่วนร่วมในการทำปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยชีวภาพจากขยะมูลฝอยอินทรีย์ในครัวเรือนของท่าน	2	1		0.67

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการขยะมูลฝอย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC
	สอดคล้อง	ไม่ แน่ใจ	ไม่ สอดคล้อง	
3.4 ท่านมีส่วนร่วมในการลดขยะมูลฝอย เช่น ขวดพลาสติก ขวดแก้ว หรือ ถุงพลาสติกที่ใช้แล้วนำกลับมาใช้ใหม่	2	1		0.67
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล				
4.1 ท่านมีบทบาทในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการ โครงการจัดการขยะ มูลฝอยในชุมชน	3			1
4.2 ท่านได้เสนอข้อเรียกร้องเกี่ยวกับ ความบกพร่องในการดำเนินการจัดการขยะ มูลฝอยต่อหน่วยงานภาครัฐ	3			1
4.3 ท่านได้เคยประเมินผลโครงการ การจัดการขยะมูลฝอยของหน่วยงาน ภาครัฐ	3			1
4.4 ท่านได้เคยตรวจสอบความโปร่งใสใน การบริหารงานโครงการจัดการขยะมูลฝอย ในชุมชน	3			1
4.5 ท่านเคยได้รับการแต่งตั้งเป็น คณะกรรมการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอย ในชุมชน	2	1		0.67

ส่วนที่ 3 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC
	สอดคล้อง	ไม่ แน่ใจ	ไม่ สอดคล้อง	
1. ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ				
1.1 หน่วยงานภาครัฐมีการรณรงค์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย	3			1
1.2 หน่วยงานภาครัฐสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์แก่ชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างเพียงพอ	3			1
1.3 หน่วยงานภาครัฐมีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในการจัดเก็บขยะมูลฝอยที่เหมาะสมเมื่อเทียบกับบริการที่ท่านได้รับ	2	1		0.67
1.4 หน่วยงานภาครัฐมีการดำเนินการจัดเก็บขยะมูลฝอยได้สม่ำเสมอ ตรงเวลาที่กำหนดไว้	2	1		0.67
1.5 หน่วยงานภาครัฐมีการจัดกิจกรรมด้านการจัดการขยะมูลฝอย ที่ตรงกับความต้องการและปัญหาของชุมชน	2	1		0.67
2. ปัจจัยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการกำจัดขยะมูลฝอย				
2.1 ท่านมีการคัดแยกขยะรีไซเคิลและนำไปขาย	2	1		0.67
2.2 ท่านมีการสร้างสิ่งประดิษฐ์จากขยะ	2	1		0.67
2.3 ท่านนำของที่ใช้แล้วแต่ยังมีสภาพดีกลับมาใช้ซ้ำอีก	3			1
2.4 ท่านคัดแยกเศษอาหารไปใช้ประโยชน์ เช่น เลี้ยงสัตว์ ทำปุ๋ย เป็นต้น	3			1

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC
	สอดคล้อง	ไม่ แน่ใจ	ไม่ สอดคล้อง	
2.5 ท่านมีการบริจาคสิ่งของเครื่องใช้ ต่าง ๆ ที่ไม่ใช้แล้ว ให้แก่ผู้ที่มีความต้องการ				
3. ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน				
3.1 ผู้นำชุมชนมีการกำหนดกิจกรรมหรือ โครงการการจัดการขยะมูลฝอยที่ชัดเจน	2	1		0.67
3.2 ผู้นำชุมชนมีการรณรงค์ให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยใน ชุมชน	3			1
3.3 ผู้นำชุมชนมีการกระตุ้นให้ประชาชน เรียนรู้ด้านการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน	3			1
3.4 ผู้นำชุมชนเป็นตัวแทนในการ ประสานงานเกี่ยวกับปัญหาของประชาชน กับหน่วยงานภาครัฐ ด้านการจัดการขยะมูล ฝอยในชุมชน	3			1
3.5 ผู้นำชุมชน มีการนำข้อมูลความ ต้องการของประชาชนในการจัดการขยะ มูลฝอย มาปรับปรุงและพัฒนา เพื่อแก้ไข ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน	3			1
4. ปัจจัยด้านเจตคติ				
4.1 ท่านคิดว่าปัญหาขยะมูลฝอย ควร ได้รับการแก้ไข	3			1
4.2 ท่านให้ความร่วมมือกับหน่วยงาน ภาครัฐ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในการ จัดการขยะมูลฝอยในชุมชน	2	1		0.67
4.3 ท่านทำความสะอาดบริเวณที่พักอาศัย ของท่านเป็นประจำ	2	1		0.67

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของ ประชาชน ในการจัดการขยะมูลฝอย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC
	สอดคล้อง	ไม่ แน่ใจ	ไม่สอดคล้อง	
4.4 ท่านอยากเข้าไปมีส่วนร่วมในการ จัดการขยะมูลฝอยในชุมชน	3			1
4.5 ท่านมีความต้องการอยากให้ชุมชน เป็นชุมชนที่สะอาด ปราศจากขยะ	2	1		0.67
5. ปัจจัยด้านการมีจิตอาสา				
5.1 ท่านเสียสละเวลาส่วนตัวเข้าร่วมกับ ชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอย	3			1
5.2 ท่านชักชวนให้ผู้อื่นเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการขยะมูลฝอย	3			1
5.3 ท่านเป็นตัวอย่างที่ดีในการจัดการขยะ มูลฝอย	3			1
5.4 ท่านคอยสอดส่องดูแล และ แจ้ง ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยใน ชุมชนกับหน่วยงานภาครัฐหรือเจ้าหน้าที่ที่ เกี่ยวข้องทราบ	3			1
5.5 ท่านมีการเผยแพร่ข้อดีในการจัดการ ขยะมูลฝอยให้คนรอบข้างหรือคนรู้จักฟัง	3			1
6. ปัจจัยด้านการได้รับข้อมูลข่าวสาร				
6.1.ท่านได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ การจัดการขยะมูลฝอยจากเจ้าหน้าที่ที่ เกี่ยวข้อง หรือคนรอบข้าง	3			1
6.2 ท่านได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ การจัดการขยะมูลฝอย จากเอกสาร ประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานภาครัฐ	3			1
6.3 ท่านทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการ จัดการขยะมูลฝอย จากโทรทัศน์ หรือ อินเทอร์เน็ต	3			1

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของ ประชาชน ในการจัดการขยะมูลฝอย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC
	สอดคล้อง	ไม่ แน่ใจ	ไม่ สอดคล้อง	
6.4 ท่านอ่านข่าว อ่านหนังสือ หรือ อ่านวารสาร เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	2	1		0.67
6.5 ชุมชนของท่านมีป้ายบอกวิธีการ จัดการขยะมูลฝอย เพื่อช่วยลดปัญหา สิ่งแวดล้อม	3			1

ภาคผนวก ค

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาของคอนบาช (Cronbach Alpha-Coefficient) สามารถแสดงค่า Reliability Coefficients ได้ดังตารางต่อไปนี้

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
SF1	143.97	231.620	.256	.870
SF2	144.67	226.299	.386	.868
SF3	144.30	228.355	.373	.868
SF4	144.57	237.013	.134	.872
SF5	144.50	233.845	.272	.870
BF1	144.47	236.395	.158	.872
BF2	144.43	232.323	.379	.868
BF3	144.57	225.909	.532	.865
BF4	143.40	249.076	.299	.880
BF5	143.80	247.959	.323	.878
LF1	143.40	245.214	.194	.877
LF2	143.90	244.507	.184	.876
LF3	143.57	241.633	.051	.877
LF4	144.20	230.372	.458	.867
LF5	144.10	224.921	.598	.864
AF1	143.90	235.610	.239	.870
AF2	144.23	230.461	.435	.867
AF3	144.33	230.644	.386	.868
AF4	144.50	230.672	.406	.868
AF5	144.67	222.575	.614	.863
VF1	144.20	228.993	.679	.865
VF2	144.37	226.654	.642	.864
VF3	144.37	229.551	.505	.866

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VF4	144.97	226.309	.548	.865
VF5	144.97	231.964	.291	.870
IF1	144.87	228.947	.490	.866
IF2	144.63	222.999	.660	.863
IF3	144.67	224.299	.713	.863
IF4	143.73	233.720	.334	.869
IF5	144.10	235.403	.199	.871
PM1	143.93	239.375	.046	.873
PM2	144.30	235.321	.220	.870
PM3	143.50	232.259	.339	.869
PM4	144.00	238.138	.100	.872
PM5	144.00	236.966	.180	.871
PA1	143.90	231.266	.347	.868
PA2	143.57	233.289	.268	.870
PA3	144.23	234.461	.215	.871
PA4	144.23	233.220	.248	.870
PA5	144.50	233.086	.286	.870
PB1	144.27	232.892	.197	.872
PB2	145.57	224.254	.569	.864
PB3	144.60	223.903	.512	.865
PB4	143.90	234.438	.224	.871
PE1	144.83	230.695	.368	.868
PE2	144.90	226.645	.633	.864
PE3	144.90	227.059	.575	.865
PE4	144.97	219.275	.702	.861
PE5	145.57	224.254	.569	.864

หมายเหตุ : Reliability Coefficients, N of Cases = 30, N of Items = 49, Alpha = .871

ภาคผนวก ง

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม
ตามค่าแบบความสอดคล้องของวัตถุประสงค์วัตถุประสงค์
(Index of Item Objective Congruence : IOC)

1. ชื่อ ปรัชญา ชุ่มนาเสียว
ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ ดร.
2. ชื่อ วีรจุฑาชาติ ยงสวัสดิ์
ตำแหน่ง ว่าที่ร้อยตรี ดร.
3. ชื่อ ชัยมงคล สุพรมอินทร์
ตำแหน่ง ดร.

ภาคผนวก จ
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๗/๒๕๘๗

สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญา ชุ่มนาเสียว

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ	จำนวน ๑ ชุด
	๒. แบบสอบถาม	จำนวน ชุด

เนื่องด้วย นางสาวกัญญา กรุดแก้ว นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพุดตาหลวง อำเภออัสสัม จังหวัดชลบุรี” ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่ส่งมาพร้อมนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่เก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ คือ รองศาสตราจารย์ ดร. กิตติพงษ์ เกียรติวิชัย ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือวิจัยที่จัดทำนั้น มีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติและสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย สาขาวิชาวิทยาการจัดการ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัยโดยได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อใช้ประกอบการศึกษาดังกล่าว หากต้องการสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมโปรดติดต่อกับนักศึกษาโดยตรงได้ที่หมายเลข โทรศัพท์ ๐๘๘-๗๖๗-๘๐๘๔

สาขาวิชาวิทยาการจัดการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.ภูริพัฒน์ ชาญกิจ)

รองประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ
รักษาราชการแทนประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ

โทร. ๐๒-๕๐๔๘๑๘๑-๖

โทรสาร. ๐๒-๕๐๓๓๖๑๒

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๗/๒๕๕๗

สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.ธีรจุฑาชาติ ยงสวัสดิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบสอบถาม จำนวน ชุด

เนื่องด้วย นางสาวกัญญา กรุดแก้ว นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูดาวหลวง อำเภอเสนา จังหวัดชลบุรี” ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่ส่งมาพร้อมนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่เก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ คือ รองศาสตราจารย์ ดร. กิตติพงษ์ เกียรติวิเศษชัย ไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือวิจัยที่จัดทำนั้น มีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติและสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย สาขาวิชาวิทยาการจัดการ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัยโดยได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อใช้ประกอบการศึกษาดังกล่าว หากต้องการสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมโปรดติดต่อกับนักศึกษาโดยตรงได้ที่หมายเลข โทรศัพท์ ๐๘๘-๗๖๗-๘๐๘๔

สาขาวิชาวิทยาการจัดการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณล่วงหน้า ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.สุริพัฒน์ ชาญกิจ)

รองประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ
รักษาการแทนประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ

โทร. ๐๒-๕๐๔๘๑๘๑-๖

โทรสาร. ๐๒-๕๐๓๓๖๑๒

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๗/๒๖๔๔

สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ชัยมงคล สุพรหมอินทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบสอบถาม จำนวน ชุด

เนื่องด้วย นางสาวกัญญา กรุดแก้ว หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการ
มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูดาวหลวง อำเภอสีตหีบ
จังหวัดชลบุรี” ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่ส่งมาพร้อมนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่เก็บรวบรวมข้อมูล
และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.
กิตติพงษ์ เกียรติวัชรชัย ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือวิจัยที่จัดทำนั้น มีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา
แนวปฏิบัติและสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย สาขาวิชาวิทยาการจัดการ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัยโดยได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อใช้ประกอบการ
การศึกษาดังกล่าว หากต้องการสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมโปรดติดต่อกับนักศึกษาโดยตรงได้ที่หมายเลข
โทรศัพท์ ๐๘๘-๗๖๗-๘๐๘๔

สาขาวิชาวิทยาการจัดการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี
และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวิน ชินะโชติ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ

โทร. ๐๒-๕๐๔๘๑๘๑-๖

โทรสาร. ๐๒-๕๐๓๓๖๑๒

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๗/ป๗๙๒

สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ	จำนวน ๑ ชุด
	๒. แบบสอบถาม	จำนวน ชุด

เนื่องด้วย นางสาวกัญญา กรุดแก้ว นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง” ซึ่งมี รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติพงษ์ เกียรติวัชรชัย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ส่งมาพร้อมนี้

ในการนี้นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากบุคลากรในหน่วยงานของท่าน จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตจากท่านให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย หากต้องการสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม โปรดติดต่อกับนักศึกษาโดยตรงได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๘-๗๖๗-๘๐๘๔

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษา และขอขอบพระคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวิน ชินะโชติ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ

โทร. ๐๒-๕๐๔๘๑๘๑-๖
โทรสาร. ๐๒-๕๐๓๓๖๑๒

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวกัญญา กรุดแก้ว
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2525
สถานที่เกิด	สุพรรณบุรี
ประวัติการศึกษา	รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ปีที่สำเร็จการศึกษา	พ.ศ.2557
สถานที่ทำงาน	เทศบาลนครแหลมฉบัง
ตำแหน่ง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

